

Nr. 46 - Maart 2000
12e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 6,-

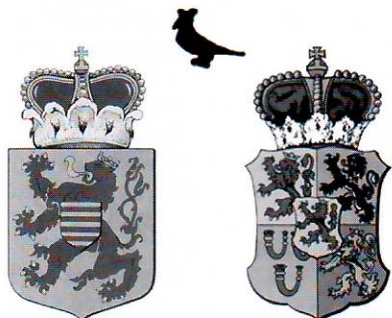
LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT

BRAND IMPERATOR
HARTVERWARMEND, HET HELE JAAR DOOR.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
Abonnementsprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank,
rekeningnr. 12.22.15.125
Postbank rekeningnr. 2878343
België: Gemeentekrediet van
België Agentschap Kinrooi,
rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Grafische techniek

drukkerij sinds 1935
LIMBURGSCHЕ POST
Beegden

Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie. Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Tot voor kort was het archief van het Limburgs Schutterstijdschrift ondergebracht in een van de kelders van het voormalige gemeentehuis van Baexem. Aangezien de huidige eigenaar de ruimte met spoed nodig had, werd alles ontruimd. Op zoek naar een nieuwe locatie, werd het archief tijdelijk ondergebracht in de garage van het redactie-adres. Op 6 februari omstreeks 02.30 uur wordt er brand in de garage geconstateerd; kortsluiting in de wasdroger was de oorzaak. Naast de schade aan de eigen inboedel, werd het grootste deel van het archief van het Limburgs Schutterstijdschrift vernietigd.

Ofschoon de inboedelverzekering de schade vergoedt, was de verzekeraar niet bereid om het archief van het Limburgs Schutterstijdschrift te vergoeden. Door de brand zijn alle reserve-exemplaren van het Limburgs Schutterstijdschrift evenals het foto-archief en vele oude documenten verloren gegaan. De schade belooft in de tienduizenden guldens.

De les die ook U moet trekken uit bovenstaande is dat al het materiaal van een vereniging het beste op één centraal punt opgeslagen kan worden, voorzien van een goede brandverzekering.

In het artikel Documenteren en Publiceren onderstreept Luc Wolters het grote belang van het vastleggen van archiefmateriaal.

De 7e Limburgse Schuttersdag was een groot succes. Na de waardevolle lezingen, was er Roermonds burgemeester Herman Kaiser die onze redacteur Jean Walraven een koninklijke onderscheiding kwam opspelden.

Sinds het aantreden van Frans Wolters als President van de OLS-Federatie zijn er al de nodige wijzigingen doorgevoerd binnen de OLS-Federatie. Ook dit jaar zullen weer nieuwe mensen hun opwachting maken in het bestuur van de OLS-Federatie. Met een dergelijke voortvarendheid komt zelfs de mogelijkheid in beeld dat een vrouw deel gaat uitmaken van het Federatiebestuur.

Bijzonder verguld ben ik met de bijdrage van het St.-Maartensgilde in Epe in dit nummer. De initiatiefnemers voor de heroprichting van dit gilde, hebben hun inspiratie geput uit de positieve uitstraling die het schutters- en gildenewezen geniet.

Luc Wolters publiceert in dit nummer zijn eerste deel over de tijd van de weerbaarheidsverenigingen. Een belangrijke aanzet voor een zaak die Maasoverschrijdend was. De militaire schutterijen en de weerbaarheidsverenigingen in Nederlands- en Belgisch- Limburg hebben een belangrijk aandeel gehad aan de ontwikkeling van het Limburgse Schutterswezen zoals wij dat thans kennen.

In zijn artikel vertelt Fred Hannen welke onaangename verrassingen hem ten deel vielen bij de aanschaf van nieuwe uniformen voor zijn schutterij.

Ik wens U allen veel leesplezier en natuurlijk succes voor het komende schuttersseizoen.

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in juni 2000 verschijnen. Kopij en advertenties kunnen aangeleverd worden tot uiterlijk 1 mei 2000 bij het redactie-adres.

Bij de voorpagina:

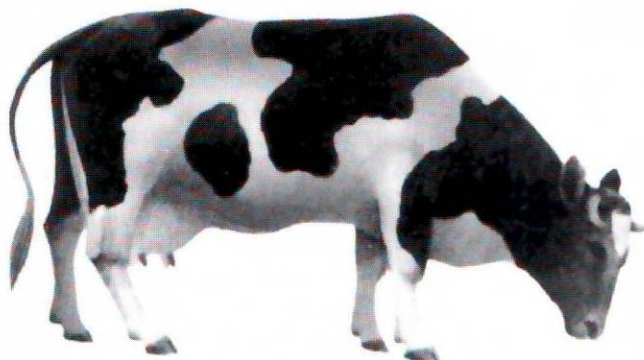
Schutterij St.-Martinus Linne gefotografeerd in 1993. De kleurenlitho's voor deze foto werden belangeloos beschikbaar gesteld door Heemkundevereniging Roerstreek uit St.-Odiliënberg.

DE SCHUTTERIJ ALS MELKKOE

Het begint erop te lijken dat instanties, die op rechtmatige wijze geld mogen innen, het verenigingsleven en dus ook de schutterij gevonden hebben.

Van verschillende kanten worden de verenigingen belaagd omwille van hun activiteiten.

Een korte inventarisatie.

Sociale premies

Veel schutterijen maken gebruik van een instructeur om de drumband op te leiden. Enkele jaren geleden klopte de bedrijfsvereniging Cadans aan bij schutterij St.-Nicolaas Heythuysen om middels een aanslag een afdracht van sociale premies af te dwingen. St. Nicolaas ging in beroep tegen deze uitspraak en wist zich hierbij gesteund door de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen (LBT). Tijdens het beroep werd duidelijk dat tussen St.-Nicolaas en haar instructeurs geen zogenaamde "gezagsverhouding" bestaat en om die reden ziet Cadans af van de sociale premies in het geval van Heythuysen. Indien de bedrijfsvereniging echter bij een ander muziekkorps of schutterij wel een gezagsverhouding tussen bestuur en instructeur constateert zal zij niet schromen bij deze vereniging alsnog de sociale premies te innen, omdat de instructeur in de ogen van de bedrijfsvereniging bij een gezagsverhouding op de loonlijst van de schutterij geplaatst zouden moeten worden.¹

Fiscale lasten

Ook de fiscus meent te moeten profiteren van de culturele activiteiten van bijvoorbeeld harmonieën, fanfares, koren, schutterijen en voetbalverenigingen. Namelijk overal waar mensen betaald worden of enige financiële vergoeding krijgen voor hun diensten, wil de belasting toeslaan. Dat kan variëren van de eerder genoemde instructeur, van leden die namens de vereniging elders een klusje opknappen en de reiskosten betaald krijgen of het traditionele orkestje, dat voor een feesttent of de viering van een patroonsfeest in een feestzaal speelt. Als personen voor deze diensten een financiële vergoeding ontvangen, wil de fiscus ook haar deel. Om dit te verwerken zou de vereniging een complete loonadministratie moeten voeren, onder meer bestaande uit loonverdelingsverklaring, aangifteformulier, loonbelastingkaart, loonstaat en jaaropgaaf verstrekken. Buiten de financiële lasten vergt het dus zoveel administratie, dat dit bij een accountant of boekhouder thuis zou horen. De fiscus realiseert zich niet welke problemen dit met zich meebrengt voor de vereniging die gewoon schutterij wil blijven.²

BUMA: muziekrechten

De muzikauteursrechtenorganisatie van componisten, tekstdichters en muziekuitgevers is de Buma. Deze organisatie int de gelden van op radio en TV gespeelde muziek, maar richt zich ook op de amateurmuziekkorpsen, die voor elk gecomponeerd gespeeld muziekstuk geld zouden moeten betalen. Dit wordt evenwel geïnd via een bedrag per spelend lid en een totaalbedrag voor het organiseren van een schuttersfeest voor de tijdens dit feest uitgevoerde muziek van deze muziekkorpsen.

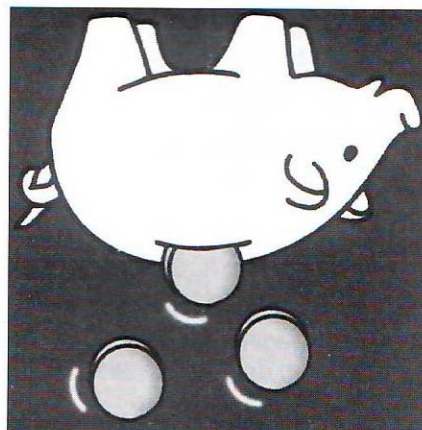
Dat is dus in feite dubbelop, want je betaalt per lid, maar tevens voor de grotere uitvoeringen. Buma-rechten voor bijvoorbeeld orkesten of bands in feesttenten zijn hierbij nog buiten beschouwing gelaten. De afdracht aan de Buma geldt echter alleen voor gecomponeerde stukken, dus niet voor de zogenaamde

modelmarsen, die rechtstreeks uit het leger zijn overgenomen.

De bij de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen aangesloten drumbands droegen al geruime tijd af aan de Buma.

In december 1998 ontvingen de wel bij de OLS, maar niet bij de LBT aangesloten schutterijen een schrijven van de LBT, waarin de aanmerkelijke meerkosten van Bumaafdrachten onder de aandacht werden gebracht, wanneer deze schutterijen niet onder een koepel als de LBT geschaard zijn.

Vervolgens vroegen deze schutterijen zich af of de OLS-Federatie niet een dergelijke koepel zou kunnen vormen, om voor haar schutterijen gezamenlijk een contract met korting bij de Buma te kunnen afsluiten. Dit bleek een mogelijkheid en de OLS ging het interesse peilen en zou pogen voor de schutterijen die hiervoor voelen iets in het werk te stellen.

De dure drumband

De schutterijdrumband wordt daarom in de zeer nabije toekomst een grote uitgavenpost. De gewone kosten voor de instructeur en de aanschaf en onderhoud van muziekinstrumenten blijft, evenals in sommige gevallen de opleiding van muzikantjes aan de muziekschool

en soms ook nog kosten voor het repetitielokaal. Bovendien zit in de drumband nog vaak veel dierbare jeugd, maar een typische eigenschap van jeugd is dat ze groeit, dus gemiddeld meer uniformen nodig heeft dan een volwassen schutterslid. Tel hierbij de premiebetalingen en sociale lasten voor de instructeur en de Buma-afrachten per spelend lid en voor de muziekstukken tijdens een schuttersfeest, dan laat het zich raden dat met name de muziek een dure aangelegenheid wordt. Het is te hopen dat deze maatregelen in de toekomst niet leiden tot afgeslankte muziekkorpsen, zonder al te veel jeugd, die voornamelijk modelmarsen spelen.

Betaalde politie

In een markteconomie, waarin voor alles betaald moet worden, zoals ook voor diensten (vergelijk de duurder wordende gezondheidszorg), past ook de overweging of er voor de politie betaald zou moeten worden. Uiteraard komt de betaalde politiedienst niet zomaar uit de lucht vallen, maar komt voort uit het grootverbruik van de politie door de voetbalwedstrijden en met name de risicowedstrijden. Wanneer de politie betaald wordt, geldt dit ook voor de kleinverbruikers van politie, zoals volksfeesten, de popfestivals, wielkoersen en bijvoorbeeld de schuttersfeesten. Voordeel is dat tijdens de schuttersfeesten en zelfs bij het OLS weinig behoefte is aan politie, alleen om het verkeer te regelen. Maar wie bepaalt aan hoeveel politie behoefte is; dit is doorgaans de overheid zelf, met andere woorden: er is geen vrije keuze. Met voldoende bevoegdheden kunnen ook vrijwilligers het verkeer regelen. Bovendien kan de politie zeker niet in alle gevallen in rekening gebracht worden bij de organisator (of in feite de veroorzaker van de kosten van het politie-optreden),

want wie zou in het geval van de kermis of de carnaval moeten opdraaien voor de politiekosten? En belasting betalen we toch al!!³

Besluit

Na bovenstaande opsomming moge het duidelijk zijn dat de culturele verenigingen, waaronder de schutterijen, in de kijker zijn gekomen van instanties die rechtmatig geld mogen innen. Met name de muzikale stukken van de schutterijdrumbands klinken de premie-inners als muziek in de oren. Hier valt namelijk geld te verdienen, dat eertijds omwille van het culturele gehalte niet aan nadere afdrachtbepalingen werd onderworpen.

Bij professionalisering van deze organisaties en de dringende behoefte het te innen budget op te krikken wordt niet geschroomd ook de culturele verenigingen te belasten.

Luc Wolters.

Noten:

1. *Dagblad de Limburger*, 3 april 1997.
2. *Dagblad de Limburger*, 7 december 1999 en 29 januari 2000.
3. *Dagblad de Limburger*, 27 november 1999 (onder meer werd OLS-secretaris Jacques van der Vorst over dit onderwerp geïnterviewd).

Drumband Juventa uit Roermond vergezelt regelmatig schutterijen in de optocht. Met name de kosten voor de drumband kunnen in de komende tijd fors oplopen door de instrumenten, de instructeur en zijn fiscale lasten en de BUMA-regeling per individuele muzikant.

PERSONELE MUTATIES OLS-FEDERATIE EN STICHTING SAS OP KORTE TERMIJN

SAS-voorzitter Maurice Didden is door de twee Belgische schuttersbonden voorgedragen voor de functie van vice-president van de OLS-Federatie. De heer Didden volgt daarmee de heer Edmond Vranken op.

Tim Schmitz uit Kelpen-Oler is benoemd als bestuurslid van de stichting SAS, hij zal als voorzitter van de OLS-Jury de plaats gaan innemen in de OLS-Federatie die ontstaan is door het vertrek van de heer Frits Kirkels.

Ing. Jacob Gorissen (Voorzitter van de Kon. Schutterij St.-Sebastianus Voerendaal en Voorzitter van de RK Zuid-Limburgse SchuttersBond) zal de nieuwe vertegenwoordiger worden van de Zuid-Limburgse Schuttersbond in de OLS-Federatie. De heer Gorissen lost daarmee Wim Hoenen af.

Wim Hoenen zal de Sectie Jury van de stichting SAS gaan versterken. De heer Hoenen zal t.z.t. het werk van de huidige secretaris (Mathieu Kessels) overnemen.

Ben Cox (St.-Lambertus Neeritter) zal de nieuwe vertegenwoordiger worden van de Schuttersbond Eendracht Maakt Macht. De heer Cox lost daarmee Bèr van Hoef af.

100 JAAR SCHUTTERIJ ST.- JAN GRUBBENVORST

Op zondag 2 januari werden de feestelijkheden ingeluid rondom het 100-jarig bestaan van schutterij St.-Jan Grubbenvorst. De schutterij heeft zich veel tijd en moeite getroost om dit heugelijke feit niet onopgemerkt voorbij te laten gaan. Het eerste deel van de feestelijkheden was de presentatie van het nieuwe logo en het ten doop houden van het boek 'Van Baersdonck tot Lovendaals Reuveld'.

Logo

Het kiosk op de Markt in Grubbenvorst was de plaats waar het nieuwe logo onthuld werd. Nadat kamerschoten de aanwezigen en de bevolking van Grubbenvorst hadden aangekondigd dat er iets belangrijks te doen was, was het een geknetter van jewelste en flitsten de vuurpijlen de lucht in. Langzaam maar zeker werd het nieuwe logo zichtbaar.

Dit onderdeel verliep niet bepaald vlekkeloos, want sommige omstanders werden door de restanten van de neervallende pijlen getroffen.

Het logo is ontworpen door Anita Hermans-Heesen en toont de drie bekende elementen van schutterij St.-Jan, n.l. de kepi, de buks en de schiethark.

Boek

'Een jubileumviering is niet compleet als er geen jubileumboek is', vonden schutterij-voorzitter Thom Rutten en oud-voorzitter Ad van der Vleuten in 1991. Vandaar dat zij oud-belastingambtenaar Th. J.F.A. van der Vijver benaderden met het verzoek een boek te schrijven over 100 jaar schutterij St.-Jan.

De keuze voor de heer Van der Vijver was niet toevallig, want de heer Van der Vijver schreef tal van boeken over Grubbenvorst en omgeving. Ook weet Van der Vijver de weg goed in de archieven. Het beschrijven van de beginjaren van schutterij St.-Jan was moeilijk, aangezien het archief van de schutterij op 25 juni 1943 was vernietigd als gevolg van het neerstorten van een bommenwerper in de kern van Grubbenvorst.

Dankzij de speurzin van de heer Van der Vijver in het Algemeen RijksArchief in Den Haag is nu de ontstaansgeschiedenis van schutterij St.-Jan gereconstrueerd en krijgt men toch nog een goed beeld van de schutterij van de oprichting in 1900 tot aan Wereld Oorlog II.

In de periode 1940-1945 werd de koningsvogel niet geschoten en lag het schutterszilver veilig opgeborgen bij de de laatste schutterskoning Claassens Jeu.

Na de oorlog wordt de draad weer opgepakt en gaat de schutterij een goede toekomst tegemoet. Dit komt ook duidelijk tot uiting in het boek. Veel foto's zijn dan voorhanden evenals een zeer nauwkeurige vastlegging van het reilen en zeilen van de schutterij.

Inmiddels zijn we aanbeland in de periode dat Ad van der Vleuten voorzitter was. Het was een periode waarin het de schutterij steeds beter ging.

Bij het 75-jarig bestaan in 1975 kreeg de schutterij de Erepennig van Verdienste toegekend (zie ook LS nummer 17, pagina 8).

De periode van 1975 tot heden krijgt extra veel aandacht in het boek, mede door de vele foto's en de vele nieuwe ontwikkelingen in de schutterij; zoals de opname van bielemannen en marketentsters.

Samenvattend

Het boek 'Van Baersdonck tot Lovendaals Reuveld' telt 130 pagina's op A4-formaat. Dankzij de waardevolle inbreng van de heer van der Vijver heeft men hier een boek van hoge klasse. Het boek oogt goed en de prijs (NG 30 bij intekening, daarna NG 35) is beslist niet te hoog. Het boek is te koop bij secretaris Sjef Sijben.

Mede dankzij de inbreng van de heer Th. Van der Vijver kan men thans terugblikken op een overzicht van 100 jaar schutterij St.-Jan Grubbenvorst.

Een speciaal woord van dank in de richting van de heer Van der Vijver is dan ook zeker op zijn plaats, eveneens felicitaties aan schutterij St.-Jan.

De verdere feestelijkheden zullen ongetwijfeld met even zoveel inzet worden voorbereid als de feestelijkheden op 2 januari 2000.

Wanneer de kruid dampen optrekken, wordt het logo met de tekst 'Sinds 1900 Schutterij St. Jan Grubbenvorst' zichtbaar.

ST.-MAARTENS- GILDE EPE

Jawel U leest het goed "St.-Maartensgilde Epe". De "n" ontbreekt inderdaad in de plaatsnaam Epe. Hiermee wordt het duidelijk dat we het hier niet gaan hebben over het Limburgse Epen, maar wel over het Veluwe Epe in de provincie Gelderland.

Ontstaan

In december 1994 togen een zestal oud-carnavalsprinsen naar het Brabantse Grave om eens een feestavondje mee te maken in het zuiden.

In het voorprogramma stond een bezoek aan de Doelen van de Cloveniers gepland. Tijdens de gezellige sfeer bij het kruisboogschieten vroegen zij zich af of er eermaals op de Veluwe eveneens gilden en/of schutterrijen actief geweest waren en of dat zij nu mogelijk "rustende" waren.

Bij terugkomst ging men naarstig op zoek naar gegevens in de archieven van het gemeentehuis. En jawel! Er waren inderdaad gilden actief geweest in Epe. In het oudste archiefstuk uit 1504 bleek dat er meerdere gilden actief waren geweest, waaronder een "Gilde van St.-Marten" of "St.-Merten". Nog sterker, er bleek nog, in alle stilte, een zogenaamd armengilde actief te zijn; het St.-Anthoniegilde.

Dit gilde was verbonden aan de oude dorpskerk.

De zes brachten hun enthousiasme over op nog vier collegae in het zogenaamde seniorenconvent van oud-prinsen. De uitdaging werd opgepakt en her en der werd informatie ingewonnen.

Een en ander leidde ertoe dat op 11 november 1995 in Epe officieel het St.-Maartensgilde werd afgevoerd in aanwezigheid van delegaties van het Cloveniersgilde uit Grave en de gilden van St.-Gangulphus en St.-Laurentius uit het Gelderse Huissen. Burgemeester Chris de Loor werd beschermheer.

11 november 1995: Notaris B. Feijen tekent als laatste de akte van de (her)-opgerichte Gilde St.-Maarten. V.l.n.r. Olderman-Deken Tom Leurs, Olderman-Schrijver Jan Loogman en Olderman-Schatbewaarder Ben Jonker. Op de achtergrond staan de gildebreders uit Epe, Huissen en Grave.

Samen met notaris Feijen lieten zij de oprichtingsakte sfeervol passeren.

Onder het genot van een glas "dik bier" werd op die naamdag van de patroonheilige de eerste contributie betaald; zijnde 30 koperen centen. Er werd een bestuur (zijnde het college van oldermannen) gekozen en enige commissies gevormd.

In het beleidsplan had het bestuur (in oprichting) zich ten doel gesteld dat men binnen vijf jaar min of meer heropgericht zou willen zijn, met een gilde bestaande uit 28 mannen, vendels, trommen, etc. etc. en meedraaiend in de Gelderse Federatie van Schutterrijen en Schuttersgilden "St.-Hubertus". Epe werd via de plaatselijke kranten eveneens op de hoogte ge-

bracht van de heroprichting en van de plannen voor de toekomst.

Uiteraard keek men er daar raar van op en wist men het moeilijk te plaatsen.

Was het een grap van enige carnavalsvierders? Was het iets van de katholieken?

"We zullen wel zien", was de algemeen gehoorde reactie.

Nu, vier jaar later, zijn ze er al aardig in geslaagd!

De 23 gildebreders mogen gezien worden in hun zwarte kostuums met zwarte pet en rood-witte sjerpen. Waarmee zij gekozen hebben voor de sobere feestkleding van de Veluwe man uit vervlogen tijden. Verder hebben ze al veel plannen weten te realiseren, zowel naar goederen als naar activiteiten.

De eerste contributie bedraagt 30 koperen centen. Ten overstaan van het college van Oldermannen voldoet een nieuwe gildebroeder zijn contributie.

Naar goederen;

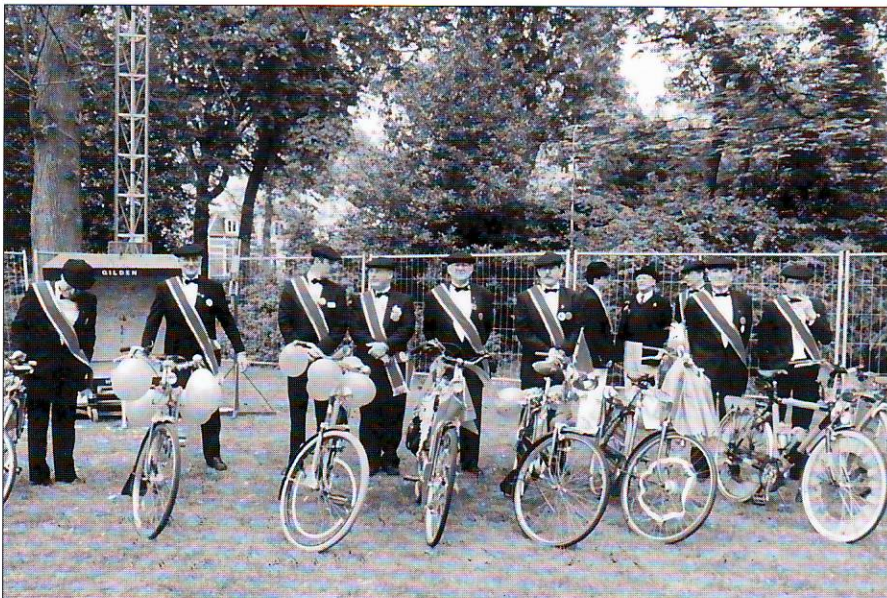
Sabels: Om de koning te doen vergezellen van enige beschermers/begeleiders, koos men voor twee sabeldragers als adjudanten. De sabels konden worden aangeschaft via het depot van het museum van de Koninklijke Marechaussee.

Gildetrom: Op 11 november 1998 kwam het St.-Maartensgilde in het bezit van een echte klassieke koperen gildetrom, welke vervaardigd was in Tilburg.

In de gildetrom is het oudst-bekende wapen van de gemeente Epe ingeslagen, zijnde een hert met een

tienender in een krans van eikenloof. Met trots roert de tamboer de trom bij het uittrekken.

Vendels: Even voor Koninginnedag 1999 schonk een sponsor het gilde twee prachtige vendels, welke in eigen beheer waren gemaakt door een der gildebroeders. De vendels waren gemaakt naar een voorbeeld van de vendels van het "Gijsbrecht van Amstelgilde" uit Doornenburg. Het vendel heeft een dundoek in de kleuren rood en wit en diagonaal gescheiden. Hiermee hebben ze de deling van de mantel door St.-Maarten willen uitdrukken.

Koninginnedag 1998: De gildebroeders van het St.-Maartensgilde staan met hun versierde fietsen gereed om de nieuwe burgerkoning door het dorp te begeleiden, terwijl hij als koning plaats kan nemen in een koets.

De Kruisboog: In 1996 schafte een der gildebroeders zich een kruisboog aan. In de winter van 1997/1998 werd de eerste kruisboog van het St.-Maartensgilde vervaardigd onder eigen beheer. Daardoor beschikt het gilde nu over twee kruisbogen. De gildebroeders zitten vol plannen om nog enkele kruisbogen te maken.

De Bieleman: Op een der Gelderse concoursen werd kennis gemaakt met het verschijnsel "bieleman". Dit leek wel wat zo dacht men en een der gildebroeders "maakte" de bieleman en trekt hiermee voorop bij het uittrekken. Achteraf bleek ook dat de bieleman in vroegere dagen eveneens voorkwam in het Gelderse boven de rivieren.

De Gilderaad: Bij het afscheid nemen in 1997 als burgemeester van Epe, werd Chris de Loor benoemd tot Gilderaadslid. Op 11-11-1999 werd, tijdens de gildedis, de raad verder aangevuld met de vijf oldermannen van het St.-Anthoniegilde. De oldermannen staan de gildebroeders met raad en daad, en vooral sympathie, terzijde. (In de nabije toekomst zal gewerkt worden aan de viering van 500 jaar Gilde in Epe in 2004).

De Koningsvogel: Sedert 16 september 1999 bezit het St.-Maartensgilde wederom een zilveren koningsvogel, waarover meer bij het koningsvogelschieten.

Naar activiteiten;

Het Koningsvogelschieten: In de aanwezige archiefstukken ontdekte men dat jaren geleden, op de derde donderdag in september, geschoten werd op de vogel tijdens de eerste kermisdag. Dit deed het St.-Maartensgilde besluiten om hun Koningsvogelschieten eveneens op de derde donderdag in september te laten plaatsvinden. Vanaf 19 september 1996 heeft het gilde weer een koning in haar midden. Nog niet verkregen middels een schietwedstrijd met de kruisboog, maar door een schietwedstrijd "met vuur" bij de schietvereniging van het dorp. Een wedstrijd waarbij het geluk de bepalende factor is.

Dit jaar schonk de uittredende koning een nieuwe zilveren papegaai naast het gebruikelijke zilveren schildje. Een echte papegaai heeft model gestaan voor het ontwerp en de vervaardiging door de plaatselijke zilversmid.

De St.-Maartensviering: Vanaf het (her-)begin heeft men eveneens de oude traditie op 11 november weer opgenomen; het St.-Maartenzingen door de jeugd met hun lampions. In het eerste jaar ging de Gilde naar de drie jeugdclubs van de wijkverenigingen. Tijdens het maken van de lampions werd het verhaal van St.-Maarten verteld. Dit jaar werd de St.-Maartenviering midden in het dorp gehouden en wel nabij en in de grote dorpskerk (voorheen de kerk van St.-Maarten!) van de Nederlands Hervormde Gemeente. Buiten brandde het St.-Maartensvuur en binnen werd, tijdens het voorlezen van het St.-Maartensverhaal, het verhaal uitgebeeld en deelde de H. Martinus zijn mantel met een bedelaar. Na de viering werd, voorafgegaan door de muziek, een optocht gehouden en het spel nogmaals opgevoerd in een der verzorgingstehuizen.

Na afloop konden de Gildebroeders terecht zeggen: "Zo, dat staat!". En uiteraard hopen ook zij dat de St.-Maartenviering tot in lengte van dagen zal worden voortgezet in Epe.

De Gildedis: Naast de St.-Maartensviering voor en door de jeugd van Epe, houdt het St.-Maartensgilde op de zondag vóór 11 november jaarlijks haar gildedis. Een feestelijke maaltijd met een officieel tintje. Tijdens de gildedis worden de nieuwe leden geëikeld en geïnstalleerd. (Eikelen is een vorm van balloteren middels "inlandse" eikels en "amerikaanse of uitlandse" eikels. Zoals met witte en bruine bonen elders).

Tevens wordt het jaarprogramma van het aankomende jaar vastgesteld en is het verder een gezellig samenzijn met de beschermheer en de leden van de gilderaad.

Op Koninginnedag verzorgt het St.-Maartensgilde voor de plaatselijke Wilhelminavereniging het burgerkoningsschieten. Hierbij dragen de gilden uit Huissen zorg voor de uitvoering van het technische gedeelte als de houten vogel, de geweren en de munitie. Aan dit schieten mogen slechts 67 personen meedoen. Onder het motto "wie het eerst komt, het eerst schiet", worden de deelnemers op een lijst geplaatst om vervolgens middels loting de volgorde van het schieten aangewezen te krijgen. De laatste keer geschiedde dit onder massale belangstelling.

Schaapscheerdersfeest: Op de zaterdag van het tweede weekeinde in juni presenteert het St.-Maartensgilde zich zeer nadrukkelijk door een deel van het traditionele gebeuren voor hun rekening te nemen.

Dit jaar was het in de vorm van oude volksspelen voor de kinderen tegen de somma van één zilverling (zijnde een dubbeltje of een kwartje) en altijd prijs!!

De Gelderse Federatie van Schutterijen en Schuttersgilden "St.-Hubertus", heeft het St.-Maartensgilde in hun midden opgenomen en haar geplaatst in de kring "Rijk van Nijmegen De Betuwe".

In 1997 en 1998 nam men met een kleine delegatie deel aan enige concoursen om vooral te leren en te proeven van de sfeer. In september 1999 nam de Gilde voor het eerst in haar geheel deel aan het Federatief Koningschieten.

In 2000 zal men voor het eerst officieel deelnemen aan de verschillende wedstrijden tijdens een federatief concours. Uiteraard zullen zij dan in de allerlaagste klassen worden ingedeeld. Of zij ooit zullen promoveren, is een interne vraag waar men nog niet uit is.

"Gaan we voor de punten en het 'regiem' of voor de pinten en de vrije 'ontmoeting'?" is een nog een open vraag!

Eén wens, welke de Gildebroeders graag in vervulling zouden zien gaan, is de aanschaf van een vaandel. Hiervoor zijn reeds enige ontwerpen gemaakt, maar het definitieve "Ja" is nog niet gevallen. De Gilde wil zich daarom ruimer informeren en kijkt daartoe rond op Gilde- en schuttersdagen.

Speciale aandacht hebben de leden van het St.-Maartensgilde voor de 'toebehoren' die verwijzen naar de Heilige Martinus.

Samengevat kunnen we stellen dat het Eper St.-Maartensgilde een knappe prestatie aan het leveren is op de Veluwe door de heroprichting van het St.-Maartensgilde. Nota bene in een gebied waar de schuttersgildentraditie reeds talloze jaren geleden in de 'doofpot' was gestopt. De Gildebroeders van St.-Maarten uit Epe zorgen er voor dat er weer op een verantwoorde wijze 'leven in de brouwerij' komt.

Mede door een goede publiciteit en de respectvolle wijze van een plaats innemen in de dorpsgemeenschap, slagen de Gildebroeders er in het St.-Maartensgilde weer actief aanwezig te laten zijn.

Onder leiding van Olderman-Deken Tom Leurs, Olderman-Schrijver Jan Loogman, Olderman-Schatbewaarder Ben Jonker en de Oldermannen George Buiting en Ab Mak, trekt het St.-Maartensgilde trots uit onder het motto van haar patroonheilige St.-Maarten; "delen".

Tom Leurs.

September 1999: Statiefoto van het St.-Maartensgilde vlak voor de optocht van de Federatieve schuttersdag in Pannerden.

DE AANSCHAF VAN NIEUWE UNIFORMEN IN 9 STAPPEN

Het kiezen en vervolgens maken van een perfect passend uniform vraagt meer nauwkeurigheid en tijd dan het kopen van een confectie-uniform.

Tijdens de 7e Limburgse Schuttersdag op 15 januari hield Roy Lemmens (van de firma Janfré Uniformen uit Maastricht) een lezing waarin hij inging op alle aspecten die komen kijken als een vereniging denkt over de aanschaf van nieuwe uniformen. Op veler verzoek publiceren wij een beknopte versie van de lezing van Roy Lemmens.

Stap 1:

Instellen uniformencommissie

De eerste stap voor de aanschaf van nieuwe uniformen is het instellen van een uniformencommissie. Het is raadzaam om de uniformencommissie minimaal twee jaar vóór de werkelijke datum van aanschaf in het leven te roepen.

De opdrachten die de uniformencommissie meegegeven kunnen worden zijn:

- a. Onderzoek de diverse mogelijkheden en maak een keuze uit militaire-, historische-, fantasie- of gildekleding. Betrek Uw leden ook bij de keuze.
- b. Breng het financiële kostenplaatje in kaart. Natuurlijk wilt U voor elk geüniformeerd lid een nieuw uniform kopen. Vergeet echter de jeugd niet, want zij groeien snel uit hun uniform. Houdt dus rekening met de aanschaf van extra nieuwe uniformen in de jaren na de eerste aanschaf.

Plaats het totaal van deze kosten naast de vaste kosten die Uw vereniging heeft. Meestal volgt hieruit dat het Eigen Vermogen van de vereniging ontoereikend is en de vereniging andere wegen moet bewandelen om de financiële middelen te verwerven voor de aanschaf van nieuwe uniformen. Het instellen van een commissie die zich bezighoudt met het verwerven van de financiële middelen voor de uniformen kan een volgende stap zijn.

Stap 2:

Verwerven financiële middelen

Enkele mogelijkheden om de benodigde gelden bijeen te brengen voor de aanschaf van nieuwe uniformen zijn:

Organiseren van extra festiviteiten; rommelmarkten, kienavonden, houden loterij, verkopen loten, donateurskaarten, donateurschieten, verlenen van diensten als een bevriende vereniging een groot feest heeft, uitgifte van aandelen.

Aanvragen subsidies; Gemeente, Prins Bernhardfonds, bankinstellingen, bij grote loterijen, de grote clubactie.

Noot: U dient de subsidies aan te vragen voordat U de nieuwe uniformen daadwerkelijk gaat bestellen. Meestal wordt er na het bestellen geen subsidie meer toegekend.

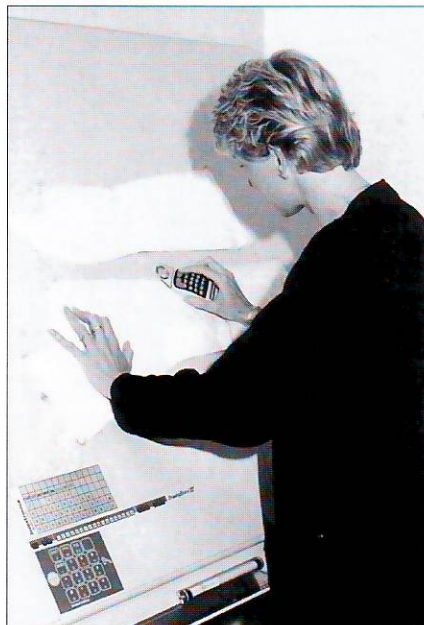
Subsidies kennen meestal een maximumbedrag. Realiseer dat U als vereniging het grootste deel van de nieuwe uniformen zult moeten betalen.

Stap 3:

Eerste afspraak met kleermaker

Wanneer de acties tot verwerving van financiële middelen hun vruchten beginnen af te werpen, maakt U een eerste afspraak met Uw kleermaker. In dit gesprek maakt U de keuze van het uniform voor Uw schutterij duidelijk.

Kiest U voor een origineel of fantasie-uniform, dan volgt de keuze van het model. De kleermaker maakt aan de hand van Uw keuze een eerste, algemene offerte en stuurt die samen met voorbeelden in kleuren van de door U gekozen uniformen toe. Met deze offerte kunt U de totale kosten voor de aanschaf berekenen.

Ontwerp van een model.

Stap 4: Maak de definitieve keuze

Hierna wordt de definitieve keuze van het uniform gemaakt door de uniformencommissie en het bestuur. De leden hebben reeds bij stap 1 de mogelijkheid gehad om hun wensen kenbaar te maken. Als U in dit stadium de leden ook bij de uiteindelijke keuze betreft, dan zullen er weer veel verschillende meningen ontstaan en zal een definitief besluit nog lang op zich laten wachten.

Stap 5: Specifieke wensen

Nu de definitieve keuze gemaakt is, is het raadzaam om de kleermaker uit te nodigen om alle details van het uniform te bespreken.

Het komt namelijk zelden voor dat een modeluniform uit een boek precies op het lijf van een vereniging is geschreven.

Tijdens het bezoek van de kleermaker is het mogelijk om aanpassingen aan het model uit te voeren zonder dat de originaliteit verloren gaat. Bij een fantasie-uniform kan men onbeperkt aanpassingen doen.

Het toepassen van specifieke wensen is opnieuw een samenwerking tussen de vereniging en de kleermaker. Bij een origineel uniform zal de kleermaker de richtlijnen moeten volgen die zijn bepaald ten aanzien van dat uniform.

Nu elk detail van het uniform bekend is, evenals het aantal (uitgesplitst naar de diverse rangen) te maken uniformen, kan de kleermaker de officiële prijsopgave presenteren.

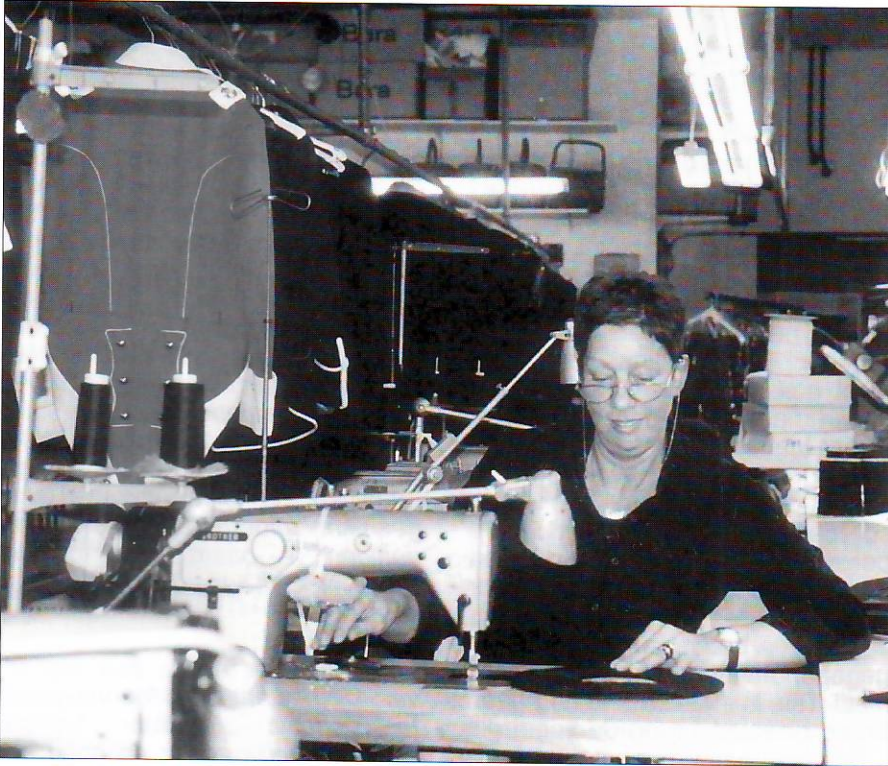
Stap 6: Modeluniform

De kleermaker gaat nu een compleet modeluniform maken. Dit model wordt meestal tijdens een algemene ledenvergadering gepresenteerd. De eveneens aanwezige kleermaker kan desgewenst tekst en uitleg geven bij het gekozen uniform.

Stap 7:

Definitieve orderbevestiging

Na de presentatie van het modeluniform, plaatst de vereniging de order. De kleermaker stuurt vervolgens de definitieve orderbevestiging waarin het model, alle afspraken en prijzen nogmaals vermeld staan. Dit ter voorkoming van misverstanden bij beide partijen.

Alle onderdelen van het uniform worden in eigen atelier vervaardigd.

Gelijktijdig bij het plaatsen van de order moet een eerste aanbetaling gedaan worden van 40% van de totale prijs. De kleermaker gaat nu met dit geld de benodigde materialen inkopen.

Dit gehele traject mag maximaal één jaar in beslag nemen aangezien U de definitieve bestelling minimaal een half jaar voor de gewenste afleverdatum moet plaatsen. Het is vanzelfsprekend dat geen enkele kleermaker binnen een week een perfect maatuniform kan leveren. In de levertijd is ook meegerekend de tijd die benodigd is om de speciaal voor uw vereniging in te verven en te behandelen stoffen en de diverse toebehoren te verkrijgen. Wanneer een vereniging een generaal en/of keizer in haar gelederen heeft en deze wensen uit te dossen met veel borduurwerk kan zelfs een termijn van zes maanden aan de krappe kant zijn.

Stap 8: Van opmeten tot afleveren

Na het plaatsen van de order, zal de kleermaker Uw leden komen opmeten. Om het opmeten juist te kunnen uitvoeren, zal de kleermaker bepaalde richtlijnen geven die borg staan voor een juiste meting.

Foto's ter beschikking gesteld door Firma Janfré Maastricht.

Als alle uniformen pasklaar zijn, komt de kleermaker weer om ze af te passen.

Ook nu gelden er weer speciale richtlijnen ten aanzien van kleding en schoeisel. Tijdens het afpassen worden de laatste correcties aangebracht.

Nu wordt ook de tweede aanbetaling van 40% gedaan.

Om zeker te zijn dat alles er piekfijn uitziet bij de officiële presentatie, zal de kleermaker ± twee weken voor de presentatie de uniformen afleveren en nogmaals per persoon de uniformen laten passen.

Mochten er nog kleine problemen geconstateerd worden, zo kunnen die nog hersteld worden zonder dat de officiële presentatie verstoord wordt. Dit is ook het moment dat de laatste 20% van de rekening wordt voldaan.

Stap 9: Na de aflevering

Na de aflevering van de uniformen begint een volgende fase. In de jaren na de aanschaf moet de vereniging rekening houden met een hogere uitgavenpost voor de uniformen in vergelijking met de periode dat de vereniging nog de oude uniformen droeg. Denk aan de groeiende jeugd. U heeft geen of onvoldoende reserve uniformen. Verder zijn de algemene onderhoudskosten bij nieuwe uniformen hoger dan bij oude uniformen.

Geadviseerd wordt daarom om in de eerste jaren na de aanschaf van nieuwe uniformen, extra gelden te reserveren voor de uniformen.

Aangezien uniformen 10 - 15 jaren meegaan, is het aan te bevelen om reeds na de aflevering van de nieuwe uniformen weer activiteiten te ontplooiën die er op gericht zijn op de aanschaf van nieuwe uniformen over 10-15 jaar.

Dat geldt ook voor de kepi's.

SCHUTTERSZILVER SCHUTTERIJ ST. MARTINUS LINNE

– door Piet Gootzen –

De Stichtingsdatum van Schutterij St. Martinus te Linne is niet bekend, doch als we afgaan op de fraaie grote zilveren schuttersvogel die St. Martinus met veel trots tijdens optochten met zich meevoert, zal ze zeker uit de 17e eeuw stammen. Het verhaal rond deze schutterij is toch al erg verwarrend.

Aan oud schutterszilver bezit de schutterij slechts 2 koningsplaten uit de 18e eeuw, een uit 1736 en een uit 1749. De overige platen dateren vanaf 1907 tot heden. Het verhaal gaat, dat vele oude platen in de oude kerk gehangen zouden hebben en dat deze bij de bouw van de nieuwe kerk - in 1897 - verdwenen zouden zijn!? Ook zou het schutterszilver bij een brand verloren zijn gegaan, daarover vermeldt Jolles niets. Dus in 1934 was er nog geen brand geweest en op de vogel die Jolles toen nauwkeurig heeft bestudeerd, komt hij geen merken of datum tegen. Anders zou hij het stellig vermeld hebben. We laten Jolles even aan het woord:

In ieder geval blijkt, dat de schutterij om een of andere reden in de vorige eeuw niet erg actief was. Immers in 1907 werd de schutterij opnieuw opgericht. En vanaf die datum komen we dan ook weer schutterszilver tegen.

Dit artikel verscheen ook in het jaarboek 1993 van Heemkunde Vereniging Roerstreek.

Inventaris Jolles

Bij het bezoek van Jolles aan schutterij St. Martinus in 1934, komt ook hij tot de conclusie, dat het verhaal over "schutters-zilver" bij het Maria-beeld in de oude kerk, zeer bedenkelijk is. Devotieschilden tonen veel gelijkenis met schutters-schilden; ze werden door vrome pelgrims vaak aan de beeltenis van een Heilige gehangen na verhoor van een bede. Dat het schutterszilver bij een brand verloren zou zijn gegaan, daarover vermeldt Jolles niets. Dus in 1934 was er nog geen brand geweest en op de vogel die Jolles toen nauwkeurig heeft bestudeerd, komt hij geen merken of datum tegen. Anders zou hij het stellig vermeld hebben. We laten Jolles even aan het woord:

"Deze schutterij is oud maar heeft, op twee koningsplaten na, vermoedelijk in eenen tijd van verval en stilliggen in 't laatst van de 19e eeuw, alle oude stukken verloren. In 't begin van onze eeuw is ze weer opgeleefd en, behoefte gevoelend aan een reglement waar 't oude was verloren gegaan, heeft men toen de regelen opnieuw vastgesteld, den 8ste maart 1911.

Tweeëntwintig artikelen. Gecalligrapheerd binnen een geteekende en gekleurde lijst, met afb. van patroon en bedelaar, krijgstropee (vannen, trommen, geweren enz.) en 't wapen van Linne; door J. J. H. Janssen te Roermond. Oefenen op het raam, vrij geregeld des Zondags, en 't verplichte concoursbezoek. Meegaan met de H. Sacraments-processie; 4 schutters dragen den hemel. In November - niet op patroondag - een avondfeest (maaltijd); zonder de vrouwen, dus geen koningin. In den optocht gaan eenigen te paard. Het vaandel wordt niet gezwaaid, dat kan hier niemand.

Er zijn omstreeks 60 leden. Het zilver: Dit bestaat uit: 19 koningsplaten, gedat. 1736 (alleen koningsnaam: tamelijk zwaar en goed bewerkt, reliëfrand m. druiventrossen en blad, mk IM en herald. lelie = Roermond) 1749 (alleen koningsnaam; rococorand, goed werk mk CH en lelie) 1907, 1907/08, 1908/09, 1909/10, 1910/11, 1911, 1914, 1919, 1920, 1921, 1922/23, 1923 (sikkel), 1925, 1926, 1927/28, 1929 en 1930. Een kruis (1920, Hulde aan schutterij St. Martinus), geschenk van twee prijswinnaars. Een zwaren, geheelen vogel, gekroond, met halsband; vleugels tegen 't lijf, staart kort, breed en plat; gegraveerd".

Tot zover Jolles. Andere door hem beschreven zaken doen hier niet ter zake, omdat ook wij alleen maar het schutterszilver willen beschrijven en geen historie van deze schutterij.

Inventaris januari 1993

Het schutterszilver van St. Martinus, dat door de koning gedragen wordt, ziet er goed verzorgd uit. Jammer is, dat een aantal bijzonder fraaie koningsplaten niet het koningszilver sieren, maar in een trofeeënkast hangen. We bedoelen hier met name de twee oudste koningsplaten. Het zijn juweeltjes die toch niet aan het koningszilver mogen ontbreken. Ze zijn wel dringend aan restauratie toe. Overigens moge ook vermeld zijn, dat St. Martinus in Linne zich omringd ziet door een enthousiaste schutterij, die met veel liefde en respect over haar St. Martinus praat

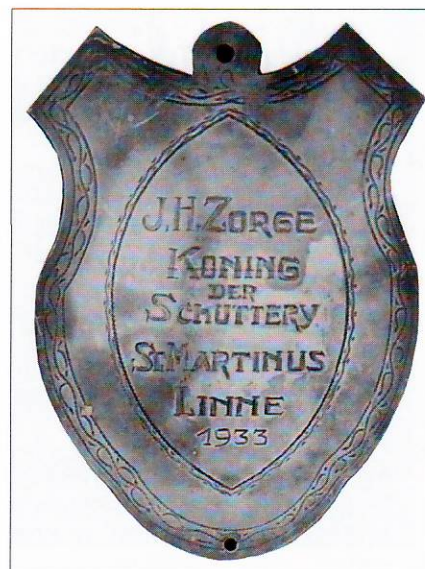

Foto uit 1923 toen schutterij St.-Martinus Linne het OLS organiseerde.

1. Fraai barokke zilveren koningsplaat, reliëfrand met druiventrossen. Tekst in kapitale letters: REYNERUS / LEIENDECKERS / KONINCK / A. 1736
Merkttekens: Franse lelie, IM, (Joannes Josephus Mathei, Roermond). Hoogte 119 mm, breedte 98 mm.
2. Fraai handgedreven rococo zilveren koningsplaat met de tekst in schrijffletters: HENDERICK / REVLKENS / KONINCK / 1749.
Merk: Franse lelie, CH (Carolus Aegidius Hendrix, Roermond); H. 150 mm, B. 128 mm.
3. Eenvoudige zilveren plaat, zonder merkttekens. Tekst: HENDRIK VAN DE VINNE / KONING / 1907; H. 90 mm, B. 120 mm.
4. Eenvoudig, zilveren hartvormig koningsschild, tekst in schrijffletters: HUBERT VOSSEN / KONING / 1907-1908. Geen merken; H. 92 mm., B. 125 mm.
5. Eenvoudig zilveren schild, tekst in diverse lettertypen: LEON HEIJKERS / SCHUTTERIJ ST. MARTINUS LINNE / KONING 1908-1909. Geen merken. H. 120 mm., B. 98 mm.
6. Fraai gegraveerd zilveren schild, tekst in diverse lettertypen: JOANNES GEERLINGS / 1909-1910 / KONING / LINNE. Merk: J.v.Y.; H. 125 mm., B. 93 mm.
7. Eenzelfde als no. 6, zilveren schild, zonder merken. Tekst: THEODOOR ENGELEN / 1910-1911 / KONING / LINNE; H. 93 mm., B. 128 mm.
8. Eenvoudig zilveren schild, zonder merken. Tekst: G. VOSSEN / KONING / 1914; H. 111 mm., B. 90 mm.
9. Rijkelijk gegraveerd zilveren schild, zonder merken. Tekst: J. SEUREN / KONING / 1919. Geen merken; H. 111 mm., B. 90 mm.
10. Eenzelfde als no. 9, fraai gegraveerd zilveren schild, zonder merken. Tekst: M. GEERLINGS / KONING / 1920; H. 111 mm., B. 90 mm.
- 10a Groot zilveren kruis. Gezien de tekst is het geen koningsteken. In top van staander de tekst: HULDE / AAN. Links op de dwarsbalk: SCHUTTERIJ. Rechts op deze balk: ST. MARTINUS. Aan de voet van de staander: HG. JM / LINNE / 1920; H. 210 mm., B. 142 mm. Geen merkttekens.
11. Zilveren schild, z.m. Tekst: E. EVERS / KONING / LINNE /

12. Eenvoudig zilveren schild, z.m. Tekst: J. ADOLF / KONING / 1922-1923; H. 93 mm., B. 88 mm.
13. Zilveren borstschild van twee koningen. z.m. Tekst in kapitale letters, aan de linkerzijde: JEAN RUTTEN / KONING / 1923. Aan rechterzijde: H.H. LINSSEN / KONING / 1924; H. 115 mm., B. 145 mm.
14. Eenvoudig zilveren schild, z.m. Tekst: P. H. VERHEESEN / KONING / 1925; H. 81 mm., B. 69 mm.
15. Eenvoudig zilveren schild, Merkttekens: H3E, in rondje L. Tekst: G. LEYENDEKKERS / KONING / LINNE 1926; H. 93 mm., B. 79 mm.
16. Fraai zilveren schild, met fraaie fantasieletters de tekst: F. BOONEN / KONING / LINNE / 1927-1928. Merkttekens: H3E in rondje L.
17. Fraai gegraveerd zilveren schild met de tekst: M. TEUNISSEN / KONING / SCHUTTERIJ ST. MARTINUS / LINNE / 1929. Merkttekens: H3E in rondje L; H. 102 mm., B. 72 mm.
18. Eenvoudig zilveren schild, merkttekens: kroontje en handje. Tekst: J. V.D. BORST / KONING / 1930; H. 111 mm., B. 95 mm.
19. Eenvoudig zilveren schild, merkttekens: H3E in rondje L. Tekst: J. H. ZORGE / KONING / DER / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1933; H. 100 mm., B. 72 mm.
20. Eenvoudig zilveren schild, merkttekens: H3E in rondje J. Tekst: R. HOUWEN / KONING / DER / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1934; H. 100 mm., B. 74 mm.
21. Eenvoudig zilveren schild, merkttekens: H3E in rondje B. Tekst: JOSEPHUS / HUBERTUS / ZORGE / KONING / 1935 / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE; H. 106 mm., B. 73 mm.
22. Fraai gegraveerd zilveren schild, merkttekens H3E in rondje B. Tekst: MATH. GEERLINGS / KONING / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1936; H. 102 mm., B. 72 mm.
23. Eenzelfde zilveren schild als de nrs. 17 en 22, merkttekens: J1E in rondje E. Tekst: J. EVERS /

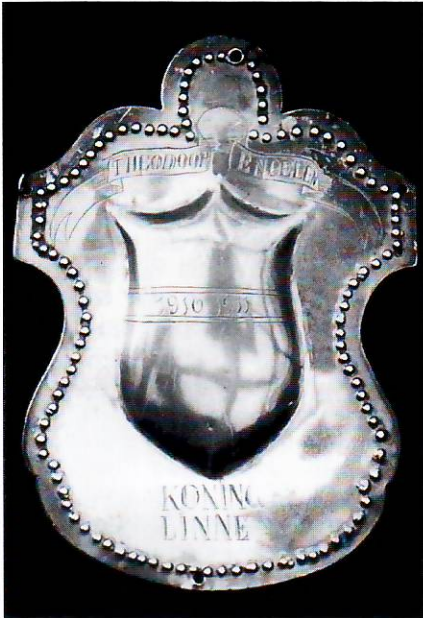

- KONING / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE 1937; H. 104 mm., B. 74 mm.
24. Zilveren schild, merktekens: J1E in rondje P. Tekst: M. HULSBOSCH / KONING / 1939; H. 102 mm., B. 98 mm.
25. Eenvoudig zilveren schild, merktekens: J1E in rondje P. Tekst: W. BEULEN / KONING / 1941 en 1947; H. 98 mm., B. 90 mm.
26. Eenzelfde zilveren schild als 25, merktekens O1E in rondje P. Tekst: TH. HOUWEN / KONING / 1948; H. 98 mm., B. 90 mm.
27. Eenvoudig zilveren schild, z.m. Tekst: HENDRICUS H. ZORGE / KONING / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE 1949; H. 96 mm., B. 90 mm.
28. Eenzelfde zilveren schild als no. 27. Merktekens: O1E in rondje P. Tekst: H. MUNNICHS / KONING / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1950-1951; H. 98 mm., B. 90 mm.
29. Zilveren schild, merktekens: J1E in rondje R. Tekst: M. LEYTEN / KONING / 1952-1953 / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE; H. 98 mm., B. 90 mm.
30. Eenvoudig zilveren schild, z.m. Tekst: SCHUTTERIJ ST. MARTINUS / KONING / JOH. PEETERS / LINNE / 1953-1954; H. 95 mm., B. 90 mm.
31. Zilveren schild, z.m. Tekst: G. DAAMEN / KONING / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1954-1955. H. 105, B. 90 mm.
32. Zilveren schild, z.m. Tekst: SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / KONING MATH. CREEMERS / LINNE / 1955; H. 100, B. 100 mm.

33. Zilveren borstschild met de namen van twee koningen. Merktekens: H3E in rondje X. Tekst: SCHUTTERIJ ST. MARTINUS. Links J. SCHUREN. Midden LINNE. Rechts G. SCHUREN. Links eronder KONING 1956 rechtsonder KONING 1957; H. 75, B. 16C mm.
34. Zilveren schild, z.m. Tekst: KONING 1958 / J. EVERS / ST. MARTINUS LINNE; H. 115, B. 117 mm.
35. Zilveren schild, z.m. Tekst: G. SCHUREN / KONING / 1959 / ST. MARTINUS / LINNE; H. 95, B. 90 mm.
36. Zilveren plaat, z.m. Tekst: R.B. HOUWEN / KONING 1960 / SCHUTTERIJ ST. MARTINUS / LINNE; H. 110, B. 110 mm.
37. Zilveren plaat, z.m. Tekst: J. SCHUREN / KONING 1961 / ST. MARTINUS / LINNE; H. 90, B. 100 mm.
38. Zilveren schild, z.m. Tekst: JOH. PEETERS / KONING / SCHUTT. ST. MARTINUS / LINNE / 1961-1962; H. 100, B. 90 mm.
39. Zilveren schild, z.m. Tekst: SCHUTT. MARTINUS / KONING / CHR. PEETERS / LINNE 1962; H. 100, B. 88 mm.
40. Zilveren borstschild, merktekens: e in rondje. Tekst: W. H. BEULEN / 1963 - KONING - 1964 / SCHUTTERIJ ST. MARTINUS LINNE; H. 70, B. 162 mm.
41. Zilveren schild, z.m. Tekst: HARRIE TEGELS / KONING 1964 / ST. MARTINUS LINNE; H. 96, B. 85 mm.
42. Zilveren schild, z.m. Tekst: J. LEENEN / KONING / 1965; H. 95, B. 80 mm.
43. Zilveren schild, z.m. Tekst: SCHUTT. MARTINUS / KONING / CHR. PEETERS / LINNE / 1966; H. 100, B. 92 mm.
44. Eenvoudig zilveren schild, z.m. Tekst: KONINGSSCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1967 / H. ZORGE; H. 100, B. 92 mm.
45. Eenvoudig zilveren schild, merktekens: JHH, in rondje J. Tekst: F. SILKENS / KONING / DER / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1968; H. 105, B. 72 mm.

Schild nummer 7

46. Zilveren schild merktekens: J1E in rondje J. Tekst: D. DE JONG / KONING / 1969 LINNE; H. 96, B. 88 mm.
47. Zilveren plaat, merktekens: B met erboven een kroontje en in een rondje een J. Tekst: JO BECKERS / KONING / 1970 / LINN; H. 80, B. 82 mm.
48. Zilveren plaat, z.m. Tekst: H. KLEINSTRA / KONING / 1971 / LINNE; H. 80, B. 82 mm.
49. Eenvoudig zilveren schild, merktekens: lelie en (8). Tekst: JAC. BOONEN / KONING / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1972 en 1973; H. 93, B. 70 mm.
50. Verzilverd fantaseschild. Tekst: CHR. PEETERS / KONING / 1974 / LINNE; H. 73, B. 65 mm.
51. Eenvoudig zilveren schild, merktekens: J2A en in rondje P. Tekst: P. VERBOEKET / KONING / 1975; H. 98, B. 67 mm.
52. Zilveren schild, z.m. Tekst: JAC. BOONEN / KONING / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1976; H. 85, B. 83 mm.
53. Zilveren plaat, merktekens: J2A in rondje P. Tekst: JOH. PEETERS / KONING / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1977; H. 85, B. 82 mm.
54. Zilveren schild, z.m. Tekst: W. v.d. LOO / KONING / LINNE / 1978. H. 100, B. 82 mm.
55. Eenzelfde als no. 51. Tekst: MEVR. A. KLEINSTRA / KONINGIN / LINNE / 1979; H. 100, B. 82 mm.
56. Zilveren schild, z.m. Tekst: MEVR. S. PEETERS / KONINGIN / LINNE / 1980; H. 100, B. 80 mm.
57. Verzilverd schild, gekroond en aan onderzijde lauwerkrans en koperen medaille. Tekst: JO BECKERS / KONING / 1981 / LINNE; H. 98, B. 65 mm.
58. Zilveren schild, z.m. Tekst in schrijffletters: G. DAAMEN / KONING / 1982 / LINNE; H. 92, B. 77 mm.
59. Zilveren schild, z.m. Tekst: M. VERHEESEN / KONING / LINNE / 1983; H. 96, B. 85 mm.
60. Zilveren schild als de no's 51 en 52. Tekst: J. VAESSEN / KONING / LINNE / 1984; H. 100, B. 82 mm.
61. Zilveren schild als de no's 51, 52 en 56. Tekst: G. HAMMES / KONING / LINNE / 1985; H. 100, B. 82 mm.
62. Zilveren schild, z.m. Tekst: P. ALEXEEW / KONING / LINNE / 1986; H. 112, B. 96 mm.
63. Zilveren schild, z.m. Tekst: S. PAANS / SCHUTTERIJ ST. MARTINUS / LINNE / KONINGIN / 1987; H. 116, B. 105 mm.
64. Zilveren schild als de no's 51, 52, 56 en 57. Tekst: R. SWINKELS / KONING / LINNE / 1988; H. 100, B. 82 mm.
65. Zilveren schild, z.m. Tekst: JACK VAN DUINEN / KONING / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1989; H. 105, B. 85 mm.
66. Zilveren schild, merktekens: BL in rondje H. Tekst: PAULA LEENEN / KONINGIN / SCHUTTERIJ / ST. MARTINUS / LINNE / 1992; H. 115, B. 95 mm.

Een bijzonder grote zilveren schuttersvogel in de vorm van een duif, gekroond, zittend op een koker. Om de hals een band, vrij korte stompe snavel en bijzonder korte, maar brede staart. Vleugels tegen 't lijf met fraai gegraveerde veren. Door het ontbreken van zilver- en keurmerken niet nauwkeurig te dateren. Vermoedelijk 2e helft van de 17e eeuw. Hoog: van kroon tot koker 140 mm; lang: van snavel tot en met staart 165 mm; breed: 54 mm.

BUSSEN-SCHUTTEN INSTALLEREN NIEUWE BESCHERMHEER

Op vrijdag 12 november 1999 vierden de Bussenschutten uit Neer, ook bekend onder de naam Broederschap van St.-Martinus, het feest van hun patroonheilige. Tijdens dit feest werd ook de nieuwe beschermheer, de heer Wim Geenen, directeur van bierbrouwerij De Lindeboom uit Neer, geïnstalleerd.

H. Mis

Het jaarlijks terugkerende patroonsfeest had dit keer een zeer bijzonder tintje, want tijdens de eveneens traditionele H. Mis voor de overleden en levende leden van de schutterij werd de nieuwe beschermheer geïnstalleerd.

De H. Mis werd opgeluisterd door het muziekkorps van de Bussenschutten en het dames- en herenkorps van de St.-Martinusparochie. Leden van de Broederschap assisteerden pastoor Franken als misdienaars en voorlezer.

**broederschap van Sint Martinus
opgericht 1512**

Na de preek volgde de installatieplechtigheid. Om meer cachet en herkenbaarheid aan de functie van beschermheer te geven, had de schutterij een ereschild laten maken.

Namens de schutterij sprak voorzitter Wim Peulen tot de nieuwe beschermheer: "Wij als Bussenschutten zijn er trots op dat we weer compleet zijn en hopen dat dit nog heel lang zo mag blijven.

Geachte heer Geenen, draag dit schild altijd in ere en in naam van de Bussenschutten, Broederschap van St.-Martinus. Draag het schild voor al diegenen die ons zijn voorgedaan en voor al diegenen die nog na ons komen, want samen hebben we tot taak onze Broederschap over de eeuwen heen te dragen. Van harte proficiat met deze functie."

Toespraak

In de daaropvolgende toespraak zei schutterijvoorzitter Wim Peulen: "Tradities staan bij veel schutterijen hoog in het vaandel. Zo ook bij de Bussenschutten, Broederschap van St.-Martinus.

Nadat pastoor Franken het ereschild had ingezegend, hing deze het over de schouders van beschermheer Wim Geenen; hiermee was de installatie een feit.

De oudste, in het oprichtingsreglement uit 1512, vastgelegde traditie houdt in dat het lidmaatschap van onze Broederschap alleen toegankelijk is voor mannelijke leden en dan ook nog overgaand van vader op zoon. In een tijd, waarin er bijna geen andere verenigingen bestonden, was het niet moeilijk om deze bepaling na te leven.

Nu is dat evenwel anders, daarom heeft onze schutterij in 1960 deze bepaling noodgedwongen losgelaten.

Tot 1960 bestond een schutterij vaak uit bepaalde families, waarvan hun namen en bestuursfuncties al eeuwenlang op de ledenlijsten van de schutterijen voorkwamen. Bij onze schutterij waren dat namen als Geenen, Geraedts, Strous, Winkelmolen, Hermans en Derks.

In dat kader zal het U niet vreemd in de oren klinken dat Wim Geenen zaliger van 1950-1960 en van 1965-1971 voorzitter was van de Bussenschutten. In 1971 werd hij tot erevoorzitter benoemd. In 1978 werd Wim Geenen met schutters-er begraven.

De titel van beschermheer is bij onze schutterij ingevoerd in 1974 bij het 60-jarig jubileum van de heer Sjeng van Rijt; bij velen bekend als een echte schutter en een voorvechter van het schutterswezen. Sjeng van Rijt was de eerste die de titel van 'beschermheer van de Bussenschutten' droeg. Toen Sjeng van Rijt in 1984 overleed, werd Ben Geenen (zoon van wijlen Wim Geenen) beschermheer van de Bussenschutten. Veel te vroeg moesten wij in 1998 van hem afscheid nemen. Toen wij zijn broer Wim Geenen benaderden om de functie van beschermheer op zich te nemen, stemde deze hierin onmiddellijk toe.

Thans zijn wij hier in de kerk verzameld om de heer Wim Geenen te installeren als beschermheer van de Bussenschutten.

Wij, leden van de Broederschap van St.-Martinus, beschouwen het als een groot voorrecht om een telg uit het oude schuttersgeslacht Geenen als onze nieuwe beschermheer in ons midden te hebben."

Dankwoord

De nieuwe beschermheer Wim Geenen bedankte de Bussenschutten en stelde: "Het is voor mij een eer dat ik de functie van beschermheer bij Uw schutterij mag vervullen.

Beschermheer Wim Geenen tijdens het uitspreken van het dankwoord.

Ik ben onder de indruk wat een hedendaagse schutterij met zich meebrengt en wat ze kan bieden voor jong en oud.

Ik zal er vanuit mijn functie alles aan doen om de rijke schutterstradities in ere te houden. Laten we er met zijn allen voor zorgen dat de functie van beschermheer een 'erefunctie' is en blijft."

Hulde

Na afloop van de H. Mis werd door de zangkoren nog een huldigungslied gezongen, waarbij de heer Geenen duidelijk geëmotioneerd raakte.

Velen maakten na afloop van de H. Mis van de gelegenheid gebruik om in de kerk de nieuwe beschermheer te feliciteren. De leden van de Bussenschutten vormden vervolgens een erehaag in het middenpad van de kerk om zo hun ingetogenheid met de nieuwe beschermheer te betuigen. En zo schreed Wim Geenen, onder luid applaus, tussen zijn schutters door, de kerk uit.

Op de maten van de trom ging het volledige gezelschap terug naar clublokaal de Poort, waar het feest tot in de late uurtjes gezellig werd doorgebracht met een hapje, een drankje en natuurlijk met muziek.

DE TIJD VAN DE WEERBAARHEIDSVENIGINGEN – een episode in de geschiedenis van de Limburgse schutterijen – Deel I – Luc Wolters

In het kasboek van schutterij St. Sebastianus Eys staat bij het jaar 1886 een klein bericht: "Die Schützeri königlich gemacht" staat er letterlijk. Het betrof de koninklijke goedkeuring op de statuten, waarbij de schutterij van Eys erkend werd als "vereeniging tot oefening in den wapenhandel genaamd 'St. Sebastiaan', gevestigd te Eis". Weliswaar mocht de schutterij niet daadwerkelijk het predikaat koninklijk voeren, maar door deze erkenning was zij wel in meer of mindere mate opgenomen in de landsverdediging. De schutterij werd namelijk geacht zich te bekwalen in de exercitie en het schieten, om hier jaarlijks verslag van uit te brengen. De verenigingen "tot oefening in de wapenhandel" of de "weerbaarheidsverenigingen" vormden een nationale reserve 'avant la lettre'. In twee delen gaan we nader in op deze episode, die ook voor de geschiedenis van de Limburgse schutterijen van belang is. In het eerste deel een historische inleiding over het Nederlands leger en hoe de weerbaarheidsbeweging van scherpshuttersverenigingen hierin te plaatsen is.¹

De Franse Tijd

De Fransen trokken in 1794 deze streken binnen om hun idealen over de Revolutie uit te dragen. Het kerkelijk bezit alsmede dat van gilden en schutterijen werd geconfisqueerd. Echter nog tijdens de Franse Tijd, onder Napoleon, beleefde het schutterswezen een voorzichtige opbloei.

Na de Franse periode kwam in 1814 het Koninkrijk der Nederlanden tot stand. Sommige schutterijen namen de draad weer vrij snel op en werden weer actief in de Franse Tijd of direct erna, andere schutterijen gingen door het stopzetten van de activiteiten door de Fransen een soms vrij lange periode van inactiviteit tegemoet. In enkele gevallen duurde de rustperiode meer dan driekwart eeuw.

De schutterij op een laag pitje

Te oordelen naar de oude boeken van schutterijen die niet rustend waren in pakweg de periode 1814-1870 waren er in die tijd niet veel activiteiten waar de schutterij bij was betrokken.

De volksbewapening in Frankrijk ontketende de Franse Revolutie. De discussie in hoeverre het volk bewapend kon worden zou in militaire kringen nog lang gevoerd worden. De structurele aanvulling van het leger middels de dienstplicht werd echter zonder slag of stoot van Napoleon overgenomen. Twee Napoleontische soldaten in gesprek, een kanonnier en een sappeur van de genie.

Vanzelfsprekend werd jaarlijks het koningsvogelschieten georganiseerd. Soms werd tevens jaarlijks een prijschieten gehouden, waarbij de deelnemers op een vogel of op een ander doel schoten voor de eer of voor het winnen van een prijs. Al naar gelang het feit of er in die plaats een processie trok, was de schutterij hier ook bij vertegenwoordigd. Bovendien hielden de meeste schutterijen een jaarlijkse patroonsdagviering, dikwijls met maaltijd.

Napoleon voert de dienstplicht in

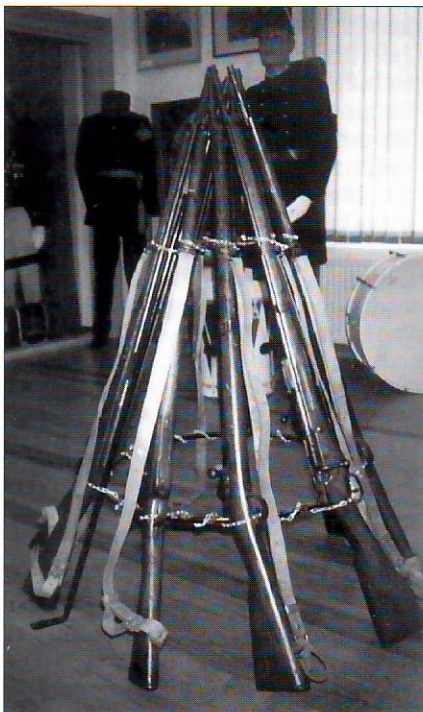
Sinds 1814 was Nederland een koninkrijk. De staat kende haar eigen staand leger, maar hield zich in het kader van de defensie en offensie ook bezig met diverse methodes om de weerbaarheid uit te breiden.

Met de Franse Revolutie kwamen de Franse burgers spontaan in het geweer, dit is de volksbewapening. Later tijdens de veroveringsoorlogen van Napoleon bleek de volksbewapening onvoldoende betrouwbaar en schakelde Napoleon over naar de dienstplicht of conscriptie, waarbij hij het leger aanvulde door burgers te verplichten voor een bepaalde tijd dienst te nemen. De verplichting voor de gekeurde weerbare mannen om onder de wapenen te komen bleef ook in de tijd na 1814.

Dienstplicht in milite en d.d. schutterij

De na de Franse Tijd ontstane nationale staten namen het idee van de dienstplicht over. Dat de burger betrokken moest worden bij het le-

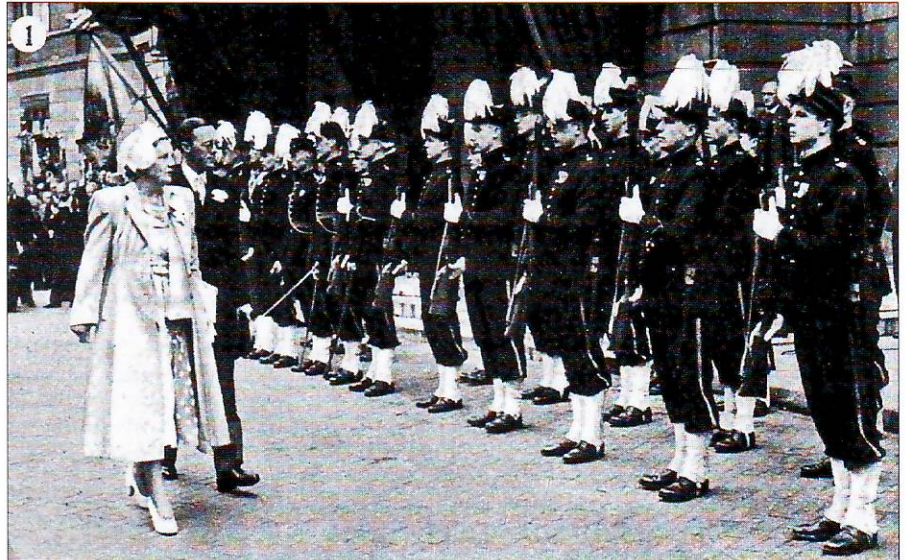
ger was algemeen aanvaard, de discussie spitste zich toe op de keuze tussen dienstplicht (en dus aanvulling van het staande leger) of volksbewapening (met risico's van betrouwbaarheid). In het koninkrijk Nederland was de nationale militie samengesteld uit dienstplichtigen, die zich echter konden laten vervangen door remplaçanten. Hierdoor gingen veel vrijwilligers naar de militie, waar ze van de dienstplichtige een forse premie kregen om voor hen in de militie te gaan. Mede daardoor kwam ook het staande leger vrijwilligers tekort om alle functies hiermee te vervullen. Bovendien kende Nederland de dienstdoende en rustende schutterijen, samengesteld uit dikwijls ongemotiveerde lotelingen. Maar deze schutterijen hebben nauwelijks iets gemeenschappelijk met de schutterijen op het platteland, behalve de naam dan.

Een rot geweren. De verenigingen die zich lieten erkennen als weerbaarheidsvereniging kregen van rijkswege geweren en munitie, zodat zij zich in de exercitie en het schieten met het geweer konden oefenen. Schutterskamer in het Streekmuseum Land van Valkenburg.

Staan leger of dienstplicht

In Nederland werd een levendig debat gevoerd over het leger, de landsverdediging en het vestingstelsel. Volgens de militaire legerleiding was het staande Nederlands koninklijk leger te zwak (los van militie en schutterij), niet-militairen

De studentenweerbaarheidsvereniging ("Pro Patria" uit Leiden) presenteert het geweer als koningin Juliana en prins Bernhard passeren. Studenten meldden zich evenals de Limburgse schutters spontaan om zich in de omgang met wapens te oefenen om een weerbare bevolking te creëren.

daarentegen waren bang voor al te grote defensie-uitgaven.

Na de afscheiding van België 1830-1839 zat Nederland met een gehalveerd land, maar ook een grote buffer (namelijk België) tegen de oude vijand Frankrijk. Daarom kreeg het leger een tijdlang minder aandacht en minder budget. Probleem bleef evenwel het militie-systeem in Nederland, waarbij het aantal dienstplichtigen laag lag en bovendien veel goedgekeurde dienstplichtigen de dans ontsprongen door vervangers te betalen om in hun plaats te gaan.

Uitbreiding staan leger mislukt

Kort na 1860 wordt de situatie echter dreigend als Frankrijk het einde van de kleine neutrale mogendheden aankondigt, de Pruisisch-Deense oorlog dit bevestigt en Engeland niet te hulp schiet. De positie van Nederland als kleine neutrale mogendheid wordt precair. Doorslaggevend wordt de Pruisisch-Oostenrijkse oorlog (1866) en de Frans-Duitse oorlog (1870), die de regering wakker schudden en om actie vragen. Het succesvolle Pruisische leger was georganiseerd op basis van persoonlijke dienstplicht en kon daarom over een omvangrijk leger beschikken. Aanvankelijk werden de Nederlandse defensie-uitgaven fors opgekrakt. Zowel de poging om het staande leger uit te breiden met de dienstdoende schutterij als de poging om de dienstplicht van de militie te verbeteren en aan te scherpen naar Pruisisch model mislukten beide.

1866: spontane volksbewapening

Inmiddels werd al na de oorlog van 1866 door de Liberalen sterk aangedrongen op een uitbreiding van de dienstplicht en van het aandeel van de vrijwillige burgers in de defensie. Kort na het uitbreken van de Pruisisch-Oostenrijkse oorlog werden spontaan verenigingen van vrijwillige scherpshutters en vrijwillige weerbaarheidskorpsen opgericht, zoals onder meer de Studentenweerbaarheidskorpsen. Deze vrijwilligers wilden zichzelf bekwamen in het schieten en de exercitie vanwege de Pruisische dreiging voor het vaderland. Aanvankelijk heeft de beweging het karakter van een volksbewapening, zoals die gepropageerd werd door de Liberalen. De Conservatieven en de koning kregen evenwel grip op het landelijk georganiseerde deel van de beweging, de Weerbaarheidsbond. Dit lag gezien de idealen van de vrijwilligers voor de hand: geestdrift voor vaderland en voor de koning en zijn familie.

Weerbaarheid als conservatieve pressie

Met het aantreden van het liberale kabinet in 1868, startte dit haar eigen beleid: inkrimpen van het vestingstelsel, maar bovenal een kleiner staande leger en de spontane volksbewapening indammen en terugbrengen tot een verbeterde dienstplicht. Dit bracht de aandacht weer bij de dienstplicht in nationale militie of schutterij. In de ogen van de Liberalen waren de voordelen hiervan gelegen in het feit dat de

Enkele soldaten in de kantine. De weerbaarheidsverenigingen waren een aanvulling in tijden van nood op het Nederlands Leger. Schilderij van Hendrik Maarten Krabbé, 1902.

dienstplicht door burgers uitgevoerd werd. Hierdoor kon het werk van de burgers doorgaan en hoefden geen dure beroepssoldaten betaald te worden. De Weerbaarheidsbond als volksbewapening werd echter een pressiemiddel van de Conservatieven met actieve steun van koning Willem III en de prins van Oranje en de weerbaarheidsverenigingen konden zich dankzij deze steun handhaven.

De Limburgse schutterijen

De plattelandsschutterijen hebben periodes van op- en neergang gekend. Gedurende de negentiende eeuw waren weliswaar diverse schutterijen actief, maar in het laatste kwart van de negentiende eeuw is evenwel sprake van een algemene opbloei van het schutterswezen. Dat heeft een aantal oorzaken, niet in de laatste plaats de stimulans door het beleid op rijksniveau. In de landen om ons heen werden tal van oorlogen uitgevochten, waarbij de status van een kleine neutrale mogendheid als Nederland in het gedrang kwam. Als reactie hierop gingen de burgers zich bewapenen om in tijd van nood bij te springen. De Nederlandse bevolking werd voorbereid om met wapens om te gaan door vrijwillige wapenoefeningen en schieten.

Hiervoor werden spontaan verenigingen gevormd en ook bestaande schutterijen meldden zich als weerbaarheidsvereniging aan. Koning Willem III wist de weerbaarheid aan zich te binden en stond daarmee garant voor het voortbestaan ervan.

Onderscheid naar kwalificatie

In Limburg zijn er diverse weerbaarheidsverenigingen geweest. Velen van hen waren oude schutterijen, maar er waren ook verenigingen die speciaal met het oog op de weerbaarheid opgericht zijn. Er zijn diverse lijsten overgeleverd in het Provinciale- of het Algemene Rijksarchief. Hierin wordt soms op niet al te doorzichtige gronden onderscheid gemaakt tussen de verenigingen, namelijk:

- weerbaarheidsverenigingen
- verenigingen waren die 's lands weerbaarheid bevorderen
- als rechtspersoon erkende schietverenigingen, die met koninklijke toestemming opgericht werden.

De Limburgse weerbaarheid

Onderstaand een lijst² van de Limburgse weerbaarheidsverenigingen (met het jaartal waarin zij als zodanig genoemd zijn):

- Schutterij St. Thomas te Blerick (1900, 1910)
- St. Gregorius de Groote Brunsum (1911)
- St. Sebastiaan te Eys (Wittem) (1900)
- St. Hubertusgilde Gulpen (1900)
- Ziekenfonds en schutterij St. Martinus te Maasbree (1900, 1910)
- St. Hubert (nadien "de Oude") te Maastricht (1900, 1910)
- Afscheiding schietvereniging St. Hubert te Maastricht (1910)
- Koningin Wilhelmina te Maastricht (1900, 1910)
- Trajectum ad Mosam te Maastricht (1900, 1910)
- Recht op 't doel te Maastricht

(prov. 1900)

- De Doelen te Maastricht (1910)
- Vereniging weerbaarheidskorps "Maastricht" te Maastricht
- St. Sebastiaan te Margraten (1900)
- Weerbaarheidsvereniging schutterij Juliana Neeritter
- Schutterij Wilhelmina Nieuwenhagen (1910)
- Weerbaarheidsvereniging schuttersvereniging Juliana te Schinveld
- Weerbaarheidsvereniging schuttersvereniging St. Sebastianus te Sevenum
- Weerbaarheidsvereniging schutterij St. Joseph te Stein
- Schutterij St. Joseph Ubach over Worms (1905, 1910)
- Weerbaarheidsvereniging St. Hubertus Ubachsberg (1913)
- Weerbaarheidsvereniging schuttersvereniging President Krüger te Valkenburg
- Vrijwilligerskorps Venlo (1913)
- Schutterij "Het hof of het Gilde van St. Petrus Banden" te Venray (1910)
- Schuttersgezelschap St. Sebastianus te Voerendaal (1900, 1910)
- Weerbaarheidsvereniging schutterij St. Jozef te Vijlen
- St. Maternus Schutters te Wijlre (1900)

Na deze historische inleiding over de weerbaarheidsverenigingen en opsomming van de desbetreffende Nederlands-Limburgse verenigingen volgt in het tweede deel een nadere toelichting over de weerbaarheid en specifiek over de Limburgse schutterijen die zich voor deze landelijke beweging aangemeld hadden.

Noten:

1. Deze inleiding is grotendeels gebaseerd op: Dr. W. Bevaart, *De Nederlandse defensie (1839-1974)*. Sectie Militaire Geschiedenis ('s Gravenhage 1993) m.n. 375-424.
Tevens: Dr. F. Snapper, "De legerhervorming in Nederland tussen 1813 en 1940", in: *De Militaire Spectator*, jg. 141 (1972) 411-417.
Lei Deckers, "Over schutten, burgerbewaaking, nachtwacht, boden, vendels en de burgerwacht", in: *De Geulrand*, nr. 28 (1989) 55-59.
2. Rijksarchief Limburg, Provinciaal archief, inv. nrs. 10441, 10442 en 10443.

De lijst is zo compleet mogelijk, maar gezien het feit dat er diverse lijsten circuleren, waarin niet duidelijk beschreven is welke opsomming gemaakt wordt, is soms een afweging gemaakt. Indien niet alleen naar de weerbaarheidsverenigingen, maar ook naar koninklijk erkende schietverenigingen gekeken wordt, kan de lijst nog uitgebreid worden.

DOCUMENTEREN EN PUBLICEREN *

Het Limburgs Schutterstijdschrift is al langer tamelijk rijk aan initiatieven geweest. Behalve het tijdschrift zelf heeft de redactie van het Schutterstijdschrift de Limburgse Schuttersdag ingericht met een aantal lezingen als een eerste ontmoeting voor de schutters in het nieuwe jaar. Tevens is een bijdrage geleverd aan nieuwe boeken op schuttersgebied, bij gelegenheid van jubilea van schutterijen, is het onderzoek naar de historie van de schutterijen bevorderd, is mede vorm gegeven aan de uitreiking van d'n Um en zijn charter en is een extra nummer van het schutterstijdschrift uitgegeven met algemene achtergronden bij het hedendaagse Limburgse schutterswezen. Ook nu zit de redactie niet stil.

Momenteel wordt nagedacht over een tweetal andere initiatieven, die hierop aansluiten en dat zijn:

- Het opzetten van een documentatiecentrum
- en mogelijk het uitgeven van boeken over het (Limburgse) Schutterswezen.

Een Brabants voorbeeld

Enkele jaren geleden had een Brabants gilde met veel inspanning van de gildebroeders een nieuw gildehuis gebouwd net buiten de bebouwde kom van het dorp. Hierin werd vervolgens de gehele gildeschat opgeborgen: de oude gildeboeken, originele vaandels, oude vaandelmedaillons, persoonlijke archieven over de schutterskring en de Europese Federatie. Totdat er kort na de plechtige ingebruikname van het gildehuis 's nachts brand uitbrak. Eer de brandweer ter plaatse was, was het gildehuis tot de grond toe afgebrand. Niet alleen de oude gildestukken gingen onherroepelijk verloren maar ook het vele archiefmateriaal, niet alleen van het eigen gilde, maar ook van andere instanties.

Dit gebeurde in het Brabantse Stratum-Eindhoven. Weliswaar wisten de gildebroeders het gildehuis in oude luister her op te bouwen, maar hun originele stukken waren ze kwijt en de documentatie was verloren gegaan.

Het belang van documentatie

De brand op zich kun je alleen trachten tegen te gaan door brandpreventie. Echter de originele spullen verdienen vastgelegd te worden. Zo kunnen de oude voorwerpen van de schutterij uitstekend gefotografeerd worden, zoals antieke geweren, oude uniformen, spiesen, ballotagedoosjes, ooit gewonnen diploma's of onderscheidingen.

Door middel van foto's kun je dit soort bezittingen heel goed vastleggen. Andere belangrijke stukken zijn de oude schuttersboeken, vergeelde documenten of ander belangwekkend archiefmateriaal, dat eigendom is van de schutterij. Het zou goed zijn om van dit soort geschriften fotokopieën te maken. Dat is eenvoudig en betaalbaar. Het is echter zaak de kopie niet bij het origineel te bewaren, want dat maakt de kans groot dat wanneer onverhoopt ooit iets met het origineel zou gebeuren, ook de kopie verloren zou gaan. Daarom is het aan te bevelen om kopieën en foto's in bewaring te geven bij een Limburgse schuttersdocumentatie.

Waarom documenteren

Het belang van documentatie is overduidelijk wanneer het erom gaat om geen informatie verloren te laten gaan over oude bezittingen of van oude geschriften. Een min of meer centrale bewaarplaats kan er tevens toe bijdragen dat het onderzoek naar de schutterijen bevorderd wordt. Op die plek komt veel informatie bij elkaar, zowel van de afzonderlijke schutterijen, maar ook veel algemene boeken en publicaties over het schutterswezen. Aan de hand hiervan zal de onderzoeker redelijk vlot een beeld kunnen krijgen van een onderwerp uit het Limburgs schutterswezen en hierover nader onderzoek kunnen doen om erover te publiceren.

Documentatie dient dus twee doelen:

- 1) het verzekert de schutterij dat gegevens niet verloren gaan, wanneer met een origineel iets zou gebeuren en
- 2) het maakt mogelijk dat er onderzoek wordt gedaan naar de Limburgse schutterijen, waarbij uiteraard de grootste aandacht uitgaat naar de schutterijen waarvan stukken in de Limburgse schuttersdocumentatie ter bewaring zijn gegeven.

Zorgen dat je bronnen bewaard blijven door kopieën te maken en deze elders in bewaring te geven. Pas dan kan er ook nog na tal van jaren geschiedenis geschreven worden.

Een eenvoudige vorm van documenteren is het maken van foto's van alle oude voorwerpen van de schutterij, zoals de vaandels of drapeau's. Vaandel van het "gilde St. Sebastiaan" Laar-Weert 1883-1907, Schutterij expositie "Koning keizer bieleman", Jochum Hof te Steyl.

Veel privé-collecties

Op diverse plaatsen wordt uit privé-initiatieven het Limburgs schutterswezen al gedocumenteerd. Denk bijvoorbeeld aan de grote collectie van Jan Vankan uit Geleen (Jonge en Oude Nobele Valkenburg), de verzameling van Michaël Bongers (St.-Antonius Stramproy) overerfd van Harie Jansen en de verzamelingen van Peter Kortten (St.-Barbara Tungelroy-Weert), Jan Dols (St.-Joseph Sweikhuizen), Jo Beeren (St.-Sebastianus Neer), Joep Krijnen (St.-Jan Venray), van ondergetekende en diverse anderen. Dit zijn enkele voorbeelden van verzamelingen die verder reiken dan de eigen schutterij. Oorspronkelijk was het de bedoeling om ook aan het Schutterijmuseum een documentatiecentrum te koppelen. Dit is er echter niet van gekomen. De personen die druk waren met het Museum, waren hier al druk genoeg mee. De echte aandacht voor de historie is ook eigenlijk pas het laatste decennium echt opgeleefd.

Denk maar aan de vele jubileumboekjes die her en der zijn uitgegeven. Dat waren er in de afgelopen tien jaar meer dan twintig met een rijke schat aan geschiedschrijving. Onderzoek en gedenkboekjes leiden tot nog intensiever speuren en meer omvattende publicaties.

Steun van diverse kanten

Inmiddels heeft ondergetekende zowel van verzamelaar Jan Vankan uit Geleen alsmede van drs. Jos Gerits oud-redacteur van het Limburgs Schutterstijdschrift vele kopieën van oude reglementen, rekeningen, en originele jubileumboekjes, feestgidsen en krantenartikelen ontvangen ten behoeve van deze schuttersdocumentatie.

Het is een belangrijke aanzet tot iets dat kan uitgroeien tot een schuttersarchief dat vooralsnog in Simpelveld gelokaliseerd is. Dit initiatief kan navolging vinden bij de diverse schutterijen die hun kopiearchief voor de toekomst veilig willen stellen.

Ook Federatiepresident drs. Frans Wolters hield een warm pleidooi voor deze documentatie en wist hiermee gelijk een brug te slaan naar het komende OLS in Baarlo, waar in een tent een grote schutterstentoonstelling ingericht zal worden. Wat dat betreft heeft dit nieuwe initiatief van het Limburgs Schutterstijdschrift zo snel geen betere invulling kunnen krijgen.

Historisch onderzoek

Het publiceren van het onderzoek naar de (Limburgse) schutterijen is de andere tak van sport, waar het Limburgs schutterstijdschrift meer werk van wil maken. Hierbij hebben we het niet over de vele uiterst verdienstelijke jubileumboeken van afzonderlijke schutterijen. Uiteraard blijft de redactie hier desgevraagd haar medewerking aan verlenen. Nee, we doelen op de geschriften als resultaat van historisch onderzoek, die bij gebrek aan financiën of de kennis over het uitgeven van boeken niet verder zijn gekomen dan een bestand in de PC of die als scriptie over het schutterswezen specifiek geschreven zijn voor een onderwijsinstantie.

Goede studies verdienen publicatie

Bepaalde veelal recente onderzoeken zijn zodanig interessant dat zij het verdienen om uitgegeven te worden. Zo heeft de Maastrichtse historicus Alfred Disch diepgaand onderzoek verricht, dat in diverse publicaties vervat kan worden. De Heelse onderzoeker Hugo Luijten is actief met een studie. Ook bij de redactieleden van het Schutterstijdschrift ligt nog een en ander op de plank, dat omwille van de grote omvang niet in het tijdschrift geplaatst kan worden. Er is gevraagd of de redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift geen rol kan spelen bij het uitgeven en redigeren van deze boeken. Publicaties in boekvorm zijn mede daarom interessant omdat de geschriften beschikbaar worden voor allen die hier belangstelling voor hebben, maar bovendien dat duidelijk wordt voor heemkundigen en andere onderzoekers dat de schutterijen een interessant onderwerp van studie zijn.

Luc Wolters.

* Grotendeels gebaseerd op een lezing, voorgedragen bij gelegenheid van de schuttersdag in Baexem op 15 januari 2000.

EEN WAAR GEBEURD VERHAAL

Het zoeken naar een nieuw uniform is een hele klus en naar het schijnt niet helemaal zonder gevaar.

Dat ondervond Fred Hannen, oud-voorzitter van schutterij St.-Anna Merum toen hij in de beginjaren zeventig op zoek was naar een nieuw uniform voor zijn schutterij.

Als lezer komt U dit verhaal anno 2000 komisch of misschien zelfs ongeloofwaardig over. Toch waren de ervaringen van Fred Hannen keiharde realiteit.

Verplaats U in de tijd dat de "Koude Oorlog" nog in alle hevigheid woedde en alles wat communistisch was of er maar op enigerlei wijze banden mee had, op voorhand reeds verdacht was.

Inspiratie

Het is 1972, onze schutterij had besloten tot de aanschaf van nieuwe uniformen. Door iedereen werd er enthousiast omgezien naar een origineel uniform. Mijn inspiratie vond ik in mijn directe gezellige omgeving; ons eigen clublokaal. De uitbater van ons clublokaal verkocht in die jaren 'Ridder Pils' van de Maastrichtse Ridder brouwerij. Deze brouwerij bracht in die jaren bierviltjes in omloop waarop mooie historische uniformen stonden afgebeeld. Als schutter werd ik bij het bekijken van deze prachtige uniformen op de bierviltjes min of meer een uniformgek. Ik kon daar heerlijk bij mijmeren en mijn fantasie de vrije loop laten. Ik toonde mijn medeschutters natuurlijk ook de viltjes van de uniformen die ik mooi vond. Uiteindelijk werd in 1973 besloten tot de aanschaf van een uniform van het 14de bataljon Russische Jagers uit 1797.

Aangezien de beschrijving van het uniform op het bierviltje te summier was, bood ik aan om een brief te schrijven naar de Russische Ambassade in Nederland om meer gegevens te krijgen van o.a. de rangonderscheidingstekens en andere attributen die organiek bij het uniform behoorden.

In 1973, zoals ik later heb mogen ervaren, een gedurfde, ja zelfs revolutionaire daad. Want we leefden in de tijd van de 'Koude Oorlog' en het kiezen en dragen van een Russisch uniform kon uitgelegd worden als een symbolische ondersteuning aan Rusland.

Fred Hannen

Envelop

Aangezien ik geen adres had van de Russische Ambassade, wendde ik mij tot een ambtenaar op de Gemeentesecretarie. De ambtenaar vroeg mij verbaasd wat ik met dat adres moest. Nadat ik de ambtenaar had uitgelegd dat het hier ging om verkrijging van gegevens voor een nieuw uniform van onze schutterij, antwoordde hij: "Fred, dat zou ik maar niet doen, daar krijg je problemen mee!" Ik moest lachen om de opmerking van de ambtenaar en sloot de discussie met de vraagstelling "Wat heeft een wereldmacht als Rusland te vrezen van een Limburgs schutterijtje?" Het adres werd mij gegeven en ik schreef de brief.

Gedurende ongeveer een half jaar hoorde ik niets. Op een dag stond de postbode aan de deur met een verstevigde, maar geopende envelop. Zonder verder iets mede te delen overhandigde de postbode mij het poststuk. Wel vroeg ik mij toen af wie de brief geopend had. Ik dacht er verder niet meer over na. Voor mij was immers het belangrijkste dat ik weer wat meer gegevens had voor de realisering van onze nieuwe uniformen.

De envelop was afkomstig van de Russische Ambassade in Nederland en bevatte twee foto's van de film 'Oorlog en Vrede'.

Achterop de foto's stond een Russische tekst die ik niet kon lezen. Verder was er een klein mooi briefje bijgevoegd, maten 9 x 14 cm, mooi lettertype en met een in het Nederlands geschreven tekst.

De tekst luidde:

"Met de complimenten van de Ambassade der Unie van Socialistische Sowjet Republieken 's-Gravenhage.

De grote man

Als kaderlid van een vakbond en ondernemingsraadslid was ik in 1976 zeer nauw betrokken bij de C.A.O.-onderhandelingen. Gevolg, een grimmige staking met als inzet behoud van prijscompensatie. Een van de vele acties was de fabriekspoort 24 uur blokkeren zodat er geen inkomend en uitgaand verkeer mogelijk was.

De bondsbestuurder waarschuwde ons dat tijdens onze acties zich mensen bij ons konden aansluiten die niet tot onze vakbond behoorden, zoals studenten en communisten. Ofschoon wij niet het recht hadden om deze mensen te weren, immers het betrof hier een openbare weg, mochten wij ons niet met hen inlaten.

Als kaderlid had ik bijna elke stakingsdag een bespreking in het stakingslokaal buiten het bedrijf, een openbare gelegenheid. Na een van de vele besprekingen zat ik in het stakingslokaal met mijn collega's een pilsje te drinken. Ik zat met mijn gezicht naar de voordeur van het cafélokaal gericht, toen plotse-ling de deur geopend werd en er een grote man binnenkwam in een lange beige, geel-bruinachtige regenjas. De man kwam mij bekend voor, doch ik wist hem niet direct thuis te brengen. Eén ding was echter 100% zeker, hij behoorde niet tot de medewerkers van ons bedrijf. De grote man liep rechtstreeks naar mijn tafel en keek mij doordringend aan, zonder zich te ontdoen van zijn jas. Er was nog een stoel vrij aan de tafel en zonder iets te vragen of te zeggen ging hij juist op die stoel zitten.

Het gesprek van mijn collega's verstomde. De man startte zijn gesprek met: "Als ik mij niet vergis ben jij Hannen, de man van de schutterij van Merum-Herten."

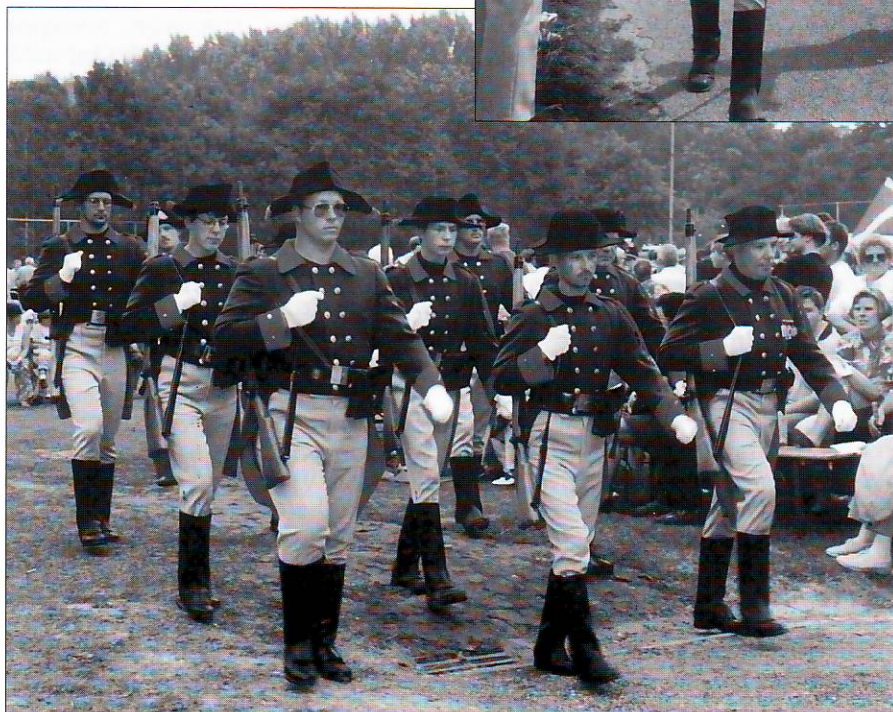
Toch wel verbaasd van zijn kennis over mijn persoon, terwijl wij nooit enig contact hadden gehad, vermande ik mij direct. Gelijkijdig herkende ik hem van de televisie; hij was een oud-Statelid en nu een Limburgs communistisch Tweede Kamerlid. Mijn interesse in hem was gevoed door het feit dat ik van zijn broer in militaire dienst rijles had gehad. Zonder dat hij zich voorstelde of nog nadere vragen aan mijn adres stelde, begreep hij dat ik wist met wie ik het van doen had. Een officiële kennismaking bleef dus achterwege. Toch kon ik mijn nieuwsgierigheid niet bedwingen.

De grote man stelde geen vragen over onze acties, vandaar dat ik hem vroeg waar hij mij van kende.

Foto's uit 1989, 1991 en 1995 waarop de uniformen van het 14^e Bataljon Russische Jagers uit 1797 goed tot uiting komen.

Met dit originele uniform wist schutterij St.-Anna Merum al veel prijzen in de wacht te slepen.

Alle foto's bij dit artikel werden beschikbaar gesteld door Schutterij St.-Anna Merum.

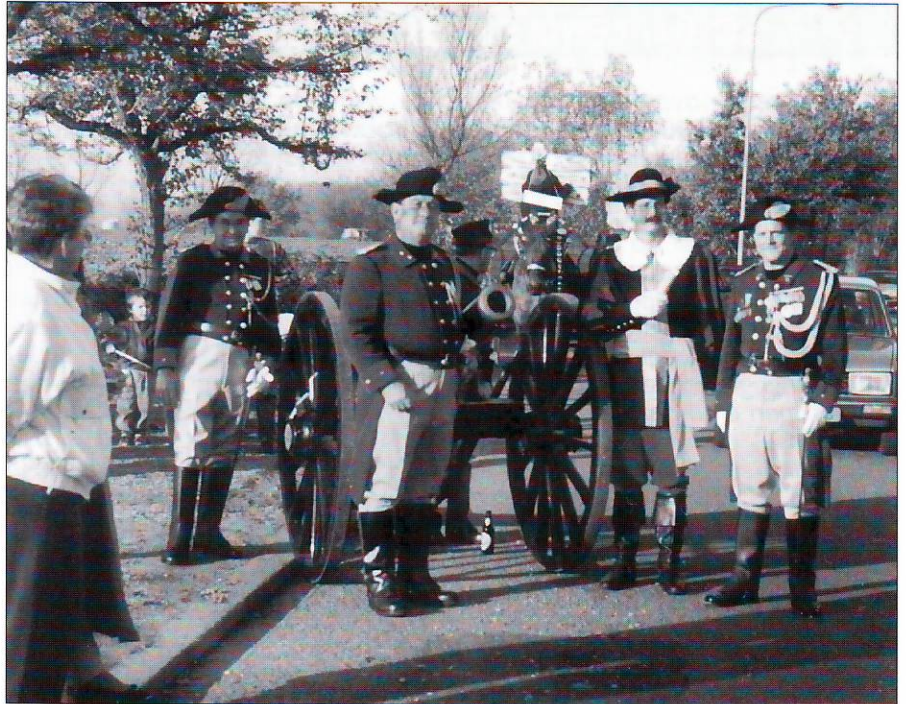
Hij vertelde dat ik enkele jaren geleden een brief had geschreven naar de Russische Ambassade namens de schutterij van Merum-Herten en dat de Russische Ambassade op haar beurt hem had verzocht een onderzoek in te stellen naar de persoon van Fred Hannen. Hij had op zijn beurt weer een in Herten wonende communist opdracht gegeven voor hem het onderzoek uit te voeren.

De grote man noemde het adres van dat communistische gezin. Raadslid van de gemeente Herten zijnde, kende ik veel inwoners. Doch dit gezin kende ik niet en ik had er ook nooit bij stil gestaan dat communisten zo dicht bij mij zouden kunnen zijn.

Bekend personage

Het moet niet moeilijk zijn geweest om een onderzoek uit te voeren naar de handel en wandel van iemand die een bekend vakbondsmen, ondernemingsraadslid, verenigingsman en gemeenteraadslid was. De man vertelde mij niet welke gegevens over mij verzameld werden.

Weer enkele jaren later kwam ik in gesprek met een collega-raadslid, hij bleek kapitein te zijn geweest bij de Binnenlandse Veiligheids Dienst (BVD). Deze man koesterde altijd veel sympathie voor mijn werk in de samenleving en de schutterij in het bijzonder. Hem vertelde ik wat mij enkele jaren geleden was overkomen. Hij vertelde mij dat hij zich mijn schrijven wist te herinneren, omdat hem (als oud-Roermondenaar) de naam Hannen uit Herten en de naam van de schutterij bekend voorkwamen. Verder vertelde hij dat de brief van de Russische Ambassade in opdracht van hem uit veiligheidsoverwegingen was geopend en de inhoud was gecontroleerd. Nadat alle gegevens uit de brief waren vastgelegd in een persoonlijk archief, werd de brief als nog doorgestuurd naar de geadresseerde. Lachend voegde hij er nog aan toe: "Fred nu weet je het, je bent gewaarschuwd, je staat geregistreerd."

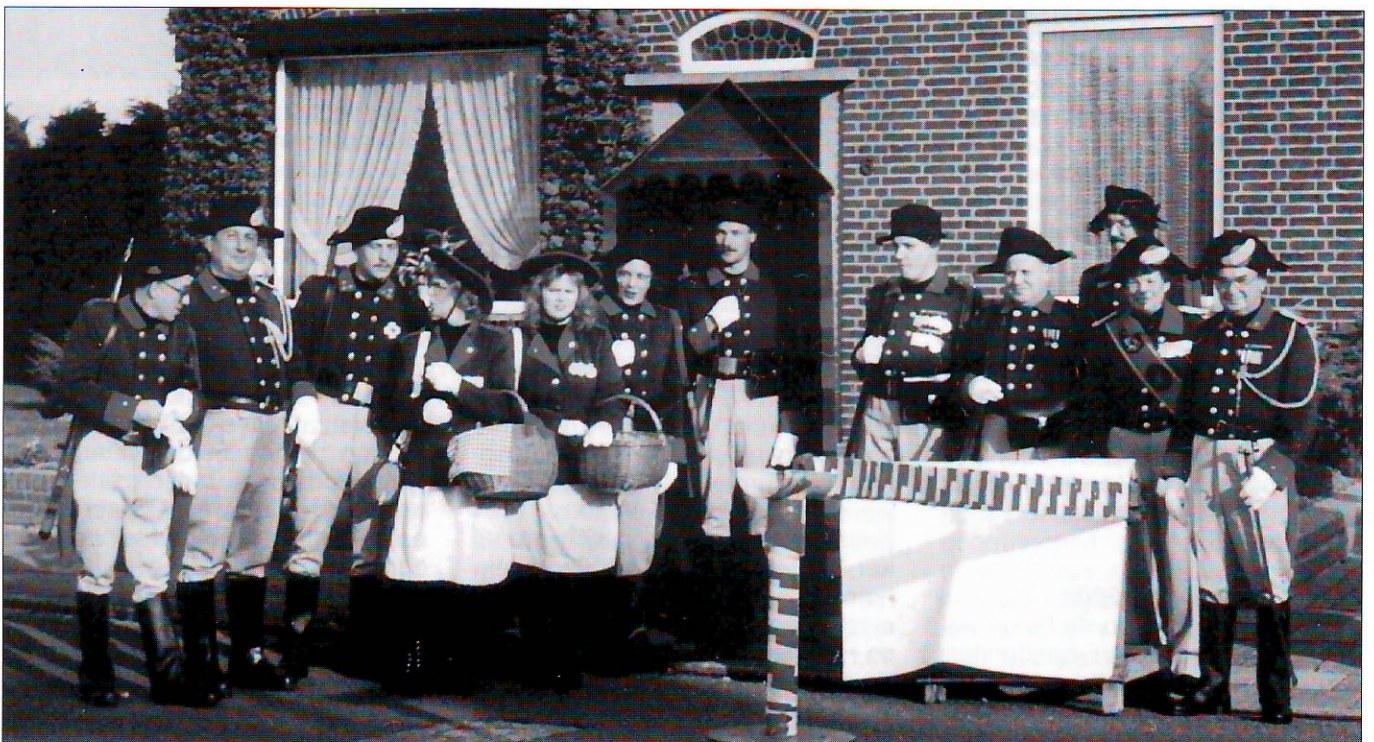
Achteraf

Achteraf vraag ik mij wel eens af of ik te naïef ben geweest in deze. Was het te verwachten dat zo'n onschuldige vraag over rangonderscheidingstekens op een oud Russisch uniform instanties als de BVD en communistische groeperingen hadden aangezet om de gangen van Fred Hannen te controleren en alles vast te leggen in een persoonlijk dossier over mij?

In mijn waar gebeurd verhaal heb ik namen achterwege gelaten, daarbij is mijn verhaal bedoeld als een anekdote en niet om iemand te prikkelen voor een discussie.

Zie ook bladzijde negentig van het jubileumboek van Schutterij St.-Anna Merum, uitgegeven in 1988 ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum.

Fred Hannen.

Beide foto's op deze pagina werden gemaakt toen de Gemeente Herten (waartoe Merum behoorde) geannexeerd werd door de Gemeente Roermond. Schutterij St.-Anna zette tijdens een ludieke actie grof geschut in. De marktsters van de schutterij zorgden ervoor dat de schutters op tijd hun hartig hapje en hun borreltje kregen.

SCHUTTERIJ ST.-MARTINUS HOUTHEM MILLENNIUMPROOF

De spetterende overgang naar het magische jaar 2000 maakte met een einde aan het jaar 1999. Het jaar waarin schutterij St. Martinus Houthem St. Gerlach haar 400-jarig bestaansfeest op unieke wijze vierde met groots opgezette jubileumfeesten verspreidt over het gehele jaar met een ongekende uitstraling naar de regio. Dankzij de medewerking van een enorm aantal personen en organisaties zijn de Houthemse Jubileumfeesten een doorslaand succes geworden en is schutterij St. Martinus millenniumproof !!!

Jubileum-Magazine

Als sluitstuk van het jubileumjaar presenteerde St. Martinus op haar jaarlijkse Nieuwejaarsreceptie op 7 januari jl. een Jubileum-Magazine. De uitgave van dit Jubileum-Magazine heeft als belangrijkste doel het vastleggen van de aloude historie van de Houthemse schutterij in handzaam en modern formaat. Daarmee is de historie van een van de oudste verenigingen uit de regio toegankelijk en goed leesbaar geworden voor iedereen. Het magazine omschrijft zeker niet de gehele historie van de Houthemse schutterij, maar is een bloemlezing van historisch belangrijke en interessante activiteiten. Samen met een tekst over de schutspatroon St. Martinus en een terugblik op het geweldige jubileumjaar en een groot aantal foto's ontstond een aantrekkelijk leesbaar geheel.

Mede dankzij de medewerking van historicus en schutterij-specialist bij uitstek, Luc Wolters uit Simpelveld, bevat dit magazine ook een aantal nog niet eerder gepubliceerde verhalen uit de aloude Houthemse schuttershistorie. Samen met de uitdieping van een aantal meer bekende voorvallen in de 400-jarige historie door archivaris Arno Roeloffzen werd dit de basis voor een uniek document, dat onder de algemene regie van Maurice de Lange vorm kreeg.

St. Martinusviering 2000

St. Martinus wilde aan de lange serie jubileumactiviteiten op donderdag 11 november a.s. graag nog een activiteit toevoegen. Schutterijen in het algemeen en St. Martinus in het bijzonder hebben immers het in stand houden van eeuwenoude tradities hoog in het vaandel staan.

Zo wilde de Houthemse schutterij de bevolking in 1999 weer een authentieke St. Martinusviering gaan bieden met alle bijbehorende ingrediënten, zoals een heuse St. Martinus-te-paard met bedelaar, het grote manshoge St. Martinusvuur en de uitleg van de oude legende. Alle basisschool-leerlingen kregen hier toe een lesbrief, die St. Martinus samen met de Stichting Historische en Heemkundige Studies in het Geuldal samenstelde. Het programma werd onder zeer grote publieke belangstelling op donderdag 11 november uitgevoerd.

Jubileummonument

Tijdens de St. Martinusviering op 11 november 1999 werd ook het Jubileum-Monument onthuld, waarmee iedereen vanaf dat moment op deze plek nog jarenlang kan terugdenken aan het fantastische jubileumjaar van St. Martinus in 1999. Tijdens de onthulling van het door een anonieme schenker gemaakte kunstwerk werd de achtergrond van het kunstwerk verteld.

De titel luidt: "Beschutten door de eeuwen heen". Er zijn twee belangrijke elementen die in het kunstwerk tot uitdrukking komen. Enerzijds het kanon gericht vanaf het "kasteel" ("De burcht van Houthem") naar de buitenwereld als symbool voor het beschutten van de Houthemse gemeenschap. En anderzijds de mergelstenen kolom (symbool voor de 4 achterliggende eeuwen en de naderende 21^e eeuw) met het doorgestoken kanon, die het beschutten 'door de eeuwen heen' moet symboliseren:

een aloude taak van de schutterij. Van het Jubileum-Monument zijn inmiddels door de kunstenaar een beperkte serie miniaturen gemaakt die verkrijgbaar zijn via de Houthemse schutterij.

St. Martinuskapel

De aloude St. Martinuskapel aan de Putweg was bij uitstek een plek om de St. Martinusoptocht te laten eindigen. Echter de staat van onderhoud van deze kapel en dan met name het glas-in-lood was tot het najaar van 1999 beschamend slecht. Dit was een doorn in het oog van de schutterij en de schutters Harry Schurgers en Arno Roeloffzen hebben vervolgens het initiatief genomen om een geldinzameling te starten voor de restauratie van het glaswerk.

Hierdoor kon de restauratie eindelijk doorgaan en het resultaat hiervan kan iedereen vanaf 11 november 1999 weer jarenlang bewonderen.

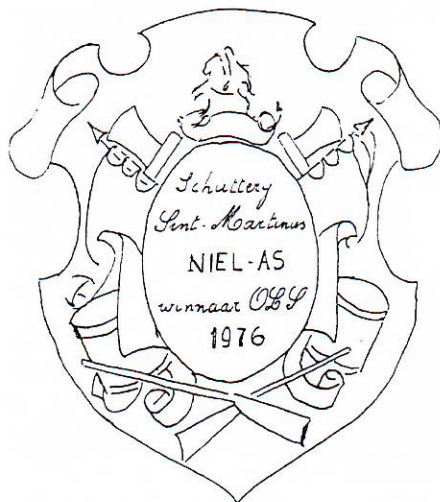
St. Martinus Houthem op Internet

De Houthemse schutterij is dankzij haar enthousiaste leden Camille Oostwegel jr. en Maurice de Lange sinds begin 1999 ook te vinden op internet. Het adres is: www.welcome.to/st.martinus-houthem.

Verder zijn de beide webmasters vergewoerd bij het opzetten van een startpagina voor alle schutterijen. Dit moet dé verzamelplaats en gerichte zoekmachine worden voor alle schutterijen. Op deze plek vinden schutters alle belangrijke informatie over verenigingen, activiteiten en uiteraard allerlei leveranciers van schutterijen (denk aan: schietmaterialen, uniformen en attributen, muziekinstrumenten, bladmuziek etc.). Bezoek dus ook: www.schutterijen.pagina.nl.

SCHUTTERIJ ST.-MARTINUS NIEL BIJ AS (4)

Onmiddellijk nadat het laatste blokje was afgeschoten, volgde een onbeschrijflijke geestdrift. De ene viel de ander om de hals van waar geluk. Wijlen Meester Pierre Creemers, voorzitter van de Schuttersbond Maas en Kempen, was de ontroering niet meer meester van louter geluk. Hij kon het niet nalaten om de aanwezigen toe te spreken met de volgende lofwoorden: "Als voorzitter van de Bond van Schutterijen Maas en Kempen ben ik bijzonder blij en dank ik de Sint-Martinusschutterij omdat zij het mogelijk heeft gemaakt de bevolking uit onze streek, uit Limburg-West, uit ons hele land te laten genieten van het mooiste feest op Volkscultureel vlak van gans West-Europa. Mijn gedachten gaan reeds naar zondag 3 juli 1977. Ik hoop op een zonovergoten dag, op een perfecte organisatie en dan zullen duizenden en duizenden toeschouwers, die alsdan in Niel verwacht worden, verstomd staan van datgene wat onze schutterijen uit de Oud-Limburgse Schuttersfederatie aan de mensen bieden kunnen. Sint-Martinus van Niel bij As, hoog de vanen! De Bondsvoorzitter wenst U een onvergetelijk feest toe."

Toen de uitslag rond 19 uur in Niel bekend werd, kwam gans Niel op de been. Toen de schutterij een uur later in Niel arriveerde werd ze overal uitbundig begroet en gelukgewenst.

Na de feestroes, die enkele dagen duurde, kwam men stilaan tot het besef van het vele werk dat de schutterij te wachten stond, want de organisatie van een OLS is geen gemakkelijke taak.

Het is een taak die veel moed, inzet en verantwoordelijkheid vergt.

De eerste taak om zo'n reusachtige organisatie te doen lukken, is de samenstelling van een stuurgroep uit vastberaden mannen die weten wat ze willen, die leiding kunnen geven en organisatorisch talent bezitten.

Uit deze stuurgroep werden de leden gekozen die elk afzonderlijk een specifieke taak toebedeeld kregen en verantwoordelijk waren voor de stipte uitvoering er van.

Dat waren voor de Werkgroep Feestterrein: Jan Grondelaers, Jan Berger, Arthur Berger en Rene Maessen.

Werkgroep samenstelling Feestgids: Jozef Berger, Rene Hanot en Leo Martens. Werkgroep Reclame en Publiciteit: Jos Martens, Ferdinand Olaerts en Martin Reijkskens. Werkgroep Administratie: Mathieu Swennen en Guido Molderez. Werkgroep Financiën: Ernest Martens en Theo Gaethofs.

De stuurgroep vergaderde drie avonden per week in het voormalige Gemeentehuis van Niel, waar het bijna een gans jaar gonsde van de activiteiten.

In de Stuurgroep OLS-1977 hadden zitting de volgende personen v.l.n.r. Zittend: J. Martens, Rene Maessen, Rene Hanot, Mathieu Swennen, Jef Martens. J. Berger en Theo Gaethofs. Staande: Jan Kessels, Pierre Creemers, Ferdinand Olaerts, J. Berger, F. Martens, Arthur Berger en Jan Grondelaers.

Gemeentehuis Niel

Er moest gezorgd worden voor 40 schietbomen, 80 aanlegpalen, 80 harken elk voorzien van 180 stopjes. Volgens het reglement moeten deze stopjes allemaal gelijk zijn en op de millimeter nauwkeurig geplaatst op de hark. Er moesten 250 bewegwijzeringsborden en bijna evenzovele reclameborden geschilderd worden. Duizenden brieven moesten worden geschreven, geklasseerd of gefotocopieerd.

Om het gigantische feest te doen slagen, werd een beroep gedaan op de inwoners van Niel. Gerekend werd op 800 medewerkers.

Ook voor de inrichting van het 7 hectare grote feestterrein en de wegen waarlangs de optocht zou trekken, moesten bergen werk verzet worden.

Er moest ook gezorgd worden voor een dansvloer en een podium in de feesttenten en een reusachtige tribune voor de 1600 hoogwaardigheidsbekleders en genodigden.

Een monumentale ingangspoort leidde naar het feestterrein; tot dat moment een unicum in de geschiedenis van het OLS. Tevens diende aandacht besteed te worden aan de verkoop van speciale stickers, affiches, lotjesverkoop en aan 42 hectare parkeerterreinen, reglementen en de samenstelling en het drukken van een overzichtelijk programmaboekje.

Er werden meer dan 50.000 bezoekers verwacht. Om al die hongerige magen te vullen en dorstige kelen te laven was uitgerekend dat er twee ton broden nodig waren, twee vrachtwagens voor 3000 slaatjes,

15.000 pakjes chips, 5000 repen chocolade, 5000 worstjes, 35.000 liter bier, 50.000 flesjes frisdrank en enkele tonnen ijsco's.

Voor het goede verloop van de bediening werden 15 buffetten met tapkraan en 20 buffetten voor frisdrank ingezet. Opdat alles fris en gekoeld aan de man zou worden gebracht werd een pendeldienst met koelwagens tussen Niel en de brouwerij in Alken ingezet.

Naast drie reuzententen, moest ook op het feestterrein gezorgd worden voor vijf wisselkantoren die moesten instaan voor de verkoop van bonnetjes en het wisselen van geld. Ook moest gedacht worden aan drie toiletwagens.

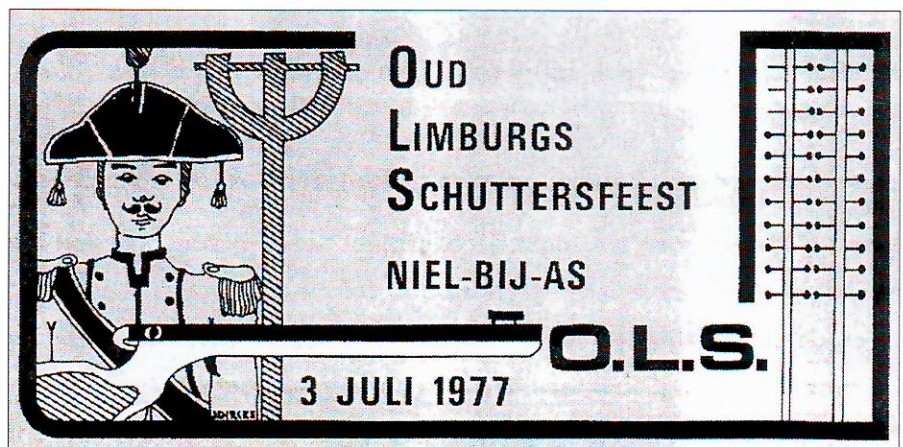
Zaterdag 2 juli 1977 was schutterij St.-Martinus Niel gereed om de duizenden genodigden en bezoekers te ontvangen. Er bleef slechts één bekommernis; het weer.

Weken tevoren stonden, bij wijze van spreken, de hemelsluizen wagenwijd open. Het regende dag en nacht zonder ophouden. Zelfs de dag vóór de grote plechtigheid scheen daar geen einde aan te komen. Iedereen die bij het grote gebeuren betrokken was, hield angstvallig het hart vast want stel dat de regen niet ophield, wat dan zou gebeuren. Zelfs een korf eieren naar de Clarissen in Genk zou dan geen effect hebben.

Als bij een wonder klaarde het in de namiddag op en rond de avond stond een stralende zon aan een smetteloze hemel. Diezelfde avond begeleidde de Koninklijke Fanfare de Juliusvrienden van As, de deelnemers onder vrolijke marsmuziek, naar de parochiekerk van Niel waar om 19.00 uur een plechtige Eucharistieviering werd opgedragen door pastoor Vivijs voor de opening van dit OLS. De H. Mis werd opgeluisterd door het plaatselijk gemengd koor Singhet Scone o.l.v. Albert Claes; de gemeentesecretaris.

Zondag 3 juli 1977 kondigde zich vanaf het eerste morgenkrieken een zonnige en beloftevolle feestdag aan. Er was, bij wijze van spreken, geen enkel vuiltje meer aan de lucht. Vanaf 10.00 uur arriveerden de eerste bussen met deelnemende schutterijen van deze en gene kant van de Maas. Eveneens om 10.00 uur had in de parochiezaal de ontvangst plaats van de juryleden en het federatiebestuur. Om 11.00 uur was de ontvangst van de deelnemende schutterijen op het feestterrein.

Rond de middag heerste op alle wegen naar het feestterrein een ongewone drukte die vanuit de lucht door een helioper van de Rijks-wacht in goede banen geleid werd.

Sticker uitgegeven b.g.v. het OLS-1977.

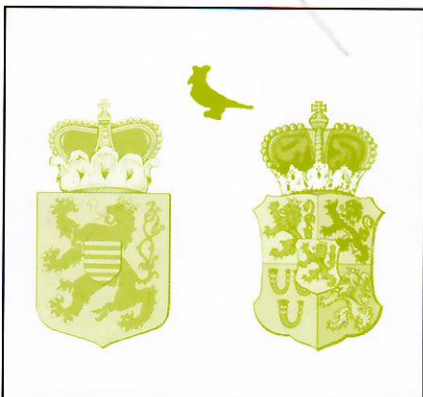

Bestuur van schutterij St.-Martinus Niel bij As in 1977. V.l.n.r. J. Ferson, E. Martens, A. Haumont, J. Martens, J. Geebelen, R. Maessen, A. Berger, P. Baeten en J. Houbrechts.

Het erecomité was als volgt samengesteld: De gouverneurs van Nederlands- en Belgisch-Limburg, Mgr. Dr. J.M. Gijsen, de voorzitters van de deelnemende schutterijen, Pastoor E.H. Vivijs, Dr. A. Jorissen; burgemeester van de fusiegemeente Niel-As en talrijke ereleden.

Na het spelen van de volksliederen, het hijsen van de vlaggen en de gebruikelijke toespraken, volgde het defilé.

Toen de officiële festiviteiten op het feestterrein ten einde waren, kon de grote optocht een aanvang nemen. Maar liefst 142 schutterijen uit de beide Limburgen, met schutterij St.-Sebastiaan van As voorop, trokken, gedost in veelkleurige uniformen, in optocht langs het enthousiast applaudisserende publiek en tenslotte langs de eretribune.

Het OLS-1977 groeide uit tot een van spanning barstende compositie met de zware buks en een feest dat een streling voor het oog en hart was voor al wie er bij betrokken was. Het werd een wedstrijd van kleurenpracht en praal van een onvervalste folklore. Het werd een van de mooiste Limburgse feesten van eensgezindheid en verbroedering, waardoor het kleine onbekende Niel, het arme dorpje van heiboeren en imkers van weleer, in een klap bekend geraakte tot in de verste uithoeken van het land en over de grenzen heen. Niel had bewezen tot wat het in staat was. De schutterij kon aan haar geschiedenis een van de mooiste bladzijden toevoegen.

Maandag 4 juli 1977. Er werd 's morgensvroeg een beroep gedaan op de jeugd van Niel om het zwerfvuil op het feestterrein te verzamelen zoals lege flessen, dozen en allerlei ander afval. Naarmate het middaguur naderde, sloot de hemel zich weer en kwamen de kinderen druipnat naar huis. Het bleef slecht weer tot daags na onze nationale feestdag 21 juli.

Heeft de korf eieren bij de Clarissen te Genk er toch gezorgd voor het uitzonderlijk zomerweer op de dag van het OLS op 3 juli 1977.

(Slot volgt, Joannes Daamen).

• KRANTENKOPPEN •

19 jul Collecte voor bordjesdrager (LD) • 3 aug Schutters invasie op Chateau St. Gerlach • Schutters blijven liever wroeten (LD) • 'Verschoten lood komt terecht in natuurgebeid Ingendael' • SP protesteert tegen schuttersfeest Houthem • Protest tegen schuttersfeest (LD) • 10 aug 400 jaar schutterij (Telegraaf) • 24 aug Vogelschieten in millenniumsfeer (Heuvelland Aktueel) • 13 sep Schutters rapen loden kogels op (LD) • 24 nov Subsidie kogelvangers (Land van Weert) • 10 dec OLS levert half miljoen op; helft naar verenigingen • 14 jan Napoleonsbaan dicht tijdens OLS Baarlo (DL) • 18 jan Het OLS 1999 in Reuver/Offenbeek: terugblik op 'n onvergetelijk volksfeest • 19 jan Vrouwen mogen in schuttersgilde (DL) • 20 jan Schutterij St. Aldegondis uit Buggenum verhuist naar nieuw onderkomen (Trompetter) • 21 jan Nieuwe schutbroeders in Orde Rode Leeuw (LD) • 24 jan Schutterstranen na mis in dialect (DL) • 25 jan OLS-primeur ter ere van schutters (LD) • 26 jan Na wijn nu ook OLS-roos • Fireball OLS-roos ten doop gehouden (LD) • 31 jan SP eist overzicht verschoten kogels schutterijen •

JONGE VERENIGING MET EEN RIJKE HISTORIE KOPEREN JUBILEUM ST. SEBASTIANUSGILDE BEEGDEN

Op 8 juli 2000 viert schutterij St. Sebastianusgilde te Beegden haar 12½-jarig bestaan. Enerzijds een bescheiden jubileum in de wereld der schutterijen, anderzijds toch bijzonder in het perspectief van de historie en de huidige tijd.

Voor mij als beschermvrouwe in ieder geval meer dan voldoende aanleiding om weer eens in de pen te klimmen en u deelgenoot te maken van de boeiende geschiedenis en het huidige reilen en zeilen van het gilde.

Dankzij de navorsingen van uw hoofdredacteur weet ik dat in het eerste nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift (van december 1988) melding wordt gemaakt van "het onlangs opgerichte St. Sebastianusgilde te Beegden". Onze voorzitter van het eerste uur, Paul Pollaert, nam in 1987 het initiatief tot heroprichting van een schutterij in Beegden. Hiertoe ging hij met een schiettent op de zomermarkt

staan onder het motto: "Ik begin een schutterij, wie sluit zich bij mij aan?". De bezoekers van de markt mochten met een windbuks op prijsjes schieten en konden zich tevens opgeven als potentieel lid. Zijn initiatief had succes: de eerste ledenvergadering (met 35 leden!) werd op 8 december 1987 bijeengeroepen. De bestuursfuncties werden verdeeld en de conceptstatuten werden vastgesteld.

In een algemene ledenvergadering op 28 december 1987 werd besloten om de nieuwe schutterij St. Sebastianusgilde te noemen. Deze naam werd bewust gekozen vanuit de historie van de schutterijen in Beegden.

Vroeger waren er namelijk 2 schutterijen, het St. Sebastianusgilde en schutterij St. Martinus.

In het boek "Zevenhonderd jaar Beegden", historische schetsen bijeengebracht en aangevuld door P.H. Mintjens en uitgegeven in augustus 1975, lezen we dat Beeg-

den op het moment van zijn 700-jarig bestaansfeest helaas geen actieve schutterij meer heeft. Uit het verleden van het St. Sebastianusgilde en schutterij St. Martinus is weinig bekend doordat bijna alle oude papieren door brand verloren zijn gegaan.

In "De Schuttersgilden en Schutterijen van Limburg", geschreven door J.A. Jolles (Publications 1936) staat dat slechts een dun boek uit latere tijd behouden bleef, waarin o.a. het reglement der "broederschap St. Sebastianus", gedateerd 20 januari 1871.

Schutterij St. Martinus werd opgericht omdat het gezelschap van het St. Sebastianusgilde te groot werd (indertijd boven de 100 schutters). Dit niet zozeer om de schutters in twee groepen te scheiden, aldus de heer Mintjens, dan wel om op concoursen twee kansen te hebben in plaats van één. Er waren toen 60 leden, allen bij beide gezelschappen aangesloten.

Het St. Sebastianusgilde is vóór de Tweede Wereldoorlog ter ziele gegaan.

In 1963 behaalde St. Martinus nog prijzen op het OLS. Deze schutterij heeft in 1966 opgehouden te bestaan.

Het huidige, heropgerichte St. Sebastianusgilde is bewust vernoemd naar het vroegere St. Sebastianusgilde, dat blijkens de oude geciseleerde en gekroonde vogel is opgericht in **1724**. De vaan van St. Sebastiaan is verloren gegaan, maar het zijden vaandel met St. Martinus en de bedelaar is bewaard gebleven.

Dit geldt ook voor de zilveren koningsplaat, gedateerd 1781 met kroon en vogeltje, zonder koningsnaam en de zilveren koningsplaat, gedateerd 1787 met inscriptie H. Joppen, Gebiededen Heer Deser Vrije Heerlijckhijt Beegden.

Vanwege hun historische waarde en grote kwetsbaarheid worden deze koningsplaten niet meer megedragen, maar apart bewaard.

De heer W. Pijpers heeft de oudste berichten over schutterij St. Sebastianus Beegden aangetroffen bij het doornemen van de Nieuwe Koerier (NK) uit 1897. In dat jaar heeft de schutterij de eer gehad om het Groot Internationaal Schuttersfeest (GIS) in Beegden te organiseren. Dit kwam voort uit het feit dat het St. Sebastianus-gilde in 1896 het GIS in Grathem won. Uit onderzoek is vast komen te staan dat dit GIS een daadwerkelijke voorloper was van het huidige Oud-Limburgse Schuttersfeest, aldus de heer Pijpers.

Terug naar de heroprichting.

Na de eerdergenoemde algemene vergadering van 28 december 1987 konden voorzitter Paul Pollaert en secretaris Dré Reinders op 8 januari 1988 de statuten laten opnemen in **notariële akte** bij notaris A.J.M. Rooden te Heythuysen.

De heroprichting van de schutterij was hiermee een officieel feit!

Het St. Sebastianusgilde te Beegden kon zich aansluiten bij de Midden Limburgse Schutters Bond, bestaande uit 19 schutterijen. Naar uniformering werd Beegden naast Beesel en Thorn de derde schutterij met folkloristisch uniform (daarnaast waren er toen 5 schutterijen met militaire uniformen en 12 schutterijen met fantasie uniformen).

De eerste activiteit van de heropgerichte schutterij vond meteen al 14

dagen later plaats met de viering van de eerste naamfeestdag op 23 januari 1988.

De eerste schietoefeningen werden gehouden op Paasmaandag 1988 bij St. Sebastianus in Neer, waar ook een buks van werd geleend.

In afwachting van het gereedkomen van een eigen schietterrein werd in het voorjaar van 1988 geoefend bij St. Sebastianus in Heel. Vanaf mei kon er in Beegden worden geschoten. De officiële overdracht van **eigen grond** vond plaats op 24 november 1988.

De eerste gilde-uniformen werden overgenomen van Schutterij St. Lambertus uit Helden-Dorp (*zie foto pag. 28*).

Op 14 mei 1988 werd het **Koningszilver** van de voormalige schutterij St. Martinus in bruikleen gegeven door de toenmalige schatbewaarder van St. Martinus, de heer M. Rulkens. In seizoen 1988 werd ook al deelgenomen aan de bondsfeesten van de Midden Limburgse Schutters Bond.

Vanaf 1990 werd gestart met de bouw van het **Gildehuis**. Groten-deels door eigen leden gebouwd kon dit feestelijk worden geopend op zaterdag 9 mei 1992 door de toenmalige burgemeester van Heel, de heer J. Simons. Trots werden de nieuwe **gilde-uniformen** gepresenteerd (*zie foto's pag. 30/31*), die door pastoor H. Valk tevoren in de St. Martinuskerk waren ingezegend. Hij zegende ook het gildehuis in.

In de loop der jaren werd de schutterij uitgebreid met een aantal **vendeliers**.

Het eerste evenement waaraan deelgenomen werd was de opening van de nieuwe G-pier op Schiphol op 22 april 1992. Vanwege het jaar van een Verenigd Europa werd gevestigd met speciaal voor het evenement vervaardigde vandenels van de diverse Europese landen. Vendelzwaaien door St. Sebastianus te Beegden was ook een attractie op het Middeleeuws Markt Spektakel in Heel op 3 mei 1994.

Op 18 september 1994 werd een demonstratie vendelen gegeven op het Limburgs Dames Schuttersfeest in Maasniel.

Op 2 juli 1995 moest de vendelgroep met trommelaars voor de eerste keer vendelen op een OLS, nl. het OLS in Voerendaal. De inmiddels gecertificeerde vendelier Anton Spijkers behaalde de 1e prijs voor individueel vandenelen in de

vaandelklasse. In 1997 wist hij opnieuw de persoonlijke prijs te behalen op het OLS in Kaulille (België), voor hem de kroon op zijn carrière als vendelier bij St. Sebastianusgilde te Beegden.

Door de actieve deelname van de diverse leden groeide het gilde uit tot een volwaardige schutterij. Op de viering van de naamfeestdag in januari 1995 werd het door Tjeu Gubbels vervaardigde en door Ton Wijers aan de schutterij geschonken **verenigingsbeeld** van Sebastianus door wijlen pastoor L. Smeets ingezegend. De pastoor sprak hierbij de wens uit dat dit beeld ooit megedragen zou mogen worden tijdens een OLS in Beegden! Ook werden 3 nieuwe **vendels** gezegend.

Overigens had het oude St. Sebastianusgilde op 24 augustus 1902 - op uitdrukkelijke wens van de toenmalige pastoor! - een beeld van St. Sebastiaan aan de parochie geschonken. Helaas is ook dit beeld, hoogstwaarschijnlijk in de Tweede Wereld-oorlog verloren gegaan, toen de Martinuskerk in Beegden totaal verwoest werd.

De **gouden kogel** commissie, die elk jaar bekijkt of er aanleiding is één of meerdere leden die een bijzondere prestatie voor de vereniging hebben neergezet te belonen met de versierselen van de gouden kogel, gaf de eer aan het koningspaar Tiny Goeden-van den Enden en Frits van de Port. Zij hadden in seizoen 1994 nagenoeg alle hoogste prijzen weten te verwerven.

Een nieuwe vereniging wil zich natuurlijk ook eigentijds presenteren met een eigen vlag en een nieuw logo. De **gildevlag** werd ontworpen door Har Clerx (plaatselijk fotograaf) en het nieuwe **logo** van de schutterij werd ontworpen en getekend door Herman Claessen, plaatselijk professioneel kunstenaar.

Een aantal **wapenfeiten** uit de kortstondige geschiedenis van het St. Sebastianus-gilde te Beegden is zeker nog het vermelden waard.

Op het dekenaal schuttersfeest in Eil op zondag 11 juni 1995 oogste het optreden van de vendelgroep met drumband veel applaus. In de optocht werd de 1ste prijs behaald voor het mooiste geheel. De schietresultaten zorgden ervoor dat het St. Sebastianusgilde te Beegden het dekenaal van 1997 mocht organiseren.

N.a.v. de 400ste verjaardag van de wederopbouw van Kasteel "Ooidonk" en ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de Europese Gemeenschap van Historische Schuttersgilden (E.G.S.) ging het St. Sebastianusgilde te Beegden op zondag 25 juni 1995 op uitnodiging van Graaf 't Kint de Roodenbeke, president van de E.G.S., naar Deinze (bij Gent) om deel te nemen aan de verschillende wedstrijddisciplines.

Met 40 gildes uit diverse landen ging het in optocht door dit middeleeuwse dorpje. Na het defilé voor het kasteel was er een Brabantse opmars (slangendefilé) en een massale vendelgroet. Daarna begonnen de wedstrijden in de kasteeltuinen. Het bord met gouden rand uit handen van graaf 't Kint de Roodenbeke herinnert nog aan deze Europese Gildedag.

Het koningsschieten op zaterdag 19 augustus 1995 was extra spannend, omdat Frits van de Port, ook al koning van 1994 en 1995, grote kans maakte om de keizertitel te veroveren. Het lukte echter Frenk Goeden, bestuurslid en leider van de drumband, uiteindelijk de vogel voor zich op te eisen. Zijn echtgenote Tiny Goeden-van den Enden, al drie jaar koningin en voornemens een punt te zetten achter deze car-

rière, besloot toen er nog een jaar aan vast te plakken. Daarmee had de schutterij voor het eerst een echtpaar als koningspaar.

Overigens zijn de koningsvogels voor de burgerkoning en de schutterskoning, een koolmees en een roodborstje, gedurende al die jaren kunstwerkjes geschilderd door Herman Claessen.

In het kader van het 400-jarig jubileum van de Koninklijke Erkende Schutterij St. Joris te Wesseme werd op zaterdag 16 september 1995 deelgenomen aan een grote Taptoe op het marktplein in Wesseme. Op zaterdag 31 augustus 1996 werd met de mooiste koningin van het OLS van 1995 en de eerste prijswinnaar voor individueel vaandelen deelgenomen aan de Taptoe in Melick.

Op het naamfeest van 18 januari 1997 werd er een **marketenstergroep** opgericht en viel mij de grote eer te beurt om geïnstalleerd te worden als de eerste **beschermvrouwe** (met eigen zilveren plaat).

Uit handen van mevrouw E. Nieling van de Stichting Marketenster/Zoetelaarster van de Schutterijen ontvingen wij dames de draagspeld van de Europese Gemeenschap van Historische Schuttersgilden.

Wat wij dames nog meer gemeen hebben is dat wij ons "als vrouw,

als mens en als moeder" inzetten voor het welzijn van (de leden van) onze schutterij, ook al heb ik als beschermvrouwe die eed niet afgelegd. Daarnaast tracht ik als beschermvrouwe in samenwerking met het bestuur het belang van ons historische gilde voor de Limburgse volkscultuur te beschermen en te promoten.

In het kader hiervan en ter gelegenheid van het koperen jubileum van de schutterij past de komst naar de basisschool te Beegden van mevrouw Annie Schreuders-Derks uit Susteren met haar leskist over het schutterswezen.

Na het geweldige Dekenale Schuttersfeest in Beegden op zondag 1 juni 1997 met medewerking van 10 schutterijen en de muzikale opluistering van Harmonie Crescendo en de Arosa-kapel, volgde een optreden van de vendelgroep op het Nationaal Water Kamp van Water-scouting Nederland in Roermond (met 6000 zeeverkenneren uit 14 Europese landen). De vendelgroep werd eveneens voor een demonstratie uitgenodigd op de 42ste Limburgse Haven- en Industriedag te Wesseme op 11 september 1997. Dit optreden werd door de aanwezige ondernemers en politici (en beschermvrouwe) met een enthousiast applaus gewaardeerd.

Op 10 januari 1998 werd voorlopig voor de laatste keer een demonstratie vendelzwaaien gehouden op de 5e Limburgse Schuttersdag in Baexem. Anton Spijkers roept helaas niet meer: "Trommelaar, roffel de trom!" Dit niet vanwege gebrek aan enthousiasme, maar wel vanwege gebrek aan geoefende vendeliers. Bij een kleine vereniging is het moeilijk om vendelen en schieten met elkaar te verenigen en een echte schutter wil natuurlijk wel kunnen schieten.

Toch blijven we als vereniging hopen dat er ooit weer met vliegend vaandel en slaande trom voor God, koningin en vaderland kan worden opgetreden!

De vlag vertegenwoordigt immers alle deugden en normen waarop de schutters prat gaan. Hoe dan ook, we blijven als schuttersgilde in ieder geval het vaandel hooghouden!

De prestaties in seizoen 1998 kwamen al in een eerder artikel in dit blad voor 't voetlicht.

Zeker ook vermeldenswaard zijn de prestaties van onze dames op de Limburgse Dames Schuttersfeesten. Onze Sjöttedames weten namelijk doorgaans tot een hogere plaats door te dringen dan hun mannelijke tegenpolen op het OLS: het zestal mag altijd een week later terugkomen voor de kaveling. Bij de mannen zit er nu gelukkig verbetering in. Op het OLS in Reuver wordt voor de eerste maal in het bestaan van het gilde doorgedrongen tot de kaveling!

Zoals bij menige schutterij wordt er geleefd en gewerkt van naamfeestdag, verenigingsactiviteiten om de kas te spekken, bondsfeest en OLS naar koningsschieten en marketentstertreffen. Tussendoor werkt het bestuur nog aan allerlei andere belangrijke zaken. Zo wordt het Sebastianusgilde in februari 1999 trotse eigenaar van het grotendeels zelf gebouwde Gildehuis.

Voor je het beseft is een nieuw seizoen alweer voorbij en tel je als vereniging je zegeningen van het afgelopen jaar.

Voor schutterij St. Sebastianusgilde te Beegden waren de resultaten van seizoen 1999:

acht eerste en één tweede plaats op het schuttersfeest in Merum;

op het dekenaal feest in Neeritter een eerste prijs voor het koningspaar, een derde prijs voor het mooiste geheel en de commandant en een vijfde prijs voor de bordjesdrager en de vaandeldrager;

op het bondsfeest in Posterholt ereplaatsen voor koning, koningin en koningspaar, 1e prijs voor beste houding, mooiste geheel, bordjesdrager en vaandeldrager, 2e prijs voor commandant en tamboer maître;

op het bondsfeest in Wessem ereprijzen voor beste houding, mooiste geheel, defilé, koningin en koningspaar, 1e prijs voor bordjesdrager, vaandeldrager, tamboer maître en 2e prijs voor muziek in de optocht en koning;

op het OLS een eerste prijs voor de koningin en de bordjesdrager en een 3e prijs voor beste houding;

op het bondsfeest in Haelen 2e plaats (na loting) voor het A-zestal, ereprijzen voor koningin, koningspaar en defilé, 1e prijs voor mooiste geheel, koning en bordjesdrager; op het bondsfeest in Roggel ereprijzen voor mooiste geheel, koningin en koningspaar, 1e prijs voor defilé, koning, tamboer maître, en bordjesdrager, 2e prijs voor vaandeldrager; 1e plaats voor Piet Puts van het B-zestal tijdens het persoonlijk kampioenschap van de Midden-Limburgse Schuttersbond in Wessem; op het LDS 1e prijs voor tamboer maître en 2e prijs voor koningin en koningspaar.

Duidelijk is dat het St. Sebastianusgilde te Beegden zich onder de schutterijen met historische uniformen een prominente plaats heeft weten te verwerven.

Waartoe het initiatief van één enkel individu met groot historisch besef al niet kan leiden! De financieel gezonde vereniging telt nu 61 leden, die met hun eigen Sjöttelied het nieuwe seizoen zingend en vol vertrouwen tegemoet gaan.

In het jubeljaar 2000 weten wij ons ook vertegenwoordigd bij de schuttersbedevaart naar Rome.

Met een waardige herdenking van ons 12½-jarig jubileum hopen bestuur, leden en ondergetekende op een goede toekomst voor ons gilde, om daarmee te kunnen getuigen van een groots verleden!

M.L.P. van Soest-Maas,
beschermvrouwe.

EERSTE BONDSFEEST MET KOGELVANGERS

Het eerste bondsschuttersfeest van de Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade bij schutterij St.-Hubertus Schaesberg zal de geschiedenis ingaan als het eerste bondsschuttersfeest waar op zes kogelvangers geschoten zal worden.

St.-Hubertus Schaesberg

Onder de naam Sankt Hubertus Schützenbogen Gesellschaft zu Schaesberg, werd in 1884 een kruisboogschutterij opgericht. Deze schutterij stapte later over op het schieten met de zware buks. Het oudste koningszilver van de schutterij dateert uit 1888.

Ofschoon schutterij St.-Hubertus Schaesberg door de jaren heen een groot aantal sterke schutters kende, heeft deze schutterij in haar 116-jarige bestaan slechts één keizer gekend.

In 1977 won het zestal van schutterij St.-Hubertus Schaesberg in het Belgische Niel bij As het OLS.

In 1989 was het in diezelfde plaats waar de Schaesbergse schutters voor de tweede maal het OLS wonnen.

Drumband

De drumband van schutterij St.-Hubertus Schaesberg mag tot één van de besten van Limburg gerekend worden sinds May Thomas de tambour-maitrestok in handen nam. Enkele jaren geleden heeft May de stok overgedragen aan zijn neef Fred Thomas. En onder diens leiding heeft de drumband wederom vele successen behaald. Dit jaar viert de drumband haar 40-jarig bestaansfeest in een feesttent nabij het Koloniaterein in Schaesberg. Tijdens een receptie zullen de drumband en verschillende jubilarissen worden gehuldigd.

Programma

Vrijdag 19 mei is er een drie uur durend muziekprogramma met o.a. die Kloostertaler en Grenzland Express.

Zaterdag 20 mei is er een drumbandfestival met deelname van diverse gerenomeerde korpsen. Aansluitend is er een receptie b.g.v. het 40-jarig bestaan van de drumband waarbij zes jubilarissen gehuldigd zullen worden.

Op zondag 21 mei zal het bondsschuttersfeest van de schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade gehouden worden.

Dit schuttersfeest zal de geschiedenis ingaan als het eerste bondsschuttersfeest waar geschoten zal worden op (zes) kogelvangers.

De reden dat schutterij St.-Hubertus tijdens haar bondsschuttersfeest op kogelvangers schiet, is gelegen in het feit dat ook deze schutterij te kampen heeft met de huidige milieuwetgeving en de strenge milieu-eisen en dat het ook steeds moeilijker wordt om een geschikte locatie te vinden voor het organiseren van schietwedstrijden.

Angelien Luijten.

ADRESWIJZIGINGEN

0102 Adres secretariaat St.-Brigida Noorbeek wijzigen in: Bovenstraat 11A 6255 AT Noorbeek. Tel. 043-4571844.*

0200 Postcode wijzigen in: 6125 BZ.

0208 Adres secretariaat St.-Gregorius Illikhoven wijzigen in: Lage Bongerd 11 6116 BN Roosteren. Tel. 046-4858622.*

0222 St.-Lambertus Broeksittard; Postbus is vervallen. Nieuw postadres is: Peelstraat 15 6137 KJ Sittard. Tel. 046-4524472.

0240 Stadsjötterrie St.-Rosa Sittard; Postbus is vervallen. Nieuw postadres is: Steenweg 51 6131 BC Sittard. Tel. 046-4516501.

0248 Nieuw secretariaat St.-Willibrordus Obbicht: Pastoor Janssenlaan 2 6125 BK Obbicht. Tel. 046-4855248 (J.J.J. Heffels).

0300 Kantonale Schuttersbond Eendracht Maakt Macht; secretariaat wijzigen in: Bergerothweg 38, 6039 AM Stramproy telefoon 0495-562164 of 06-55513218 (Tjeu Hanssen).

E-mail: emm.weert@worldmail.nl.

0314 Adres secretariaat St.-Catharina Stramproy wijzigen in: Gouver-

neur Houbenlaan 17 6039 CM Stramproy. Tel. 0495-562853.(Th. Peeters)

0408 Adres secretariaat St.-Hubertus Schaesberg wijzigen in: Koe-weg 43 6372 AM Landgraaf. Tel. 045-5316884.

0512 Huisnummer secretariaat Bussenschutten wijzigen in: 17E.

0616 Nieuw secretariaat St.-Hubertus Manestraat: Belestraat 85 3640 Kinrooi. Tel. 089-703056 (T. Smeets).

0626 Adres secretariaat St.-Martinus Grootbeersel wijzigen in: Grootbeersel 19.

0640 St.-Sebastiaan Dorne: telefoonnr. wijzigen in: 089-855168.

0642 Secretariaat St.-Sebastiaan Grote Brogel wijzigen in: Urnestraat 23 3990 Grote Brogel. Tel. 011-633432 (Jan Dirckx)

0812 St.-Georgius en St.-Sebastianus Beesel: Tijdelijk geen telefoon.

0824 Opnemen adres secretariaat St.-Matthias Posterholt: Bolbergweg 18 6061 NM Posterholt. Tel. 0475-401472.

0826 Adres van secretariaat St.-Michaël Maasbracht-Beek wijzigen in: Voortstraat 10 6051 JR Maas-

bracht. Tel. 0475-461275 (Wendy Dekkers-Roumen); GSM schutterij: 06-20822433.

0902 Adres secretariaat wijzigen in: Tussen de Bruggen 43A 6231 CA Meerssen. Tel. 043-3640207.

0904 Adres secretariaat wijzigen in: Pr. Bernhardstraat 27 6271 CG Gulpen. Tel. 043-4502858.

0912 Nieuw secretariaat St.-Martinus Houthem: Dr. de Wolfstraat 22 6301 JG Houthem. Tel. 043-6042303. (Maurice de Lange) Internet: <http://welcome.to/st.martinushouthem>. E-mail: st.martinushouthem@planet.nl.

0916 Adres secretariaat wijzigen in: Valkenburgerweg 162A 6305 EB Schin op Geul. Tel. 043-4591449. (Jeu Jennekens)

0926 Nieuw secretariaat schutterij St.-Sebastianus Eys, Kleingenhoustersteeg 14, 6336 XC Hulsberg. Tel. 045-4053866 (Alois Voncken).

0000 Opnemen als rustende schutterij: St.-Pancratius Munstergeleen Veldhovenstraat 20 6151 DW Munstergeleen. Tel. 046-4529690.

* Gegevens verstrekt door secretariaat OLS-Federatie.

ONDER DE SCHIETBOOM

St.-Barbaragilde Eksel

In het tijdschrift Limburg/Het Oude Land van Loon, jaargang 78, 1999, nummer 1, verscheen een artikel van L. Van de Sijpe onder de titel "De breuk van de Sint-Barbaragilde uit Eksel". De vogel uit 1628 en de 8 platen uit 1723/33 werden eerder ontdekt op de pastorie van Eksel. Ze werden afgedrukt en beschreven in het artikel. Deze gilde en ook de andere schutterij, de Sint-Trudogilde van Eksel, zijn al lang verdwenen. Adres van de auteur: De Schijf 12 - B3930 Hamont-Achel.

Leuke vondst

Een leuke vondst: Armand Preud'homme schreef aan Meester Creemers.

Hasselt, 3 juli 1979
Waarde H. Creemers P.

Ik veronderstel dat volgens het dagblad, gij in verbinding staat met O.L.S. Ik dacht: hoe is 't mogelijk dat uw vereniging, met zoveel leden in Vlaanderen en Holland nog geen eigen marschlied hebt (of well!). Moest u dat interesseren is er wel over te praten.

Tekstdichters (zo u er geen hebt) zijn er te vinden, o.a. Bert Peleman, Clem de Ridder, enz. Ik stel me voor dat zulke vereniging, zijn eigen lied mag hebben, Holland zal ook wel meedoen ... 't Beste.

Ad Preud'homme.

Dit is de letterlijke tekst die toondichter Armand Preud'homme, die vele liedteksten op muziek heeft gezet, denken we maar aan "Op de purperen hei" (In de stille Kempen ...), schreef aan Pierre Creemers, toenmalig vice-president van de OLS-Federatie en bondsvoorzitter van de Bond van Schutterijen Maas en Kempen. Deze briefkaart bevindt zich in het archief van de bond Maas en Kempen. Een antwoord van Meester Creemers is hierbij niet te vinden. Wat zou hij geantwoord hebben?

Wellicht dat de schutterijen uit beide Limburgen het Limburgs volkslied uitverkoren hebben als hun lied om uitgevoerd te worden bij de diverse schuttersfeesten en voornamelijk bij het Oud-Limburgs Schuttersfeest. Het is trouwens naar aanleiding van het OLS dat Armand Preud'homme erover had gelezen in de krant.

Werner Smet.

Schietscompetitie

In 1999 herdachten de schutterijen St.-Sebastianus Klimmen en St.-Mauritius Strucht het feit dat zij 25

jaar lang onafgebroken een onderlinge schietcompetitie houden. In 1975 werd begonnen met een uit-en thuiswedstrijd. Vanaf 1982 werden twee uit- en thuiswedstrijden gehouden. Geschoten wordt met twee zestallen per schutterij. Inzet is een wisselbeker die drie jaar achter elkaar gewonnen moet worden om deze definitief in bezit te krijgen.

De eerste wisselbeker die in 1975 werd geschonken door de heer Louis Brouwers uit Klimmen, werd in 1977 definitief gewonnen door St.-Sebastianus Klimmen (1975-1976-1977). De tweede wisselbeker, die in 1978 geschonken werd door generaal Pierre Heijns van Klimmen, werd in 1985 definitief gewonnen door St.-Mauritius Strucht (1983-1984-1985). De derde wisselbeker, in 1986 geschonken door schutterslokaal Weerts te Strucht werd in 1988 definitief gewonnen door Strucht (1986-1987-1988). De vierde wisselbeker, die in 1989 geschonken werd door mevrouw Annie Weerts uit Strucht, is in 1999 definitief gewonnen door de Sebastianen van Klimmen (1997-1998-1999).

Tijdens de feestelijke prijsuitreiking op vrijdag 13 augustus 1999 in schutterslokaal Weerts te Strucht, werd het unieke feit herdacht dat deze onderlinge schietwedstrijd 25 jaar lang in stand is gebleven. Er is in die jaren een hechte vriendschap ontstaan tussen de beide schutterijen. Op vrijdag 12 november 1999 togen de Mauritiusmannen van Strucht naar schutterslokaal Keulen

Op de foto: de teams van Klimmen en Strucht tijdens hun ontmoeting op 13 augustus 1999.

te Klimmen om de jubileumviering voort te zetten. De schutters van beide schutterijen namen in zaal Keulen deel aan een koningsvogelschieten met de luchtbuks.

Uiteindelijke winnaar werd Hub Paffen van St.-Mauritius Strucht die de vogel uit de ring wist te schieten en zich voor één avond jubileumkoning mocht noemen.

St.-Willibrordus Obbicht

Op zaterdag 11 september j.l. hield de schutterij haar jaarlijks koningsvogelschieten. Nadat de oude koning Roel Conjour van huis was afgehaald, werd hij begeleid naar de schietaccommodatie. Na het openingsgebed en de openingsschoten, brandde de strijd los. Bij het 129e schot viel de vogel van zijn voetstuk en kon Roel Conjour voor de tweede maal in successie gekroond worden als koning van schutterij St.-Willibrordus.

Ons Fluit- en tamboerkorps heeft op zondag 3 oktober j.l. het tweede concours van de LBT (Limburgse Bond van Tambourkorpsen) gewonnen. De muzikanten van instructeur Ron Roemen en tamboermaitre Wil Leurs behaalden voor hun optreden in de eerste divisie 90,5 punten. Daarmee legden zij beslag op een Eerste Prijs met Promotie en Lof der Jury.

Door deze prestatie mochten zij deelnemen aan de Limburgse Kampioenschappen die gehouden werden op zondag 28 november in Brunssum.

Ook hier waren de muzikanten weer succesvol. Met 90,25 punten en lof der jury behaalden zij de Limburgse titel.

Op het solistenconcours van de LBT, gehouden op 29 januari in Melick, behaalden onze jeugdige muzikanten de navolgende prijzen:

Jeugdafdeling Pijperfluit

Lenny van Beek 48 ptn; 1e prijs
Ruth Notermans 48 ptn; 1e prijs
Rianne Vleugels 49,5 ptn 1e prijs

2e Divisie Pijperfluit

Esther Houben 52 ptn;
1e pr m/promotie

2e Divisie Slagwerk

Michiel Martens 50 ptn; 1e prijs.

V.l.n.r.: Ridder M. Heugen, Erelid B. Odekerken-Brouwers, marketentster G. Nillesen-Deliegé en Officier M. Nicolaes.

St.-Aldegondis Buggenum

Schutterij St.-Aldegondis Buggenum verhuist mogelijk nog dit voorjaar naar een nieuw onderkomen op het complex van de voormalige voetbalclub van Buggenum Een onverwachte meevaller, maar wel met nogal wat financiële consequenties voor de schutterij. Ofschoon het nieuwe onderkomen is voorzien van alle voorzieningen als water, licht, riolering, etc., komt de vereniging als gevolg van deze verhuizing voor de onverwachte aanschaf van een kogelvanger te staan. Op de oude locatie spoorden de leden zelf de loden kogels op met metaaldetectoren.

De pijn van de ± NG 50.000 kostende kogelvanger wordt verlicht doordat de Gemeente Haelen gelden reserveerde en de schutterij rekent op een subsidie van NG 5.000 van het provinciebestuur.

St.-Sebastianus Oost-Maarland

Op 22 en 23 januari j.l. vierde schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland haar patroonsfeest. Voorafgaande aan het feest was er eerst een H. Mis voor de levende en overleden leden van onze schutterij. Deze eucharistieviering werd opgeluisterd door het tamboerkorps

van de schutterij en het kerkelijk zangkoor St.-Jozef. Onder de eregasten waren de grafelijke familie de Liedekerke, pastoor Starmans, burgemeester Cortenraad, erevoorzitter Rempelberg, erelid Warnier en Officier in de Orde Broederschap Sebastianus Oost-Maarland Wim Hoenen.

Voorafgaande aan de feestmaaltijd werden enkele personen gehuldigd. Op de eerste plaats de heren en dames van het onderlinge schieten, de jeugdprijs Marco Nijsten, derde plaats Ine Nijsten-André, tweede plaats Pierre Stienen en de eerste plaats Angelique Kloos die ook de Wim Hoenentrofee won. Math Heugen werd opgenomen als Ridder en Maurice Nicolaes als Officier in de Orde Broederschap Sebastianus Oost-Maarland. Beide heren kwam deze onderscheiding toe voor hun bijzondere inzet voor Schutterij St.-Sebastianus en de gemeenschap Oost-Maarland. Ze werden onderscheiden door Graaf Raphaël de Liedekerke. Gerry Nillesen-de Liegé werd officieel geïnstalleerd als marketentster door de Hoofd Marketentster Annie Stienen-Spits. Ben Odekerken-Brouwers ontving de titel Erelid van de Schutterij; deze titel werd haar toegekend voor haar bijzondere inzet en het werk dat zij verricht als voorzitter van het damescomité. Zij werd geïnstalleerd door haar echtgenoot; voorzitter G. Odekerken. Na deze huldiging bedankten burgemeester

Cortenraad en pastoor Starmans de schutterij voor haar inzet voor de gemeenschap Oost-Maarland en Eijsden.

Voor de schutterij was deze feestavond de opening van het jubileumjaar. Schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland zal op 12, 13 en 14 mei 2000 haar 250-jarig bestaan vieren.

Op vrijdag 12 mei is de presentatie van de nieuwe uniformen. Op 13 mei is er een schuttersbal en op 14 mei is er een Eucharistieviering met daarna een koffieconcert met medewerking van Vocalgroup Loco en Drumfanfare Korps Nationale Reserve.

Gerard Odekerken, voorzitter.

St.-Sebastianus Eys I

Onlangs heeft zich een nieuwe secretaris aangeboden in de persoon van Aloïs Voncken, die sinds 1970 actief is in de drumband en zich als klaroenblazer een uiterst trouw lid getoond heeft. Hierdoor krijgt de schutterij het volgende secretariatsadres: Schutterij St. Sebastianus Eys, Secretaris Aloïs Voncken, Kleingenhoutersteeg 14, 6336 XC HULSBERG, Tel.: 045 - 4053866

St.-Sebastianus Eys II

Het is thans 75 jaar geleden dat schutterij St. Sebastianus in de hui-

dige Taverne Lambieck als schutterslokaal onderdak vond. Sinds die tijd zijn de lokaalhouders altijd lid geweest van de schutterij. In 1925 was dit Jos Frankort, die het vendelzwaaien beheerste en hier demonstraties in gaf. Na hem kwam Johan Weerts senior, koning in 1931 en uiteindelijk 70 jaar schutterslid.

Zijn zoon en opvolger als lokaalhouder is de helaas te vroeg overleden Jo Weerts, die als schutter zowel in 1973 als 1983 deel uitmaakte van het winnende OLS-zestel en in 1994 met trots het koningszilver droeg.

Na de familie Weerts kwamen in 1992 Eugène en Noëlle Denie het omgedoopte café Lambieck runnen, waarbij Eugène eveneens toetrad als lid.

Onlangs op de valreep van 1999 werd het café overgenomen door Jack en Nicolle Jansen, die er Taverne Lambieck van maakten.

St.-Sebastianus Eys III

Sjef Eykenboom is als Sjef I prins van carnavalsvereniging De Öss van Eys. Aan zijn zijde staat prinses Josien.

Sjef is reeds sinds zijn geboorte 44 jaar geleden lid van schutterij St. Sebastianus Eys, hij is zoon van generaal Johan en broer van voorzitter Leo Eykenboom. Binnen de schutterij is Sjef geweerdrager.

Marketentstertonnetjes

De houten tonnetjes voor de marketentsters worden niet meer door de firma Janfré uit Maastricht geleverd. Het hele tonnetjesgebeuren is overgenomen door Clement Botty van Houthem, voorzitter van de plaatselijke schutterij St. Martinus. Clement Botty verzorgt onder de naam "tonnoloog Clement" de diverse soorten tonnetjes, de roestvrijstalen binnenvaatjes en alle accessoires. U vindt Tonnoloog Clement aan de Van Peltstraat 25, 6301 JS te Valkenburg a/d Geul, tel. 043-6040283.

Kon. Sebastianus Voerendaal

De Kon. Schutterij St. Sebastianus Voerendaal beschikt wederom over een beschermheer. De vorige actieve en stimulerende beschermheer Frits Erdkamp was op 14 mei 1998 overleden. Bij gelegenheid van het St. Sebastianusfeest in 2000 is dhr. Sjaak Petit geïnstalleerd als nieuwe beschermheer. Petit bewoont de hoeve Cortenbach en runt vanuit de kasteelboerderij een groot landbouwbedrijf. Op de terreinen van Cortenbach heeft schutterij St. Sebastianus haar permanente schietterrein met oefen-, vergader- en opslagruimte, de akkergrond dient als schootveld. De uitgestrekte landerijen van Cortenbach dienden tot twee maal toe als decor van het OLS in 1979 en 1995. Jaak Petit maakte reeds enige tijd deel uit van het eregilde van de schutterij en was in 1992 koning van dit eregilde.

TE KOOP

Elektromotor 1 PK voor een kogelvanger. Informatie bij schutterij HH Marcellinus & Petrus, p/a Coen Kristus Seipgensstraat 13 6164 HM Geleen, tel. 046-4741168.

TE KOOP

Vier schietbomen en zes lantaarnpalen (welke zijn om te bouwen tot schietbomen).

Te bevragen bij:
Schutterij St.-Anna Merum,
tel. 0475-457550.

Het café Lambieck aan de Grachtstraat in Eys is al 75 jaar schutterslokaal voor schutterij St. Sebastianus Eys.

Romereis 2000

In het vorige nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zijn we uitgebreid ingegaan op de Romereis 2000. Op 7 november zullen een aantal activiteiten georganiseerd worden voor alle in Rome aanwezige Nederlanders. Vooralsnog zijn het plannen, de uiteindelijke invulling van de dag zal nog moeten plaatsvinden.

Inmiddels hebben zich honderden belangstellenden aangemeld om aan deze reis deel te nemen.

Tot 1 april is inschrijving mogelijk.

Meer informatie is te bekomen via telefoonnummer 076-5013270 of op Internet www.caserna.net/~rvanhal/romereis.

VERSCHENEN

“Weert, het verleden van een stad” door Drs. F. Nies

In 1996 organiseerde “De Aldenborgh”, de Kring Weert van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, een cursus over de geschiedenis van Weert en hieruit ontstond het initiatief om in 1999 bij gelegenheid van het 60-jarig jubileum van de vereniging voor het eerst sinds 1956 weer een overzichtswerk over de geschiedenis van de stad Weert uit te geven. De docenten van de cursus leverden het over bepaalde perioden verzamelde materiaal aan en vormden samen de redactie, terwijl als schrijver drs. Frits Nies werd aangetrokken die deze stof tot een geheel verwerkte.

Op 15 oktober werd het eerste exemplaar van het door de Weerter uitgeverij van Buuren zeer fraai uitgegeven boek aangeboden aan burgemeester Majoor.

Het boek telt 272 pagina's en is voorzien van ruim 300 illustraties in full-color. Er is gekozen voor een chronologisch-thematische opbouw waarin ook aandacht wordt besteed aan de geschiedenis van het gilden- en schutterswezen in Weert en de kerkdorpen. Ook als naslagwerk is het boek goed te gebruiken aangezien het voorzien is van een literatuuropgave per hoofdstuk en een uitgebreid register.

Het boek (ISBN 90.5695.059.2) is verkrijgbaar bij boekhandel Willems te Weert en via Uitgeverij van Buuren. Postbus 10356, 6000 GJ Weert voor de prijs van NG 79,90.

Vendel nu (4)

Onlangs liet de werkgroep Vlaams Vendelarchief de vierde bundel verschijnen in de reeks ‘Vendel Nu’.

In het door deze werkgroep voor enkele jaren uitgegeven standaardwerk ‘Het vliegend Vendel’, konden een vijftal traditionele vlaggenspelen worden opgenomen.

In een afzonderlijke reeks ‘Vendel Nu’, verschenen de voorgaande jaren reeds drie brochures met in totaal een twaalfstal vlaggenspelen: naar keuze met trombegeleiding of met begeleiding van melodie-instrumenten. Spelen voor zowel solovendeliërs als voor vendeliërskorpsen.

De nieuwe publicatie, Vendel Nu 4, bevat:

De Kroon; voor onbepaald aantal vendeliërs op (uitgeschreven en bijgevoegde) walsmuziek.

Schuttersreeks; voor onbepaald aantal vendeliërs, met uitgeschreven trombegeleiding.

De Slagmolen; voor onbepaald aantal vendelduo's, trombegeleiding ad libitum.

De Vismarkt; op een gelijknamige walsmelodie, voor onbepaald aantal vendeliërs.

Vendel Nu 4 kan besteld worden bij het Instituut voor Vlaamse Volkskunst, Zamenhoflaan 4/8, 2800 Schoten, tel. 03-6587467.

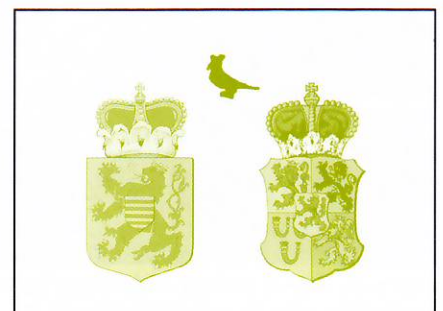
De prijs bedraagt BEF 350 + verzendkosten).

Levensloop in Limburg

Samen met de Wetenschapswinkel van de Universiteit Maastricht heeft het Limburgs Museum twee rapporten gepubliceerd naar aanleiding van de voorbereidingen van de presentatie *Familieleven. Man, vrouw en levensloop sedert 1795*.

Het onderzoeksverslag *“In het gezelschap der engelen. Kinderbegravenissen in Limburg 1856-1913”* van drs. Bas de Werd is het resultaat van een archiefonderzoek in Limburg en bevat een schat aan informatie over gebruiken en rituelen rond (kinder)begravenissen. Daarnaast onderzocht drs. José Mouthaan in *“Levensloop in Limburgse literatuur tussen 1850-1960”* in hoeverre rituelen en gebruiken rond de levensloop voorkomen in het literaire werk van Limburgse schrijvers in het dialect en in het Nederlands, en in welke mate ze in hun sociale context geplaatst worden.

Beide rapporten kosten NG 19,50 per exemplaar en zijn verkrijgbaar in het Limburgs Museum te Venlo of bij de Wetenschapswinkel in Maastricht.

ORDES IN HET SCHUTTERSWEZEN

Twee leden van de Valkenburgse Jonge en Oude Nobeleschutterij zijn opgenomen in de "Nobeleschutterij van de Papegay". Dit is voor het Limburgs schutterswezen een nog tamelijk onbekende orde. Binnen het Europees schutterswezen zijn er een aantal ordes, waar we in het kort aandacht aan zullen besteden. Vervolgens wordt de "Nobeleschutterij van de Papegay" nader bekeken.

Europese Ridderorde

Zo is er nog een handvol ridderordes voor het schutterswezen buiten de in hoog aanzien staande "Edele Eedbroederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Heilige Sebastianus" (opgericht in 1979 en verbonden met "l' Ordre de Saint Sébastien de France et de Navarre", die uit het jaar 825 stamt). Zoals in de Limburgen de orde van de Rode Leeuw is ingevoerd om verdienstelijke schutters in op te nemen en ook enkele afzonderlijke bonden de beschikking hebben over een onderscheidingsteken en zelfs schutterijen (zie Oost-Maarland en Venray), werd ook door de Europese Gemeenschap van Historische Schuttersgilden een vergelijkbare orde ingesteld, namelijk de "Ridderorde van de Heilige Sebastianus in Europa", onder bescherming van de Hl. Maagd Maria, St. Sebastiaan en Karel de Grote, eerste keizer van een "verenigd Europa". Instelling hiervan vond in 1985 plaats te Eupen, waarbij aartshertog Otto von Habsburg grootmeester van de Orde werd en Leo Jans optrad als maarschalk.

De Nobeleschutterij van de Papegay

In 1975 werd door de "Conventie der Schutsgilden" de "Orde van de Papegay" geïntroduceerd. Oorspronkelijk was dit een koepel voor stedelijke schuttersgilden, althans werd de basis breder en omvatte de conventie enkele tientallen verenigingen. In 1992 vond een afscheiding cq. voortzetting van de "Orde van de Papegay" plaats in de "Nobeleschutterij van de Papegay" (zie ook L.S. 35, pag. 8). De Orde richt zich niet alleen op de bij de conventie aangesloten verenigingen, maar elk historisch gilde of schutte-

De Valkenburgse schutters bij gelegenheid van de Investituur van de Nobeleschutterij van de Papegay. In het midden links Jef Crutsen en rechts Rob Heuts, respectievelijk opgenomen in de orde in 1998 en 1999. Zij worden geflankeerd door Frederic en Harrie Lebouille en Luc Wolters. Foto: Jan Moortgat.

rij kan een voorstel indienen om gildeleden in de Orde te doen opnemen. Grootmeester van deze Orde is graaf John de Marnix de Sinte Aldegonde, 14e graaf uit dit hoogadellijk geslacht en nazaat van Filips Marnix, heer van Sainte Aldegonde (1540-1598), die volgens overlevering de dichter was van "Het Wilhelmus", het Nederlands volkslied. Inmiddels zijn reeds meer dan 600 schutters uit geheel West-Europa onderscheiden in de Orde. Voor Nederlands-Limburg zijn dit Leo Jans als commandeur, Jef Crutsen Jonge en Oude Nobeleschutterij Valkenburg, Maurice Kerkhofs St.-Sebastianus Schimmert en Joep Krijnen, mevr. Jeanne Krijnen-Gooijer, M. Rats, dhr. Lenssen, J. Linders en Piet van Lierop allen van het Zandakker-gilde St.-Jan Venray.

Valkenburgers in de Nobeleschutterij

Bij gelegenheid van de investituur in november 1999 in Antwerpen werd officier Rob Heuts in de orde opgenomen tijdens de investituurplechtigheid. Rob Heuts is koning 1999 van de Oude Nobelen van Valkenburg. Hij is recentelijk benoemd tot 1e luitenant. De 55-jarige vrijgezel is in de VUT na 40 jaar op de bus te hebben gereden. Ook president Richard Huynen is in de "Nobeleschutterij van de Papegay" opgenomen. Dit vond plaats tijdens een H. Mis in de HH. Nicolaas en Barbarakerk te Valkenburg, alwaar het kapittel van de orde present was om haar nieuwe lid te installeren. Overigens is Huynen herkozen als president van de Jonge en Oude Nobeleschutterij van Valkenburg.

Luc Wolters.

WIJ FELICITEREN

Koninklijke onderscheidingen Piet Graef

Op 8 januari werd Piet Graef (59) benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. De versierselen werden hem opgespeld door burgemeester J. Heijmans van de Gemeente Haelen. Piet is ruim 41 jaar lid van schutterij St.-Martinus Horn, in 1963 werd hij bestuurslid waarvan de laatste 26 jaar voorzitter. In 1964 was Piet koning. Voor zijn vele verdiensten werd Piet in 1993 benoemd tot Generaal. Onder het voorzitterschap van Piet Graef kwam de schutterij maximaal tot bloei en werd een eigen schutterslokaal aan de Heythuysenweg gerealiseerd. Momenteel telt schutterij St.-Martinus Horn 70 leden. Ofschoon Piet zijn vertrek reeds geruime tijd geleden had aangekondigd, namen de leden op 1 januari 2000 met pijn in het hart afscheid van hun voorzitter. Piet blijft als gemeenteraadslid actief.

Burgemeester Heijmans feliciteert Piet Graef

Jean Walraven

Aan het einde van de 7^e Limburgse Schuttersdag op 15 januari, werd ons redactielid Drs. Jean Walraven (67) door Roermonds burgemeester Herman Kaiser benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. De verdiensten van Jean voor het Limburgse Schutterswezen zijn uitgebreid. Zo was hij de eerste voorzitter van de Normencommissie, de eerste voorzitter van het Limburgs SchutterijenMuseum. Verder is hij al jarenlang jurylid van de schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o., jurylid bij het Zuid-Limburgs

Drs. Jean Walraven

Federatiefeest en het Oud-Limburgs Schuttersfeest. Sinds de oprichting van het Limburgs Schutterstijdschrift is Jean redacteur van dit tijdschrift. Daarnaast verzorgt Jean Walraven al ruim 25 jaren lezingen over het Limburgse Schutterswezen, lezingen waarin hij de toehoorders oproept om oude schuttersattributen over te dragen aan het Limburgs SchutterijenMuseum.

Bert van de Weijer

Een koninklijke onderscheiding viel ten deel aan Bert van de Weijer te Kerkrade, lid van het schuttersbroederschap St.-Sebastianus Kerkrade. Maar liefst vijf keer was Bert van de Weijer koning van het Kerkraadse broederschap, namelijk in 1973, 1975-1976-1977 en in 1998. Door in drie opeenvolgende jaren de vogel af te schieten werd hij in 1977 keizer van het gezelschap. Als keizer werd hij echter ontthoond door Raymond Schmitz in 1992, toen de schuttersbroederschap haar 375-jarig jubileum vierde. In het Kerkraadse heeft Van de Weijer meer verdiensten dan enkel de schutterij. Zo was hij geruime tijd -tot verleden jaar- voorzitter van het Wereld Muziek Concours (WMC). In 1966 startte hij bij het WMC bij de Commissie Huisvesting en Ontvangst van de vele muzikanten, in 1972 werd hij vice-voorzitter en in 1975 voorzitter van het WMC, thans is hij voorzitter van de Raad van Advies. Sinds 1970 is Van de Weijer betrokken bij het carnaval, waar hij president was (1983-1986) en lid van de raad van Elf van carnavalsvereniging "d'r Kirchröatsjer Vasteloavesverain". Als kerkmeester was hij lid van het kerkbestuur van de St. Lambertusparochie. Bovendien was hij lid van de Culturele Raad

van Limburg en in 1976 mede-oprichter en gedurende 23 jaar voorzitter van de Lions-club.

Van professie is Bert van de Weijer notaris te Kerkrade. Hij is benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau en kreeg de onderscheiding uit handen van burgemeester Thijs Wöltgens.

Luc Wolters.

Krantenartikel uit 1998 waarbij Bert van de Weijer wederom koning is.

INVESTITUUR RODE LEEUW VAN LIMBURG

Zoals inmiddels bekend is geworden, werd de investituur van de Soevereine Orde van de Rode leeuw van Limburg en de H. Sebastianus verdaagd van 23 januari naar 12 maart. Nog voordat betrokkenen en de betrokkenen allemaal waren geïnformeerd, verscheen al op 21 januari een compleet overzicht van de nieuwe schutbroeders en de bevorderden in het Limburgs Dagblad.

De 12 nieuwe schutbroeders zijn:

- P.F. Aendenroover** (70) St.-Urbanus Maasniel;
- A. Conraads** (78) St.-Sebastianus Eys;
- L.P. Cremers** (66) St.-Salvius Limbricht;
- P.L. Goeden** (69) St.-Paulus Roggel;
- K.J.J. van Knippenberg** (51) St.-Gregorius de Grote Brunssum, bondsvoorzitter van schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade;
- M.P.W. Lenssen** (63) Zandakker Gilde St.-Jan Venray;
- P.M.H. Loo** (63) St.-Brigida Noorbeek;
- P. Mathijssen** (50) St.-Martinus Dilsen, bondsvoorzitter van schuttersbond de Maasvallei;
- J.H. Salden** (66) St.-Monulphus & Gondulphus Maasmechelen II;
- G.C.J. Scheenen** (66) St.-Cornelius Swartbroek;
- P.L.J. Vergoossen** (57) Wilhelmina Hingen-Echt;
- H.M. Vrenken** (69) St.-Agatha Haelen.

Drs. Jean Walraven (67) zal benoemd worden tot officier, terwijl pastoor **Ed Mutsaerts** (43) bevorderd zal worden tot Groot-Prior.

JUBILARISSEN

12½-jarig lidmaatschap

Maurice Beckers	St.-Sebastianus Mheer
Leo Hölsgens	St.-Mauritius Strucht
Petro Hupperichs	St.-Sebastianus Voerendaal
André Lemmens	St.-Sebastianus Voerendaal
Luc Nelissen	Jonge en Oude Nobelen Valkenburg
Armand Oprey	St.-Sebastianus Mheer
Harold Peeters	St.-Sebastianus Voerendaal
Pieter Scholtes	St.-Sebastianus Mheer
Bart Simons	St.-Mauritius Strucht
Jo Slijpen	St.-Sebastianus Voerendaal
Arno Smeets	St.-Mauritius Strucht

25-jarig lidmaatschap

W.H.J. Biesemann	St.-Eligius en Juliana Schinveld
Piet Bisschops	Jonge en Oude Nobelen Valkenburg
Paul Cabo	St.-Monulphus & Gondulphus Berg en Terblijt
P. Dadziak	St.-Sebastianus Voerendaal
Henny Frints	St.-Monulphus & Gondulphus Berg en Terblijt
J.P.E. Heinen-de Rijck	St.-Georgius & St.-Sebastianus Beesel
C. Hermans-Timmermans	St.-Nicolaas Heythuysen
Rob Heuts	Jonge en Oude Nobelen Valkenburg
John H.G. Laeven	St.-Brigida Noorbeek
N.J.E. Leurs	St.-Willibrordus Obbicht
Peter van Lier Sr.	Kon. St.-Lambertus Helden
Peter van Lier Jr.	Kon. St.-Lambertus Helden
Daniël C.H.B. Slenter	St.-Brigida Noorbeek
M. Somers-Ploumen	St.-Brigida Noorbeek
H.W. Teeuwen	St.-Georgius & St.-Sebastianus Beesel
J.P.M. Timmermans	St.-Sebastianus Laar
A.W. van Hoef	St.-Odilia Ospeldijk
M.L.G. Verheijden	St.-Georgius & St.-Sebastianus Beesel
G. Verheijden	St.-Servatius Raam
F.J.M. Verlaak	St.-Barbara Leveroy
T. Widdershoven	St.-Sebastianus Susteren

40-jarig lidmaatschap

D.E.L.M.J.H. Baron de Loë	St.-Sebastianus Mheer
Jean M.G. van Can	St.-Brigida Noorbeek
W.J. Consemulder	St.-Willibrordus Obbicht
W.H. Janssen	St.-Nicolaas Meijel
G.J.H. Maassen	St.-Sebastianus Eys
M.J.A. Maassen	St.-Sebastianus Klimmen
H.J.J. Minkenberg	St.-Sebastianus Herkenbosch
Jacques de Roo	St.-Sebastianus Mheer
J.G. van Roy	St.-Georgius & St.-Sebastianus Beesel
G. Stals	St.-Barbara Leveroy
J.P.H. Stienen	St.-Lucie Nederweert-Eind
J.J. Vliegen	St.-Sebastianus Klimmen

50-jarig lidmaatschap

P. Beijes	St.-Nicolaas Heythuysen
H.C. Jeurissen	St.-Hubertus Nattenhoven
L.M. Knapen	St.-Lucie Nederweert-Eind
G.M.F. Knapen	St.-Lucie Nederweert-Eind
J. Maassen	St.-Sebastianus Klimmen

WIJ GEDENKEN

In memoriam Pierre van Horen

Op donderdag 25 juni 1999 overleed op 71-jarige leeftijd Pierre van Horen, beschermheer van schutterij St.-Hubertus Beringe.

In 1979 werd Pierre van Horen de beschermheer van onze schutterij. Onder zijn toezicht werd het "Sjuttershoes" gebouwd dat op 26 augustus 1996 officieel door hem werd geopend.

Pierre van Horen werd op maandag 30 juni met schutterseer in zijn woonplaats Beringe begraven in aanwezigheid van alle leden van de schutterij.

In memoriam Jan Verhaegh

Met grote verslagenheid nam schutterij St.-Hubertus Beringe kennis van het overlijden van Jan Verhaegh. Jan werd in 1969 lid van de schutterij en al gauw kwam Jan in het bestuur. In 1979 werd hij tot voorzitter gekozen. In de jaren 80 kwam de ruilverkaveling, de tijd was toen rijp om een eigen schietterrein te verwezenlijken en met succes. In augustus 1996 werd het nieuwe schuttershuis geopend. Dit was onder de deskundige leiding van Jan gerealiseerd. Daarna legde hij het voorzitterschap neer. In 1998 werd Jan Verhaegh tot erelid benoemd.

Jan overleed in de nacht van 22 september op 59-jarige leeftijd. Op zaterdag 26 september werd Jan met schutterseer begraven.

Renier Hubert Meuffels, lid van St.-Nicolaas Susteren. Onderscheiden met de eremedaille in zilver in de Orde van Oranje Nassau. Renier was 53 jaar lid van de Susterense schutterij, laatstelijk in de rang van luitenant-kolonel. Overleden op 80-jarige leeftijd op 13 november 1999 en met schutterseer begraven op 17 november.

In memoriam Wiel Bovée

Op 21 november hebben wij kennis genomen van het overlijden van ons oudste lid Wiel Bovée. Hij overleed een dag voordat hij 89 jaar zou zijn geworden. Hij was vele jaren bestuurslid van onze schutterij. Voor zijn vele verdiensten voor de Beeselse schutterij werd hij

Wiel Bovée legt de eerste steen van het nieuwe schutterslokaal op 28 augustus 1999.

bij zijn aftreden benoemd tot ere-bestuurslid. Ruim 42 jaar was Wiel lid van Broederschap St.-Georgius en St.-Sebastianus. Wiel was ook vele jaren bestuurslid en ere-bestuurslid van de Stichting Draaksteken, welke stichting een onderdeel is van onze schutterij. Ondanks zijn hoge leeftijd was hij altijd aanwezig bij de activiteiten van de schutterij. Tijdens de bouwwerkzaamheden kwam hij de bouwers wekelijks verrassen met vlaai en een praatje.

Op zaterdag 28 augustus j.l. mocht hij nog de eerste steen leggen voor het nieuwe schutterslokaal. Wiel werd op 25 november met schutterseer begraven. Het bestuur droeg hem de kerk binnen en droeg de kist naar het graf, tijdens de uitvaartdienst stond de erewacht met zes schutters de gehele mis langs de kist. Als een laatste groet werden op het kerkhof drie kammerschoten gelost.

Wiel, wij zijn je dankbaar en zullen je met respect blijven herinneren; bedankt.

Ons medeleven gaat uit naar zijn kinderen, kleinkinderen en verdere familie.

Namens schutterij St.-Georgius en St.-Sebastianus
Beesel, R.G.M. van Lomm, secretaris.

In memoriam Hans van Rijn

Op 19 november 1999 overleed op 57-jarige leeftijd Hans van Rijn, bestuurslid, officier en commandant van schutterij St.-Anna Maasbree. Hans was vanaf de heroprichting in 1988 lid van de schutterij waarin hij zich helemaal thuis voelde. De schutterij was zijn lust en zijn leven; eerst als soldaat, later als officier, de laatste jaren als commandant. Als bestuurslid was hem niets te veel; je kon op hem bouwen.

Hans van Rijn

Toen zijn ernstige ziekte zich openbaarde, bleef hij het wel en wee van onze schutterij tot op het laatste moment volgen en was hij een voorbeeld voor ons allen. Hans van Rijn; een schutter om nooit te vergeten. We hebben hem met schutterseer, terwijl het koningszilver en zijn sabel de kist sierde, begeleid op zijn laatste tocht vanuit de RK Kerk naar het crematorium. Dat hij moge rusten in vrede.

Beschermheer, Erevoorzitter, Bestuur en leden
Schutterij St.-Anna Maasbree.

In memoriam G. Albert Collaris

Albert Collaris, oud-generaal van schutterij Koningin Wilhelmina Nieuwenhagen. Overleden op 88-jarige leeftijd op 8 december 1999.

Albert Collaris

Albert Collaris werd op 27 maart 1911 geboren in een gezin waarbij noch de ouders noch andere familieleden bij de schutterij waren. Albert probeerde diverse verenigingen uit, zoals de Harmonie St. Cecilia, carnavalsvereniging de Swegelsoppers en voetbalvereniging SVN en behield het goede, namelijk de schutterij Wilhelmina. Albert had een bakkerij en kwam via zijn klanten in contact met de schutterij. Hij was lid sinds 1937 met een onderbreking van 8 jaar. Hij startte als soldaat en na in 1947 vaandeldrager geweest te zijn, werd hij in 1952 benoemd tot generaal. Hiermee was hij sinds de oprichting van de schutterij de vierde generaal. Maar liefst 38 jaar is hij generaal geweest en zat ook geruime tijd in het bestuur. In totaal 12 jaar was hij bestuurslid, waarvan twee jaar voorzitter (eind jaren vijftig) en negen jaar secretaris (jaren zestig). De opgroeiende kinderen werden eveneens ingelijfd bij de schutterij en het was een groot genot om bij gelegenheid van de schuttersfeesten de gehele familie Collaris compleet met broodjes en koffie te zien. Bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van schutterij Koningin Wilhelmina in 1960 werd de generaal samen met de oud-voorzitter door burgemeester Custers koninklijk onderscheiden in zilver. Albert Collaris was koning in 1962, vierde in 1985 zijn 40-jarig jubileum. Albert vierde aldus vele hoogtepunten met zijn schutterij Wilhelmina Nieuwenhagen. Uiteraard was deze schutterij present bij de uitvaartdienst van haar oud-generaal op 13 december 1999.

Luc Wolters.

In memoriam Wiel Bovens

Schutterij St.-Mauritius Strucht had dinsdag 21 december de droeve taak één van haar trouwe leden in de persoon van Wiel Bovens, met schutterseer ten grave te dragen. Wiel Bovens was vanaf 1961 lid van St.-Mauritius. Tot 1966 bekleedde hij de rang van geweerdrager, waarna hij werd aangesteld als vaandrig. Vele prijzen wist hij als vaandeldrager in de wacht te slepen. In 1979 promoveerde Wiel tot officier, laatstelijk in de rang van kapitein.

In 1986 werd Wiel Bovens onderscheiden met de zilveren draagmedaille van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie wegens zijn 25-jarig lidmaatschap.

Een groot aantal deputaties van de schutterijen van Groot-Valkenburg woonden de uitvaartdienst bij. Schutterij St.-Mauritius Strucht verliest in Wiel Bovens een markante schuttersvriend.

In memoriam Thei Bruls

Op 21 december 1999 overleed Thei Bruls op 55-jarige leeftijd aan een ongeneeslijke ziekte. De lijdensweg duurde voor Thei Bruls zes weken. Schutterij St.-Laurentius Spaubeek betreurt het verlies van een trouw en vooral markant lid. Thei was 38 jaar lid van onze schutterij; eerst als drumbandlid, later als geweerdrager en gedurende meer dan 10 jaar als officier. Onderscheiden met de zilveren OLS-medaille.

Niet alleen binnen de schutterij en in de Spaubeekse gemeenschap was Thei bekend maar ook in de hele schuttersbond en verder, waarbij hij werd gekenmerkt door een grote sociale bewogenheid. Zo had hij een groot aandeel in de promotie van het succesvol verlopen Zuid-Limburgs Federatiefeest 1991. Bijna alle campings in Zuid-Limburg werden afgelopen en blaadjes werden uitgedeeld, zelfs op de braderie in Wijre praatte hij alle mensen richting Spaubeek.

Thei Bruls, tweede rij officieren links. Foto genomen tijdens het bondsschuttersfeest in Sweikhuizen op 16 augustus 1998.

Naast de schuttersactiviteiten zoals het schieten, waaraan hij deelnam, organiseerde Thei wandeltochten voor de hele schutterij, zorgde hij voor broekjes en shirtjes voor een zeskamp of pinkstervoetbaltoernooi en had hij een groot aandeel bij het organiseren van schietwedstrijden voor prominenten. Ruim 21 jaar was hij raadslid, tevens was hij wethouder van de voormalige gemeente Spaubeek.

Met zijn vlotte babbel en humor was er met Thei Bruls altijd leven in de brouwerij, zoals de sportverslagen van de ROZ die hij op de terugweg van een schuttersfeest altijd imiteerde, het regelen van het verkeer, het zingen en moppen vertellen, de vele punten bij de rondvraag op de ledenvergaderingen, het verdelen met de sabel van een vla van een toevallige passagier in een VSL-bus, het meestal te laat komen in de bus met de andere schutters tijdens de schuttersfeesten. De lach om zijn mond en de pretoogjes verraadden dat hij hiervan genoot; typisch Thei Bruls.

Op maandag 27 december werd Thei Bruls in een overvolle St.-Laurentiuskerk in Spaubeek met schutterseer begraven. Nu Thei er niet meer is, blijven de mooie herinneringen; vergeten zullen wij hem nooit. Ons medeleven gaat uit naar zijn gezin en familie.

In memoriam Anna Hanssen-Smeets

Op 23 december overleed op 86-jarige leeftijd mevrouw Anna Hanssen-Smeets, beschermvrouwe van Schutterij Broederschap van het Heilig Kris te Grevenbicht. Anna van Willeke, zoals iedere Beegtenaer haar noemde en kende, was vanaf 1960 beschermvrouwe van de Broederschap.

Onder grote belangstelling is zij op 28 december met schutterseer ten grave gedragen.

Het bestuur, trommelkorps en damescomité wensen de gehele familie, maar vooral haar man Willy, veel sterkte toe.

Anna Hanssen-Smeets

Theo Wetjens, lid van het Akkermansgilde Venlo. Was in 1977 gildekoning. Overleden op 31 december in de leeftijd van 51 jaar.

Pastoor Giel Herberighs, Monfortaan, ruim 25 jaar geestelijk adviseur van St.-Job Leuken. Overleden op 5 januari op de leeftijd van 78 jaar. Op zijn eigen wijze gaf hij blijk van zijn betrokkenheid bij onze vereniging.

We hadden hem graag nog een langere tijd onder ons gehad. Bestuur en leden schutterij St.-Job Leuken-Weert.

Willem den Held, majoor en bijna 25 jaar lid van St.-Hubertus Gulpen. Schutterskoning in 1976 en 1980, Europees Schutterskoning 1981. Overleden op 76-jarige leeftijd op 7 januari 2000, woonachtig te Simpelveld.

Willem den Held was een trouw lid van schutterij St. Hubertusgilde in Gulpen, waar hij een officiersfunctie bekleedde. Met zijn schutterij had hij een en ander meegemaakt. Zo werden in januari 1984 bij Willem den Held 17 luchtbuksen in beslag genomen. Den Held was destijds lokaalhouder te Gulpen. Het bestuur van de schutterij, die beticht werd van het illegaal schieten in verenigingsverband, toonde zich uiterst verontwaardigd over het politie-optreden. Jarelang was Willem den Held actief met schieten in de concoursen met zware buks en luchtbuks. Bij het koningsvogelschieten wist hij zich in 1976 en 1980 tot koning te schieten.

De belangrijkste ervaring van Willem den Held op schuttersgebied was zonder meer het Europees koningschap in 1981. Na het behalen van het koningschap 1980 binnen de eigen schutterij St. Hubertus Gulpen (waarbij Willem ook in 1981 geregeld het koningschap waarnam namens deken en schuttersvriend Frans Hennissen te Gulpen) en de deelname van de Gulpense schutterij aan het Europees Schutterstreffen in Koblenz, was het Willem den Held die van alle schutterskoningen aldaar de vogel met het 154e schot afschoot en "koning der koningen werd" en de titel Europees Schutterskoning verwierf. Door de Duitsers werd hij geëerd als koning en ontving hij vele uitnodigingen om schuttersfeesten her en der luister bij te zetten. De Gulpense generaal Cor de Bie verleende hem escorte en zij mochten telkenmale rekenen op groots onthaal. Het jaar als Europees koning was vlot voorbij en tot dan toe was het gebruikelijk dat het Europees schutterstreffen eens in de twee jaar gehouden werd (zoals thans ook het geval is).

Willem den Held, geheel links met schutterszilver.

Echter van hogerhand was besloten dat al in het daaropvolgend jaar 1982 het Schutterstreffen in Eindhoven zou plaatsvinden, omdat die stad in dat jaar vierde dat zij 750 jaar geleden stadsrechten ontvangen had. Het had niet veel gescheeld of Willem den Held was niet in Eindhoven verschenen om zijn titel en de daaraan verbonden wissel-onderscheidingen te verdedigen cq. in te leveren. Echter zoals het een trouw schutter betaamt verscheen de Gulpense schutterij te Eindhoven en nam Willem den Held genoeg met een heldenplaats in de galerij van de Europese schutterskoningen.

Luc Wolters.

Henri Bussels, 40 jaar lid en bestuurslid van St.-Anna Voorshoven. Overleden op 9 januari in de leeftijd van 70 jaar.

In memoriam Nic Klaessens

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van onze buksmeester en schuttersvriend Nic Klaessens.

Hij overleed op zaterdag 22 januari in het St.-Jansgasthuis te Weert na een ernstige ziekte.

Nic was 48 jaar lid van het schuttersgilde St.-Lucie te Nederweert, waarvan 17 jaar als buksmeester. Nic was een goed schutter en schoot reeds 30 jaar in het eerste zestal, waarvan de laatste 10 jaar als voorop-schutter. Wij als leden van het schuttersgilde zullen hem ontzettend missen. Op 26 januari hebben wij op gepaste wijze, met schutterseer, afscheid van Nic Klaessens genomen. Rust zacht Nic.

Ons medeleven gaat uit naar zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

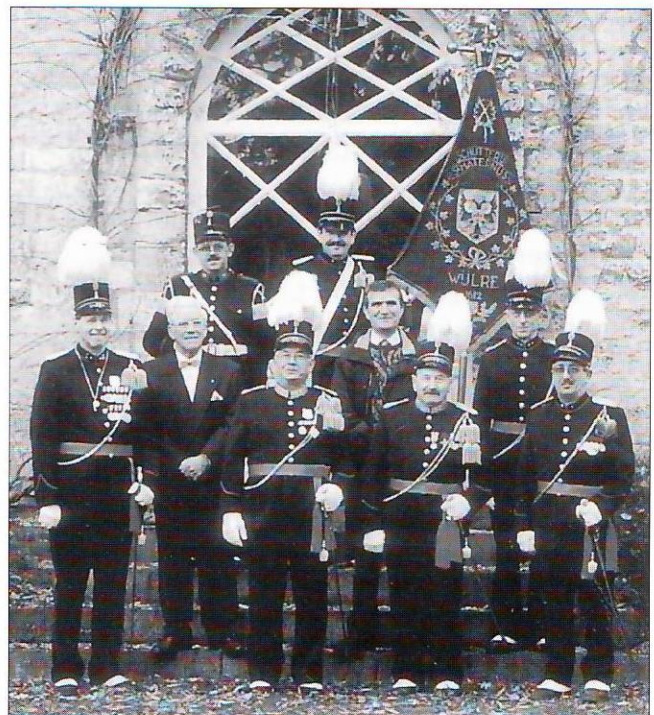
Wij wensen hen veel sterkte in deze tijd.

Bestuur en leden Schuttersgilde St.-Lucie Nederweert.

Alphons Hubert Jozef Emonds, voorzitter van schutterij St. Maternus Wijlre. Overleden op 29 januari op 74-jarige leeftijd. Op 2 februari 2000 had de uitvaartdienst met schutterseer plaats, waarna crematie in stilte.

Alphons Emonds blijft in onze herinnering als éminence grise in de meest waarachtige zin van het woord: als parmantig en welbespraakt heertje was hij present tijdens schuttersfeesten en deed hij zijn zegje tijdens bonds- en federatievergaderingen. Zijn intrede binnen de Wijlrese schutterij vond plaats in 1973, waarbij hij als voorzitter gelijk volmondig "ja, graag" mocht antwoorden op de vraag van de OLS-president Jans of St. Maternus Wijlre in 1974 het OLS wilde organiseren. Met het winnen van het OLS ging Emonds dus bepaald geen rustig eerste jaar als nieuwbakken

voorzitter tegemoet. Op 23 maart 1973 was hij voorzitter geworden, nadat hij eerder met de schutterswereld had kennis gemaakt via Leo Jans, die verbindingsmensen zocht. Alphons Emonds kende ook al het OLS, waar hij voorzieningen voor de jury getroffen had. Met het OLS in 1974 in eigen dorp kreeg hij gelijk een grote vuurproef. Het kostte moeite de schutters te overtuigen om iets extra's te doen, zoals de tentoonstelling en de Brand-film, die geld kostten, maar vooral de aantrekkingskracht van het feest vergrooten. Alles liep dankzij de gedegen voorbereiding op rolletjes. Iets tot in de puntjes verzorgen was Alphons Emond eigen: wat hij deed, deed hij goed. Sommige acties kostten een aantal jaren, veel tijd en energie, maar het resultaat was er dan ook naar. Zoals de restauratie van de drie oude vaandels van de schutterij, een langjarig project (1979-1984) maar wel belangrijk voor de omgang met het eigen verleden. Dit verleden van de schutterij bleef Emonds boeien, zoals mag blijken uit de tentoonstellingen over de schutterij in 1987 en 1997 en de viering van het 500-jarig jubileum. In het jubileumjaar vierde Alphons Emonds zijn 25-jarig voorzitterschap, ongeüniformeerd als heer van stand. Andere projecten, waarmee hij vol energie aan de slag ging, waren de kogelvanger voor de schutterij, waarmee hij verzeild raakte in de ambtelijke molens, die lang niet zo onderlegd bleken als ze hoorden te zijn. Ook de kalender voor de nieuwe gemeente Gulpden-Wittem had zijn aandacht, naarstig speurend naar alle vermeldenswaardige activiteiten. Gebiologeerd door verleden en als bestuurlijk boegbeeld voor St. Maternus Wijlre richtte Alphons Emonds zich op het Wielderboek, dat hij met de realisatie in 1981/1982 niet als afgerond beschouwde. Zijn grote verlangen was dat er een vervolg op het Wielderboek zou komen, met grote aandacht voor de volledige geschiedschrijving van de schutterij, maar ook van andere verenigingen of wetenswaardig dorpsverleden. Het tekent Alphons Emonds dat hij -wetende dat hij spoedig zelf niet meer in staat zou zijn om diverse projecten af te ronden- bepaalde personen ontbood om hen te ver-

Alphons Emonds 2e van links (in burger)

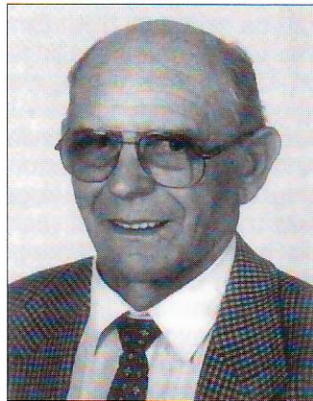
zoeken een en ander voort te zetten en hen uitleg te geven over de stand van zaken. Dat is het beeld van Alphons Emonds dat blijft, van iemand die de zaken tot in de puntjes regelt, zelfs wanneer hij ze niet meer zelf heeft kunnen voltooien.

Luc Wolters.

Thei Levels, 34 jaar lid waarvan 8 jaar als bestuurslid van St.-Severinus Grathem. Overleden op 30 januari in de leeftijd van 83 jaar.

Henri Nicolaas Hubertus Goessen (Harry c.q. Hay). Lid en Oud-koning van de aartsbroederschap der Kon. Schutterij St.-Sebastianus Gronsveld. Koning in 1976 b.g.v. het koningsvogelschieten dat eens in de vier jaar georganiseerd wordt b.g.v. de Grote Bronk. Geboren 15 jan 1920, overleden 16 februari 2000.

Sjang Oberdorf, 68 jaar lid van St.-Joseph Buchten. Drager van de gouden OLS-medaille met kroontje en van de gouden speld met diamant van schutterij St.-Joseph Buchten. In 1946 was J. Oberdorf koning van schutterij St.-Joseph Buchten. Overleden op 17 februari in de leeftijd van bijna 80 jaar.

SCHUTTERS VAN LIMBURG

In Limburgs paradijs
waar schutters strijden
om de koningsprijs
op groene weiden

Schitterend tafereel
tussen wuivend koren
geschiedt het ritueel
handvest van cultuur en folklore.

Vaandeldrager, vaan hoog opgeheven
generaal die manschappen leidt
klaroengeschetter in Limburgs dreven
rustgevend in een jachtige tijd.

Schitterend mooi gegeven
koningspaar en schutterij
met geweren naar 't goede streven
fier, frank en vrij

Schutters blijven 't kleurrijk maken
in ons Limburg wonderbaar
intussen blijft Martinus waken
over schutterij en koningspaar.

P.H. Goumans.

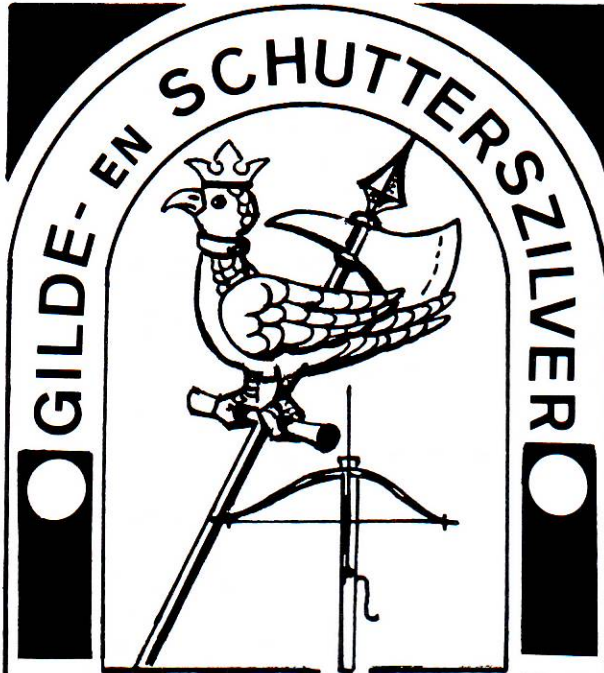
INHOUDSOPGAVE

Artikel	pag
Colofon + Voorwoord	1
De schutterij als melkkoe	2
Personele mutaties OLS-Federatie	3
100 jaar Schutterij St.-Jan Grubbenvorst	4
St.-Maartensgilde Epe	5
De aanschaf van nieuwe uniformen in 9 stappen	8
Schutterszilber schutterij St.-Martinus Linne	10
Bussen-Schutten installeren nieuwe beschermheer	14
De tijd van de Weerbaarheidsverenigingen	16
Documenteren en publiceren	19
Een waar gebeurd verhaal	21
Schutterij St.-Martinus Houthem millenniumproof	24
Schutterij St.-Martinus Niel bij As (4)	25
Krantenkoppen	27
Koperen jubileum St.-Sebastianusgilde Beegden	28
Eerste bondsfeest met kogelvanglers	32
Adreswijzigingen	32
Onder de schietboom	33
Verschenen	36
Ordes in het schutterswezen	37
Wij feliciteren	38
Wij gedenken	40
Gedicht: Schutters van Limburg	44
Inhoudsopgave / Redactie en correspondenten	44

REDACTIE EN CORRESPONDENTEN

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25 6093 GG Heythuysen. Tel. 0475-492868, fax 0341-476042. E-mail: wmpijpers@hotmail.com.
- ★ Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel. 0495-544548.
- ★ Jean-Pierre Schobben Justus van Maurikstraat 37E 6416 EH Heerlen; Mob.Tel 06-53952854. E-mail: jps@hvision.nl.
- ★ Werner Smet Nachtegalenlaan 84 3650 Rotem Tel. 089-868782.
- ★ Jos Thomassen Eikenlaan 32 3630 Maasmechelen; Tel. 089-767789.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roermond; Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4 6369 XL Simpelveld; Tel. 045-5442585. E-mail: l.wolters@libertel.nl.
- ★ Correspondent Schuttersbond E.M.M.: H. Caris Exaten 12 6002 VK Weert; Tel. 0495-524310.
- ★ Correspondente Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84 6166 XL Geleen; Tel. 046-4755123.

**Geef een abonnement
op het
Limburgs Schutterstijdschrift
als kado.**

GILDE- EN SCHUTTERSZILVER

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
 DORPSSTRAAT 54
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
 TEL. 0492-550792
 FAX 0492-522269

JANFRÉ

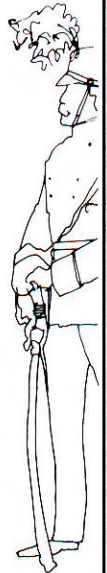
Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:

- *Goede kwaliteit
- *Korrekte pasvorm
- *Vlotte levering
- *Betaalbare prijs
- *Behoud van pasvorm
- *Snelle nalevering
- *Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.
 Vraag vrijblijvend offerte.
 Maak een afspraak.

**uniformen-
 petten-
 uitmonsteringen**

BRUSSELSESTRAAT 124
 6211 PH MAASTRICHT
 TELEFOON 043-3217712

Mr Cas van Heugten

ADVOCaat EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214 - 6136 AE Sittard
 Telefoon: 046-4528899
 Telefax: 046-4528900

- Verkeers- en bedrijfsongevallen.
- Heeft U iets opgelopen, dan worden Uw advocaatkosten vrijwel geheel gedragen door de aansprakelijke partij (meestal de verzekering van de veroorzaker).
- Ook toevoegingszaken (met verklaring omtrent inkomen en vermogen/"akte van onvermogen").
- Eigen bijdrage afhankelijk van inkomen en eventueel vermogen.
- Echtscheiding, ontslag, uitkeringen, slachtofferhulp, civiele zaken en strafzaken.
- Korte telefonische info **kosteloos**.
- Eerste gesprek op kantoor, maximaal 30 minuten, kost f 50,-.

LAARZEN LAARZEN L
 PLUIMEN PLUIMEN PL
 BATONS BATONS
 POMPONS POMP
 UNIFORMSCHOENEN
 LEERWERK LEERWER
 TWIRLSCHOENEN
 INSTEPSCHOENE
 OVERSCHOENEN OVE
 HANDSCHOENEN HA
 BATON-TASSEN B

VAN BEERS B.V.
 S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
 Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48-27 70 72
 Internationaal Tel.: 0031(416)27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SH

LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

**GULPENER
SJOES**

LIMBURGS
'KONINGSPAAR